

Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Lik herëk. Inji «Tëfëta pañare Yesu» fo ye inte kerëk ale wok gena sëwif. Lik aÿehn yeho, lawo Pol (Vëvë Kolos 4.14). Kerëhnëdëha Tewofil soñe uwám Yesu, kolahn kwëtahn karanj nte karanjiko ña. Lik mbok kerëhna kat Tewofil soñe wayas Pol do nagi mbara vële hwëtahnëka Yesu va hnë ikayëte le wacik Vantiyehn Vëfayik va.

Kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'iryawã gë wahnah gë wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte Itëfëta pañare Yesu njëdahnëd fop wayab ntëbi wale yehëhna hnë kayëte Marëk hna. Age Marëk tufahnëdëha Yesu had «Ajë Wën» Lik tufahnëdëha had «Ajë Ahnë». Pëgwëhnahnëk pëyahnënd nagi San Ayary a, alintërawu Yesu, do puhahnëd gë kayënda Yesu ambin hna ante mbëhnëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Yesu, Aju ahnë, toña, Nawã Wënu ña, wayine, wameh, koryi.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Soñe ye kerëk Lik inji kayëte (1.1-1.4)

Hnagi San Ayary a do gë Yesu (1.5-2.52)

Ikaraŋ San Aŋary a (3.1-20)
 Yaryi Yesu ŷa, do le njëkëhnahnëdëha Sintani
 Yesu (3.21-4.13)
 Yesu Galile pëgwëd ðoku lëwu ŷa (4.14-9.50)
 Yesu cahnëk nkol Galile soŋe nji Yerusalem
 (9.51-19.27)
 Itënk Yesu Yerusalem ŋa (19.28-23.25)
 Icëm g'ibëhn Yesu ŋa (23.26-24.53)

Piðëta wanës paŋare Yesu

¹ Aŷënta mën Alënah Tewofil, vahnë vëyabah njëkëlehnëni njëtëni do kerëni ile ye toña ŷa fop hn'ile ryëcëtako fagant fu ŷa. ² Kobëri wapëgwa hna vële yeho wasedë waŋi fop va hwëtëhnahniko pëyahnëni wanës Wënu ŋa do awa vëhni fëyakëfu fop ile liyako ŷa. ³ Soŋe umë ye, Alënah Tewofil, ante njëkëlehnëbu wapacëk ami fëna, caŋahnëko herëhni waŋi fop ile liyako kobëri wapëgwa hna hafo hn'ile puko hna, ⁴ aholahn ahwëtahn karaŋ inte haraŋiruhu ŋa.

Ipëyahn hnagi San Aŷary a

⁵ Wati ante nkeho Eroð ahnaŵ Yude ŋa, nkeho hnam asëna wasadëha ale wëciko Sakari. Hnë kore vësëna vëva Abiya* hna kwëhnaryiko. Asëvalu, Elisabet maciko. Umë fëna hnënk asëna asankaf ale wëciko Aron hna kwëhnaryiko. ⁶ Catëniho vëhni vëhi tak haryënk Wën hna, mawëhnëniho sariya ŷa gë fop ile tëyëk Ahwëhn a. ⁷ Vëhwëhnalawohna

* **1:5** 1.5 Abiya: Wati Sakari ŷa nkeniho vësëna wasadëha wakore 24 gë vëva Abiya va per, ankwëcëtëlëdëhniho Cery Wën hna soŋe ðoku ŷa (1 Tëfëta 24).

fatah, kabi Elisabet nagëdfilohna do tëko ntafëni vëhni vëhi tak.

⁸ Fac ryampo, Sakari doku vësëna wasadëha ÿa ntidëho Cery Wën Cankaf hna, kabi agwën kore lëwu ÿa yeho. ⁹ Ntiniho gante nke namu vësëna wasadëha ka soñe tëhnahni ahnë do tëhnayiko Sakari tēnk ÿëw̃a sëvah Ahwëhn hna nji pëd duf inja. ¹⁰ Wati nte pëdëde duf inja, fop bulunda ÿa g'ipër njëfadëniho.

¹¹ Mëleka Ahwëhn a cahnahnikawo Sakari: gë farëhw hn'ile cënadë sadëha hn'ile pëdëde duf inja ñëw̃ëko. ¹² Sakari ga nuka, ntafëlehna ntaw̃ary inja do ntaka duf. ¹³ Bare mëleka ÿa më ntehnëka: «Antë ntaki, Sakari; Wënu ña nkwëryëk wayëfa hu w̃a. Elisabet, asëval hu, nagëhnëdëhina fatah facan fante w̃acëdu San. ¹⁴ Natëdëhi duf soñe lëwu ÿa; njabëdëni fëna vële natëntëde va kabi nagik. ¹⁵ Aryokujëhn Ahwëhn asankaf yed. Cedïna muk ile ryëw̃ënëd. Kobëri donk hnëmu hna pëbëdëha Iyir Ipacah inja. ¹⁶ Mbokaryidëhëhni vutah Isërayel va Ahwëhn hna Wën hudëw̃ hni ha. ¹⁷ Umë ryënkwehniidëha Ahwëhn a. Gë Iyir inte yëdakawo fanka kila Eli fa njijëd soñe konjëlehnëhni warëm w̃a gë vutah vuntëw̃ hni va do vële wok vëlënëdëdilahna Wën va mbokaryini kwëhnani hakili satah. Karañëdëhëhni bulunda le fëhwëtaf itëk Ahwëhn a.»

¹⁸ Awa Sakari më tëyëka mëleka ÿa: «Hak njëtëdëfu wañi toña ye? Ntafëbu do asëval mën aÿi fëna ntafëk!»

19 Mëleka ŷa më ntëkwaka: «Ami, Gabëriyel yebu, ale hahnëd haryënkW Wën hna soŷe ryokuŷëhnëndëw̄a; payiko yiju yonëhniŷi wan̄i wanës wakasëk wapërën. 20 Ile hnësëbu ŷi ntiyađ ge wati ŷa tëkëk. Bare maŷëlihna; soŷe rac kodila avok ahnës hafo hale ntiyađ watac.» Mëleka ŷa koyëna nësëhnëkawo Sakari. 21 Hnë wati rac, kore ŷa napëdënihaŷo Sakari do pëmpëhnahnëkëhniwo, kabi mbiŷëhëdëho bambery ŷëw̄a sëvah hna. 22 Ga cahnik, kodilohna nësëhnëhni do vahnë va njëtëniho iñë le w̄atik gë Wën nuk ŷëw̄a sëvah hna. Tëk pëgw fac rac, kodilohna mbok nës, aki fo ndëkwanëdëhëhniwo. 23 Tac ga puk wafac wale rëfëkawo Sakari ndokuŷ hnë Cery Wën Cankaf hna, më mëncëk gë ŷalu. 24 Ga ndëcëk watac fop, Elisabet, asëvalu ndonkëko do hnë wadepera mbëd cahnëd̄ilohna tere hna. Ntehnadëho: 25 «Wëlin ile ntinëhniko Ahwëhn a! Mawëk ntihëto ile sëfëhnëdëhoŷo tase vahnë fop ŷa.»

Ipëyahh hnagi Yesu ŷa

26 Hn'ulepera hwëhn mbëd gë ryaw̄ hn'idfonk Elisabet hna, Wënu ŷa payëkawo mëleka Gabëriyel gë resiŷo vë Galile, hn'ankol nte w̄acëde Nasaret hna, 27 hn'aryag ale woko yëtëna vësan; Mari maciko. Asan ale w̄acik Yosef hwëhnëkawo do yentiko hnë hnënk Ahnaw̄ David. 28 Mëleka ŷa tënkëko ŷalu hna do ntehna: «Natëryiŷi Mari! Ahwëhn a ñađ ntinëhni iñë fërën, gë wëjë nkerun.»

29 Mari pëmpëhnahnëkawo đus wanës mëleka ŷi; më tëyak bi ye pëhnëtanëk iŷi

simpaŷi. ³⁰ Awa mëleka ŷa më ntehnëka: «Antë ntaki Mari, kabi Wënu ŷa ñadëhi. ³¹ Ndonkëdu do ahnaga facan fante wăcëdu Yesu. ³² Ale hwëhnak nafa yed do rëkëde macënde Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop. Ahwëhn a Wënu ŷa ntidëha ahnaŷ asankaf gante ntikawo David rëmu sankaf ka, ³³ do umë yed ahnaŷ vutah Isërayel va kwëlëkwël, ucankaf ntëwu ŷa puđina.»

³⁴ Mari më ntëyëka mëleka ŷa: «Hak lë kod nke watac, kabi yëtëla vësan?»

³⁵ Mëleka ŷa më ntëkwaka: «Iyir Ipacah iŷa njijëd hnë wëjë do fanka Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa cankëdëhi had icën. Soŷe rac mac-ahnëde fatah fapacah fante hnagëdu fa, Ajë Wën. ³⁶ Elisabet mbaŷëhu, umë fëna, facan nagëd mama ntafahnëk; umë ale lehnëdeho nagëdina ŷa, lepera hwëhn mbëd gë ryaw ŷa nkehahnëk. ³⁷ Yëtëry, ñoñ gena ile nkok kodina nti Wënu ŷa.»

³⁸ Awa Mari më ntehnëk: «Aryokuŷëhn Ahwëhn a yebu; arabi fop nkewo gante nësëru ki.» Awa mëleka ŷa njilehn.

Mari vëhni Elisabet

³⁹ Hnë wafac warac, Mari pëhwëtalehn g'uŷankahnah nji hn'ankol nte ye hnë wahuŷ hnë resiŷo Yude hna. ⁴⁰ Ante tëkëko hnam ŷa, tënkëko tere Sakari hna do nkaŷa Elisabet. ⁴¹ Wati nte nkwëryëko arac simpaŷi Mari ha, fatah fa ñënkakawo hn'idonk hna gë fanka. Wati rac dënk, Elisabet pëbëlehna Iyir Ipacah iŷa ⁴² do ndeka gë fanka: «Wënu ŷa ntinëhnëki viŷë vifërën ntëbini vësëval va fop do ntinëhnëka

fëna fatah fante hñagëdu fa! ⁴³ Mo ga yebu ami, nehahnidëho hnëmu Ahwëhn mën aki?
⁴⁴ Ante nkwëryëbu simpaÿi hu ha, fatah fa ñënkak uhnatah ðonk mën hna. ⁴⁵ Mbetaru kabi kwëtahnëruha Ahwëhn a ntid ile pëyaki ÿa!»

Hnëw Mari ÿa

⁴⁶ Awa Mari më ntehnëk:
 «Ntawary mën ña fop naÿënedëha Ahwëhn a,
⁴⁷ sakahn mën ha pëbëka uhnatah soje Wënu ña, afehët mën a;
⁴⁸ kabi ndënkwëtako, ami ale wok kwëhnala nafa ÿi.
 Tëk pëgw gaki, vahnë vëvë ðuniÿa vi fop rëkëd macëndëniho ale ñad Wën,
⁴⁹ kabi Wënu ña, Ayawah a, ntinëhnëko viÿë vifëmpëhnahnah visankaf.
 Wac lëwu wã ÿak lënënik ðus.
⁵⁰ Kaÿëhnandëha gë vanjeh vayabah vante lënënedëha gë antakah va.
⁵¹ Ntik ðoku sankaf gë fanka vák lëwu ÿa:
 Campehnëkëhni vële hnaÿënad va.
⁵² Këfëkëhni vësankaf va ucankaf ntëw hni hna, do matëndëdëhëhni vële vanad va.
⁵³ Njëdakëhni vetak sankaf vële njoko inte va, do ntahni vëvetak va wëbák fo.
⁵⁴ Njijëk ndemahni bulunda Isërayel ÿa, vëryokun vëlëwu va:
 ðënkwëna tufa Abëraham gë vutah vuntëwu va, kaÿëhnahn dëwu ña
⁵⁵ kwëlëkwël, gante ntehnëkëhniwo vacërakëlo fu ka.»

⁵⁶ Mari koyëna puhnako hnëw̃ lëwu ya. Umë vëhni Elisabet hna nñëw̃ëko ile rëkëk wadepera watar, tac mëncëk gë yalu.

Hnagi San ya

⁵⁷ Wati nte nagand Elisabet na tëkëko, më nagëka facan. ⁵⁸ Koyëna vësaryëntawu gë hnënk lëwu ya njëtaniho Ahwëhn a kayëhnahnëka d'us g'umë, awa më natëntikëhni vëhni fëna.

⁵⁹ Hnë fac hwëhn mbëd gë warar hna, më njijëni soje kácehnëniha fatah fa gante nkeho namu lëw̃ hni ka; Sakari ñadëniho macëniha vahnë va, w̃ac rëmu w̃a. ⁶⁰ Hnëmu më ntehnëk: «Hali, San macëde.»

⁶¹ Vahnë va më ntehnëniha: «Bare, kwëhnalihahna la aryampo hnënk hu hna ale w̃acik koyëna!» ⁶² Awa më ndëkwanëniha rëm ya tÿyëniha bi hak ñad maci fatah fantëwu fa.

⁶³ Sakari më tÿyëk iñë ile herande do umë kerëk: «W̃ac lëwu ya San ye.» Vëhni fop pëmpëhnahnëlehnëhni. ⁶⁴ Tan Sakari kolëlehn mbok nësënd, pëgwëlehn ndekand, cëmbënda Wënu na. ⁶⁵ Awa vësaryëntawu va fop pëmpëhnahnëkëhniwo, do fop hn'ankol nte ye hnë wahuñ hnë resiyo Yude hna tÿfëtafëho watac. ⁶⁶ Fop vële wëryëko ga tÿfëtafë watac va nahadëniho do tÿyadëniho: «Awa ye ga nkef fañi fatah?» Nuniho fanka Ahwëhn fa g'umë nkeniho.

Hnëw̃ Sakari

67 Hnë wati rac, Sakari, rëmu fatah fa, pëbëkawo Iyir Ipacah iña, pëgwëlehn nësënd wanës Wën ntehnënd:

68 «Arabi Ahwëhn a Wën bulunda vëvë Isërayel va cëmbi,

kabi njijëk pabëhni bulunda lëwu ÿa do pëhwëtëk fop soje pëhëtëhni:

69 Canëhnikëfuna Afehët ahwëhn fanka, hnë hnënk David aryokuñ alëwu hna,

70 wakila ña mbiyëk ga pëyahneniho watac,

71 më lehnëko pëhëtëdëhëfu hnë vële ÿad ntinihëfu wameh va do gë hn'imëk vële ÿewëkëfu va fop.

72 Koyëna tufahnëk dol kaÿëhnahn nte kwëhnako soje vacërakëlo fu ña do dënkwenä kwëtëla nte ntiko gë vëhni ña.

73 Ha, ntik ile ntëkëhnëkawo rëm fu ÿa Abëraham:

74 ñaÿwëtëdëhëfu hnë vële ÿewëkëfu hna kolahnin ndokuñëhnëndena ntakah këm,

75 nkehahnin vahnë vële ÿahnëka do catin haryënkw lëwu hnë wafac d'uniÿa lëw fu hna fop.»

76 «Do wëjë, fatah mën, kila Wën Hunte Sëpëk Fop yeðu:

ndënkwëhnëd'uha Ahwëhn a afëhwëtëhnëhënda nkaÿ ña.

77 Do koyëna njëtëndanëd'uhëhni bulunda lëwu ÿa njijëd pëhëtëhni g'itavëhn wameh wadëw hni ña.

78 Toña ye, Wënu ña Ahwëhn fu ÿa kaÿëhnahnëdëha d'us:

Nke had lav ule fëhnið do penifu g'ambin,

⁷⁹ soŋe penahnēhni vēle ye hnē umēhwēry do gē
hnē icēm icēm hna,
yasaryahnēfu hn'ankaw̃ yam hna.» Sakari
koyēna puhnako wanēs wadēwu ŋa.

⁸⁰ Fatah fa naŷēdēho do hakili lēwu ŷa
nkwēnadēho. Hnē wula ntēdēko hafo hale
pēgwēko doku lēwu ŷa hnē bulunda vahnē vēvē
Isērayel hna.

2

Hnagi Yesu ŷa

¹ Hnē wati rac, Sesar Ogis, Ahwēhn Nkal a,
ntehnēko kerini vahnē vēvē nkal va fop. ² Vaker
vatac yeho vandēnkwēryēnkwa va do wati rac
Kiriniyus yeho guverēner vē Siri ŷa. ³ Vahnē va
fop njidēniho keraryini, ale-wo-ale nkol ntēwu
hna.

⁴ Awa Yosef, umē fēna, matēko nkol Nasaret
nte ye hnē resiŷo Galile hna, soŋe nji hn'ankol
Betēlem nte ye hnē resiŷo Yude hna, hn'ile
nagiko ahnaŷ a David, kabi hnēnk David hna
nkentiko. ⁵ Njokawo Mari, ale kwēhnēko ŷa, ker-
aryijini njidēniho, do Mari g'idonk nkeho. ⁶ Wati
nte nkeniho Betēlem ŋa, fac hnag ŷa tēkēlehni.
⁷ Mē nagēka facan, fatah fandēnkwēryēnkwa
fantēwu fa yeho. Mē pēryēka gē yarēh do
ntana hn'ile kwētēndeni wusaŷ uryav* hna,
kabi vēhnuŷalohna igwac cery vēhneh hna.

Mēleka ŷa gē vēhery wape va

* **2:7** 2.7 Hn'ile kwētēndeni wusaŷ uryav: Wusaŷ ŵa gē vahnē
va cery ndampo fo ndakahnēdēniho.

⁸ Hnë resiŷo rac dën, nkeniho vëhery wape vële ryakëdëho gë wëhaŷ soŷe njëkandënihëhni wape wadëw hni ŷa. ⁹ Mëleka Ahwëhn a më karyëtahnikëhni taŷ do icëmb Ahwëhn a kwërelehnëhni gë humpen hucankaf. Vëhery wape va më ntakëkëhni d'us. ¹⁰ Awa mëleka ŷa më ntehnëkëhni: «Antë ntaku! Wanës wakasëk wapërën yinenëhni dëmu wante hnatedëhëhni fop bulunda ŷi. ¹¹ Hn'unŷi mëd, hn'ankol David hna, nagëhnirunëha Afëhët; Arëhnayik a ye, Ahwëhn a. ¹² Do wëli dahëse ile yavëtahnedunëha ŷa: tëkatëdunëha fatah ga përyik g'iyarëh do ntani hn'ile kwëtëndeni wusaŷ uryav hna.»

¹³ Ga nësëk watac, kore wamëleka wakawary wante w'atik g'ambin karyëtajëniho fëna taŷ, cëmbëndëniha Wënu ŷa ntehnëndëni:

¹⁴ «Cëmbënëfuna Wën Hunte Sëpëk Fop, do vële ñad va arabi nuŷani yam ŷa d'uniŷa li!»

Vëhery wape va Betëlem hna

¹⁵ Ante mbokani wamëleka g'ambin ŷa, vëhery wape va më ntehnëlëni: «Awa yinëfu tamëki hafo Betëlem hna: afo nuyin ile liyak hnam ŷa, ile njëtëndanëkëfu Ahwëhn aŷi.»

¹⁶ Njilehnëni ñap tëkatëniha Mari gë Yosef, do gë fatah fatoy fa ga ndakëk hn'ile kwëtëndeni wusaŷ ryav hna. ¹⁷ Ga nuniha, më tëfëtani ile ntehnëkëhniwo mëleka ŷa soŷe faŷi fatah fatoy fa. ¹⁸ Fop vële wëryëkëhniwo vëhery wape va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëniho ŷa. ¹⁹ Bare ge Mari ye, waŷi fop hakili hna kwëta dëho do nahadëho. ²⁰ Tac

vêhery wape va mbokalehnëni gë wêhãÿ naÿênêhatëndëniha Wënu ña do cëmbëndëniha soñe ile nkwëryëni do nuni ÿa fop; fop gante nësëhnëkëhniwo mëleka ka nkeho.

Iceh Yesu Cery Wën Cankaf hna

²¹ Ante nuÿako fatah fa wafac mbëd gë warar ña, fac ile kácahnëde ÿa yeho; hnë fac rac maciko Yesu, wãc ile nkabahnëko mëleka hara hnëmu donkëna ten ÿa.

²² Wati ile rëfëkawo ntini Mari gë Yosef sadëha pacëna ña rëkiko, gante ntehnëk sariya Moyis ka. Awa më njini Yerusalem Cery Wën Cankaf hna do njonihã fatah fa cehihna Ahwëhn a, ²³ kabi keriko fëna sariya Ahwëhn hna: «Facan fandënkwëryënk wante wo hnagik fa Ahwëhn a sahëdeha.»[☆] ²⁴ Tëfëkawo fëna canëni sadëha le tÿyëk sariya Ahwëhn a: «Walagi wahi ma vupah vuki†.»

Ipankël gë Simeÿo

²⁵ Yerusalem hna nkeho asan ale wãciko Simeÿo. Asan arac catëko do ntënëndëhãwo Wënu ña do napëdëhãwo ale rëfëkawo njij pehëtëhni vëvë Isërayel va. Iyir Ipacah iña g'umë nkenihã ²⁶ do njëtëndanëkawo cëmëdina hara nulahna Arëhnayik ale payid Ahwëhn a Wënu ña. ²⁷ Awa Simeÿo, Iyir Ipacah iña hnësëndëhãwo, njiko Cery Wën Cankaf hna. Wati rac dënk vële hnagëka Yesu va njiryejënihãwo soñe ntini ile tÿyëk sariya soñe

☆ **2:23** 2.23: Icahn 13.2,12,15 † **2:24** 2.24 Walagi wahi ma vupah vuki: soñe sadëha ÿa fape fakwëhn bëhn rëyik, fare vëhayëhnah va, vupah vuki tÿyini. (Soñe Walevi 12)

lěwu ŷa. ²⁸ Simeŷo, ga nuka, njakėkawo do camehna Wěnu ŷa ntehn:

²⁹ «Tame, Ahwěhn, ntiru ile hnėsėnhėruhoŷo ŷa:

Awa kodu arava aryokuněhn hu ŷa cėm yam.

³⁰ Nubuha gė vinkėr mėn vi dėnk afehėt ale fayiru ŷa,

³¹ umė ye ale fėhwėtėru soŷe wabulunda ŷa fop:

³² humpen hunte lid ayėti wahnėnk đuniŷa li fop ye do umė yed icėmb vėvė Isėrayel, bulunda hu ŷa.»

³³ Vėle hnagėka Yesu va pėmpėhnahnėkėhniwo gė wanės wante nėsėđėho Simeŷo soŷe lěwu ŷa. ³⁴ Simeŷo ndėwakėhniwo tac ntehna Mari, hnėmu Yesu: «Wěnu ŷa tėhnaka fatah hu fi, kėfahnėhni vėyabah do matėndėni vėryampo hnė Isėrayel hna. Dahėse Wėn yed, bare vahnė va ŷwėŷėhnėđėniha. ³⁵ Koyėna njėtėde vinahan vicoŷak hnė vahnė vėyabah. Do wėjė, Mari, horot ŷa cėhėđėhi ntaŷary inji had sėlame.»

Ipankėl gė Ana

³⁶ Nkeho fėna kila asėval; Ana maciko. Rėmu Fanuwel maciko do hnė hnėnk Aser hna nkentiko. Ana ntafėko đus. Wabėhn mbėđ gė waki ntilahnėniho g'asan ale ŷėlėkawo hn'undag ntėŷu hna tac asanu cėmėko. ³⁷ Asan kėm fo nkoko hafo nuŷa wabėhn wafėhw imbėđ gė warar gė wahnah (84). Cahnėđilohna Cery Wėn Cankaf hna do ntiŷadėho sali Wěnu ŷa g'umėđ gė g'anent: cuŷėđėho do njėfadėho. ³⁸ Hnė wati rac dėnk tėhantikėhniwo do pėgwėlehn

camehnënda Wënu ña. Do nësëndëhëhniwo soñe fatah fa fop vële hnapëdëho ipëh Yerusalem va.

Imënc gë Nasaret ña

³⁹ Vële hnagëka Yesu va, ga puhnani idi ile tëyëk sariya Ahwëhn a, më mëncëni gë Galile nkol ntëw hni hna, Nasaret. ⁴⁰ Yesu naÿëdëho do njaÿëdëho, usery lëwu ÿa nkwënadëho do Wënu ña tufahnëdëho iña dëwu ña.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

⁴¹ Bëhn-wo-bëhn vële hnagëka Yesu va njidëniho Yerusalem soñe ambënt Pak ña. ⁴² Ante nuÿako Yesu wabëhn pëhw gë waki ña, më njoryaryëniha gante nke namu ambënt tac ka. ⁴³ Ante puk ambënt ña, mëncëdëniho, bare Yesu Yerusalem hna nkoko do rëmu gë hnëmu vëyëtëlohna. ⁴⁴ Ntiyahnëkëhniwo gë vërëfal hni nkentiko do fac ÿa fop njasëniho. Awa pëgwëlehnëni njëkëlehnëndëniha hnë wahnënk walëw hni hna do gë wëlawo walëw hni hna, ⁴⁵ bare vëhnulawohna. Mbokalehnëni gë Yerusalem nkotëni njëkëlehnëhëndëniha. ⁴⁶ Hnë fac rarëna hna, më nuniha Cery Wën Cankaf hna. Fagant vëharan sariya hna ntañako, nëpadëhëhniwo do tëyëdëhëhniwo. ⁴⁷ Fop vële wëryëdëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante kwëhnako hakili ka do wante ntëkwadëho ña. ⁴⁸ Vëhni, rëmu gë hnëmu, ante nuniha ña, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus. Hnëmu më ntehnëka: «Ajë mën, soñe ye liruhefu aki? Rëmuh g'ami ndëñakëbun ðus ayëkëlehnatënde.»

49 Më ntëkwakëhni: «Soŋe ye ga yëkëlehnëdfunëho? Yëtëluhna bi tëfëko yewu cery Rëm mën hna‡?» 50 Bare vëyëtëlohna ile ntehnëdëhëhniwo ŷa.

51 Yesu mëncëntëlehni gë Nasaret do nkoko ntënënëndëhni. Wante liyak ŋi fop, hnëmu hakili hna kwëtako. 52 Awa Yesu hakili ŷa nkwënadëhawo, naŷëdëho do nkeya ntëwu ŋa nëŋahnëkawo Wënu ŋa gë vahnë va.

3

Ikaraj San Ayary

1 Awa hnë bëhn le nuŷahnëko Tiber wabëhn pëhw g'imbëd (15) ga nkehahnëko Ahnaŵ fop vankal vante kwëhnëko Rom va, Pos Pilat yeho guverëner vë Yude ŷa, Erođ hnaŵëko hnë resiŷo Galile hna do aheryu, ale waciko Filip ŷa, umë hnaŵëndiko hnë resiŷo Iture hna gë Tëraconitis hna, Lisaniyas yeho guverëner vë Abilen ŷa, 2 do Anas gë Kayif yeho vësankaf vësëna wasadëha va. Hnë wati rac nuŷako San, aju Sakari, wanës Wënu ŋa wula hna. 3 Tac ndapëko inkal bë sën sankaf Yurëdan hna fop ntehnatëndëhni vahnë va: «Gwëcëtaryin vankeya va, ayaryiwu do Wënu ŋa tavëndëhu wameh hun ŋa.» 4 Koyëna ntiyako ile kerëko kila ile waciko Esayi ŷa kayëte ntëwu hna:

«Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd:
“Pëhwëtëryin nkaŵ Ahwëhn a,
dinëndina vankaw vacatah dŷus!

‡ 2:49 2.49 Cery Rëm mën hna: kof pëhnëtan fëna: «doku Rëm mën hna».

⁵ Vankəd va gē wahuŋ w̃a fop kēñēndēlehnēde; vankaŋ watumpak va catēnēde, vankaŋ vapērēkak va fop pēhwētēde.

⁶ Do vahnē va fop nufēni ipēh inte w̃atik hnē W̃en.”✧»

⁷ Kore vahnē yijēko vēhni San hna soŋe njaryēhni. Ntehnēdēhēhniwo: «W̃uhnē, merun had walēn wayapah! Mo lehnēku yaryi yi fo kod pēhētu ntavah cankaŋ W̃en nte yejēk ŋi. ⁸ Atēh pērēn wadēwel wapērēn ntēwēd; diryindēn viyē vifērēn arufahnahnu nkwēcētarun vankeya va! Ant'ahnahandu: “Rēm sankaf fu ŋa, Abēraham ye”, had watac nkwērēnked afēhētahniwu. Pēyadēmu: W̃enu ŋa kod dēnk nti waŋi wēraka vutah Abēraham! ⁹ Rasēhn ŋa pēhwētak ŋos vatēh va kobēri vēnkahn hna: Atēh nte-wo-nte wok dēwēdina wadēwel wapērēn ŋa ŋosēde do ntabi gē hwēdēh.»

¹⁰ Vahnē va tēyēdēnihawo: «Ye rēfēkēfu lifu?»

¹¹ Mē ntēkwakēhni: «Ale hwēhnaŋ vacud vaki tēfēka njeđa ndampo ale wok kwēhnana do ale hwēhnaŋ rokētok tēfēka cehahn.»

¹² Vērēf ŋatētanke fēna njijēniho njaryaryini. Mē tēyēniha: «Aharan, fuhnē lē, ye rēfēkēfu lifu?»

¹³ Mē ntēkwakēhni: «Ant'asosehnuni vahnē va ntēbi ile lehnirun arēyuni ŋa.»

¹⁴ Wasodade fēna tēyētinihawo: «Fuhnē lē, ye rēfēkēfu lifu?»

Mē ntēkwakēhni: «Ant'ahnufu koryi ahnē gē fanka ma gē wamērahn, bare cosē hun iŋa nkewu gwēr.»

¹⁵ Bulunda ŷa napędęnihawo Aręhnayik a: ale-wo-le tęyadęho bi San ye? ¹⁶ Awa San mę ntehnękęhni vęhni fop: «Ami, gę węnka njaryędęmu; bare ale yejęk a umę lębęko: catęla dęnk fętahnu viŷęba wapary wadęwu ņa. Umę, g'Iyir Ipacah do gę hwędęh* njaryędęhu. ¹⁷ Vák hna męnkwek bęryew ņa pitęndęlehnahn wanęc ņa gę vaparyel va. Ndanęd wanęc ņa ndank ntęwu hna, bare vaparyel va pędęd hnę hwędęh† hunte wok dępędęna muk.» ¹⁸ San nk-abędęhęhniwo bulunda ŷa wayabah wakaŷary do pęyadęhęhniwo Wanęs Wakasęk ņa.

¹⁹ Hnę wati rac, San nirakawo fęna Erođ ale hnaŷęko Galile ŷa, kabi Erođ asęval acęru ŷa ņęlęko —Erođiyad maciko— do kabi ntiko fęna viŷeh viyabah vihaŷary. ²⁰ Tac Erođ mboko nti węh haŷary kat: cędehnękawo San.

Yary Yesu ŷa

²¹ San, ga njaryękęhni vahnę va fop, njaryękawo Yesu fęna. Tac, wati nte njęfadęho Yesu ņa, ambin ņa pidętako, ²² Iyir Ipacah ņa cęlęlehni hnę umę; gę fah męntęlęniho. Tac kopa vę g'ambin nkwęryęlehni ga ntehnęd: «Aję męn ale ŷadęfu dęs a yeru; gę węję nęjęko dęs.»

Vacęrakęlo Yesu va

* **3:16** 3.16 Gę Iyir Ipacah do gę hwędęh: kode nkwęryi fęhnętanęk viŷę vęhi vęhnęmpęlah ma iņę ryampo fo. † **3:17** 3.17 Pędęd hnę hwędęh hunte wok dępędęna muk: Iŷin paŷare hwędęh ha nęsęd hn'ile ntęnkędęni vęle wok vęsatęna va.

²³ Yesu mpëd təkəkawo wabëhn wafëhw warar (30) ante pëgwëko doku lëwü ña. Vahnë va fatah Yosef ntinihawo, ale nagëko Heli ÿa, ²⁴ Heli nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, Levi nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Yanayi, Yanayi nte nagëko Yosef, ²⁵ Yosef nte nagëko Matatiyas, Matatiyas nte nagëko Amos, Amos nte nagëko Nawum, Nawum nte nagëko Hesëli, Hesëli nte nagëko Nagayi, ²⁶ Nagayi nte nagëko Mat, Mat nte nagëko Matatiyas, Matatiyas nte nagëko Semeyin, Semeyin nte nagëko Yosek, Yosek nte nagëko Yoda, ²⁷ Yoda nte nagëko Yowanan, Yowanan nte nagëko Resa, Resa nte nagëko Sorobabel, Sorobabel nte nagëko Salatiyel, Salatiyel nte nagëko Neri, ²⁸ Neri nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Adi, Adi nte nagëko Kosam, Kosam nte nagëko Elëmadam, Elëmadam nte nagëko Er, ²⁹ Er nte nagëko Yesu, Yesu nte nagëko Eliyeser, Eliyeser nte nagëko Yorim, Yorim nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, ³⁰ Levi nte nagëko Simeyõ, Simeyõ nte nagëko Yudfa, Yudfa nte nagëko Yosef, Yosef nte nagëko Yonam, Yonam nte nagëko Eliyakim, ³¹ Eliyakim nte nagëko Meleya, Meleya nte nagëko Mena, Mena nte nagëko Matata, Matata nte nagëko Natan, Natan nte nagëko David, ³² David nte nagëko Yese, Yese nte nagëko Yobed, Yobed nte nagëko Bos, Bos nte nagëko Sala, Sala nte nagëko Nason, ³³ Nason nte nagëko Aminadab, Aminadab nte nagëko Adëmin, Adëmin nte nagëko Arëni, Arëni nte nagëko Hesëron, Hesëron nte nagëko Peres,

Peres nte nagëko Yuda, ³⁴ Yuda nte nagëko Sakob, Sakob nte nagëko Isak, Isak nte nagëko Abëraham, Abëraham nte nagëko Tara, Tara nte nagëko Nakor, ³⁵ Nakor nte nagëko Seruk, Seruk nte nagëko Ragawo, Ragawo nte nagëko Falek, Falek nte nagëko Eber, Eber nte nagëko Sala, ³⁶ Sala nte nagëko Kayënam, Kayënam nte nagëko Arafakad, Arafakad nte nagëko Sem, Sem nte nagëko Nowe, Nowe nte nagëko Lamek, ³⁷ Lamek nte nagëko Matusala, Matusala nte nagëko Enok, Enok nte nagëko Yarët, Yarët nte nagëko Malëlel, Malëlel nte nagëko Kayënam, ³⁸ Kayënam nte nagëko Enos, Enos nte nagëko Set, Set nte nagëko Adam, ajë Wënu ña.

4

Iyëkëhnahn Yesu

¹ Yesu g'Iyir Ipacah pëbah mbokajëdëho gë sën, le wacik Yurëdan ka, njolehna Yir inja wula hna. ² Hnam njëkëhnahnëdëhawo Sintani menehna. Ñoñ tokëdïlohna hnë wafac wafëhw wahnah. Ga ndëcëk, umë njoka inte d'us.

³ Awa, Sintani më ntehnëka: «Ge paryi Ajë Wën yeru, dehnëryehna inji taka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnëk, "Ahnë gena roka fo valëdëha ñëwahn d'uniya li."»

⁵ Tac Sintani më mbok njoka hn'ile ñak nji-hnëk, tufëka fop wahnañ wavë d'uniya wï hwënta ryampo fo. ⁶ Tac ntehna: «Njëdfadëmi fop ucankaf gë hnapul gë icëmb waÿi wahnañ

fop. Iŷin fop nuŷabu do kodëfu yëdawã ale ŷadëfu. ⁷ Age ndëkwëhnëru haryënkw mën soŷe ašëmo, fop wëjë hwëhnëd.»

⁸ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek: “Dëkwëhnëhnëryehna Ahwëhn a Wënu ŷa do umë fo rëfëka aryokuŷëhnënd.”✧»

⁹ Tac Sintani më njoka Yerusalem, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna do ntehna: «Age Ajë Wënu ŷa yeru, dëdfary gëd, ¹⁰ kabi Vikerëh va pëyahnek:

«“Wënu ŷa ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ŷa keryëndënihi.”

¹¹ «Tac: “Njakëndënihi wëbák wadëw hni hna kehahnënihi ant'awëw taka.”✧»

¹² Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek: “Ant'ayëkëhnahna Ahwëhn a Wën hu ŷa.”✧»

¹³ Sintani, ga puhnak yëkëhnahn menehna Yesu ŷa fop, ŷaŷëtalehna hafo nkaw kaŷary.

Yesu Galile pëgwëd doku lëwu ŷa

¹⁴ Yesu mbokako Galile. Iyir Ipacah iŷa njëdadëhawo fanka ntihahn fop ile ntidëho ŷa. Koyëna ŷac lëwu ŷa campëko vankol hna fop.

¹⁵ Karaŷëdëhëhniwo vahnë va vacaliŷa wasëwif hna do vahnë va fop cëkwaryëdënihawo.

Yesu pëyahnek Wanës Wakasëk ŷa

¹⁶ Fac ryampo, Yesu më njik nkol nte ŷaciko Nasaret hn'ile kwëdiko hna. Fac ntaŷëla wasëwif hna, më tënkëk caliŷa hna gante njehëka ka. Matëko karaŷ Vikerëh va. ¹⁷ Umë

✧ **4:8** 4.8: Divëta Sariya 6.13 ✧ **4:11** 4.11: Wahnëw 91.11-12

✧ **4:12** 4.12: Divëta Sariya 6.16

njēdayik kayēte nte kerēko kila le w̄aciko Esayi.
Pidētēk do tēkat hn'ile kerik:

¹⁸ «Iyir Ahwēhn a hnē ami nke,

umē rēhnako*;

soņe yonēhnēwēhni vēhaŷēhnaḥ va

Wanēs Wakasēk ḡa;

payiko fēyaŷēhni vēramp va tavēdeni,

vumēp va nudēni,

vēle vērehnik va nkedēni afaya lēw̄ hni,

¹⁹ pēyađēmu bēhn le pehētahnēđēhēhni

Ahwēhn a bulunda lēw̄u ŷa tēkik.»[☆]

²⁰ Ga puhnak karaḡ iḡa, Yesu mē pidēk

Vikerēh va mbēsahna ale hwētēda do

ntaḡa. Fop vēle yeho caliḡa va ntaḡēnihawo.

²¹ Pēḡwēlehn ntehnēndēhni: «Dol vikerēh vinte haraḡēbu vi ntiyak wati le hnēpađunēho ŷi dēnk.»

²² Vahnē va fop nēsēđēniho wanēs wapērēn

Yesu do pēmpēhnahnēkēhniwo đus wanēs

wabēnak wade nēsēđēho ḡa do ntehnēđēniho:

«Bare aŷi gena bi aju Yosef?»

²³ Yesu mē ntehnēkēhni: «Pacahnēko

ndēnkwētēhnēđunēho ile nēsēđēni vēyabah:

“Ayērēn, yērēnary wējē dēnk.” Ntehnēđunēho

fēna: “Njētaḡun fop ile liru Kaperēnaŷum ŷa.

Diry ḡē rac ki ani fēna hnē nkol ntēw hu li dēnk

kabi ani naŷēru.”»

²⁴ Tac mē nkwēnēk: «Toḡa ŷa fēyađēmu: wēla

kila ryampo dēnēnēđena nkol nte naŷahnēk.

²⁵ Paryi pēyađēmu, yamani kila le w̄aciko Eli

* **4:18** 4.18 Umē rēhnako: Esayi paḡare Arēhnayik a nēsēđēho; Yesu ntehnēđēho ani umē dēnk ye Kēris ŷa, Arēhnayik a.

☆ **4:19** 4.19: Esayi 61.1-2

ÿa, njabëniho vësëval vële cëmaryëko vësan Isërayel hna. Wati rac nkoko gona tèvënd hnë wabëhn watar gë fagant bëhn do inte cankaf yeho nkal hna fop. ²⁶ Bare Wënu ña payëlawohna Eli wëla hnë aryampo hnë vësëval wasëwif vërac, bare hnë aryampo fo payëkawo ale lëdëko Sarëpëta hnë nkol cankaf mbë Sidon hna.✧ ²⁷ Nkeniho, yamani kila Elise ÿa fëna vëhwëhn vambiÿ vëyabah Isërayel hna. Bare wëla aryampo hnë vërac hna yërënilohna ge gena avë Siri ale waciko Naman ÿa.✧»

²⁸ Ga nkwëryëni watac, vële yeho caliña va pëbëlehnëkëhniwo ntavah. ²⁹ Matëlehnëni canëniha nkol hna njonihya yañ vampamb kuñ nte vëryahniko nkol ña soñe cañëtëniha njo gëd. ³⁰ Bare Yesu më ndëcëk fagant lëw hni ñi nkañ ntëwu.

Yesu asan ahwëhn yine njërënëd

³¹ Yesu cëlëndako Kaperënaÿum, nkol mbë Galile. Vahnë karanëdëho fac ntawëla hna ³² do pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanëdëhëhniwo ka, kabi g'ucankaf nësëdëho.

³³ Caliña hna nkeho ale pëlako yine wëh. Umë ndekak gë fanka ntehn: ³⁴ «Yesu vë Nasaret, ye ye yëbëlan fu? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu d'us bi mo yeru: Afacah ale payik Wënu ña yeru!»

³⁵ Yesu më ñañënahneka ntehna: «Demëhnary do cahnëryehna aÿi asan.» Awa,

✧ **4:26** 4.26: 1 Vëhnañ 17.8-16 ✧ **4:27** 4.27: 2 Vëhnañ 5.1-14

yine ŷa k f lehna asan a tase vahn  fop, cahn lehna hara dilahna w h.

³⁶ V le hnuko um  va fop ŷay k hniwo do ntehn l nd ni: «I hne sifa wan s ye ye wanj?» Ntehn d h hni wayine ŷa g'ucankaf do g  fanka: «Cahn ryehna!» do cahn d. ³⁷ Koy na w c Yesu ŷa camp ko cahara  vankol hna fop.

Yesu v res v yabah nj r n d

³⁸ Tac Yesu cahn ko calija hna nji tere asan ale w ciko Simo. Awa hn mu as valu Simo tes ko, mbahn inji njak kawo d s. Um  muntaniha Yesu ndemahna. ³⁹ M  njik c p ka ŷa n nahna res w a do res w a cahn lehna. Wati rac d nk mat lehn as val a p gw n h t hn nd ni.

⁴⁰ Wati le njod ho lav w a, fop v le hw hnak hniwo v res, sifa wates wan mp lah, njinen hnijik hniwo Yesu, tind d h hniwo w b k wad w  ŷa v hni fop soŷe nj r n hn hni do nj r niho. ⁴¹ Wayine f na sahn d h hniwo v yabah ndekat nd ni: «Aj  W n yeru». Bare Yesu ŷa n nahn d h hniwo soŷe ndem hnani kabi nj t niho v hni um  ye Ar hnayik a.

Yesu karan d h hni vacalija was wif hna

⁴² Wak wak fo Yesu cahn ko nji hn'ile njir k. Kore ŷa nj k lehn d n hawo. Ga nuniha ŷad niho nkonti g  v hni, ant  nji tav hni. ⁴³ Bare Yesu m  ntehn k hni: «Vankol va n ntaw hna f na t f ko f yahnu Wan s Wakas kNa  W nu ŷa; soŷe um  payiko.» ⁴⁴ P yad h hniwo f na vacalija vamb vankol was wif hna.

5

Vëréfal vëryënkwëryënkw Yesu

¹ Fac ryampo, Yesu kahnëko vambamb lant sankaf Senesaret hna do peñëlëdëniho kore ÿa caharaß lëwü soje nëpani wanës Wënu ña.

² Umë nuk wakulu waki tëfary hna. Vëfëla wuwis va cëlëniho ndagëndëni waryey wale pëlahnëdëni uwis. ³ Kayëlehn hnë kulu ryampo le kwëhnëko Simo, më tëyëka ñawëta vambëj va toye. Yesu ntañalehn kulu hna pëgw karanëndëhni kore ÿa.

⁴ Ga puhnak wanës ña, më ntehnëka Simo: «Njiryeryëry kulu ÿi hn'ile ñak tëwëk wënka ñi toye. Tac wëjë gë vëréfal hu vi alabu waryey wi afëlahnuni wuwis.»

⁵ Simo më ntëkwaka: «Asankaf, ga mbër nkwayankëtalesnëkëfu, ñoñ pëlalëfuhna. Bare, kabi ntehnëruho labu, ntabëdëfu.»

⁶ Ntabëlehnëni, pëlanihëhni wuwis wuyabah hafo waryey wã pëgw mbëkëtant. ⁷ Më nje-lanilhëhni vëréfal hni vëvë kulu ÿëntaw va njijëni ndemanilhëhni. Vëhni më njijëni do pëbënëniho wakulu waki tak wuwis wã hafo ñand tëmpäni.

⁸ Simo Piyer, ga nuk watac, umë ndëkwëhnëk karyënkw Yesu do ntehna: «Ahwëhn, ñawëtarye kabi asan awen yëbu.» ⁹ Simo gë vële nkeniho va, fop pëmpëhnahnëkëhniwo do ntakëni, kabi pëlanilhëhniwo wuwis uyabah urac. ¹⁰ Koyëna nkehëhniwo fëna Sak gë San, viju Sebede vële mbankëniho d'oku Simo va.

Yesu më ntehnëka Simo: «Antë ntaki. Tëk pëgw ÿi wati vahnë rëkëdu afëland.»

11 Mbokaryëlehnëni wakulu ña vambëñ hna, tavëlehnëni fop tëfëlehnëndëniha.

Yesu ahwëhn ambiy njërënëd

12 Ante nkeho Yesu hn'ankol ndanko, njijëko asan ale yeho mbiy fo. Arac, ga nuka Yesu, më ndëkwëhnëk karyënkw lëwu yëka yi nkal li do muntahna nteha: «Ahwëhn, ge ñadu kodu ayërëno, afacënëlehno.»

13 Yesu më njelëk vák ya ñaka do ntëkwahna: «Ñadëfu: Pacëry!» Wati rac dënk mbiy dëwu ña ntavëka. 14 Yesu më ntehnëka: «Antë afëyahna ahnë wani, bare yiry njëki asëna wasadëha ya do canëry sadëha soñe yërën hu ña ile kerëko Moyis ntinde ya. Koyëna vahnë va njëtëdëni pacëru.»

15 Mama ntehnëkawo asan a antë pëyahn, wac lëwu wa campëdëho g'ahawary, bulunda varëpëlëdëho nkweyëndëniha do njërënëndëni wates wadëw hni. 16 Bare Yesu umë pitadëho hn'ile njihnëk njëfand.

Yesu ahwëhn vorovoro njërënëd

17 Fac ryampo, Yesu karanjëdëhëhniwo vahnë. Wafarise gë vëharañ sariya Moyis va lañantiko hnam. Fop vunkol vumb Galile, Yuđe do g'inaw Yerusalem matiniho. Fanka Wën fa gë Yesu nkeho, njërënahnhni vëres. 18 Tac vësan rëkiko vële ryibika hnë yala ares ale yeho vorovoro. Ñadëniho ndënëniha, kwëtëniha haryënkw Yesu 19 bare vëhnuyalohna fere; vahnë va pëbëniho. Awa umë kayëni yañ cery

hna ntihtëni vile rëjahnik va, do cëlëndëniha gë yala per tase vahnë fop haryënkw Yesu.

²⁰ Ga nuk Yesu kwëtahn dëw hni ɲa më ntehnëka ares a: «Lawo, wameh hu ɲa tavëhniru.»

²¹ Vëharan sariya Moyis va gë wafarise wã më nahadëni ntehnëndëni: «Mo ga dënk ye ayi asan ale yewëdëha Wënu ɲa? Mo hod tavëhn wameh ɲa? Wënu ɲa fo hod!»

²² Bare Yesu njëtëko vinahan vidëw hni va, më ntehnëkëhni: «Soɲe ye hnahadun koyëna?

²³ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ɲa tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry do yasëry?” ryampo bi yak hnëɲëk nësi hnë wani?

²⁴ Bare ñadëfu ayëtu Ajë Ahn'a kwëhnak fanka tavëhn wameh duniya li.» Awa më ntehnëka ares a: «Ami ntehnëdëmi, matëry, ahnuf yala hu yi, awënc gë yal hu.»

²⁵ Matëlehn tan asan a tase vahnë fop, nuf yala le ndakahnakëh ya, mënc cëmbëhatënda Wënu ɲa.

²⁶ Kore ya fop pëmpëhnahnëkëhniwo më cëmbëdëniha Wënu ɲa. Ntakëhni do nësëlëndëni: «Nubun dol viyë vile nkok nahadina ahnë.»

Yesu macëdëha Levi tëfa

²⁷ Ga ndëcëk rac, Yesu cahnëko më nuka arëf yatëtanke, ale waciko Levi, laña lëwu hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!»

²⁸ Levi matëlehn, tav fop, tëfëlehna.

²⁹ Tac Levi më ntëvaka lëv sankaf tere lëwu hna. Vëréf yatëtanke vëyaɓah gë vëhawary ntañalahnëniho rok roka ya.

³⁰ Wafarise wã gë vëharan sariya va mëhnadëniho soɲe rac. Më ntehnëdënihëhni vëréfal Yesu va: «Soɲe ye

rokëlahnëdfun, selahnëdfun gë vërëf ýatëtanke do gë vëwën ví?»

³¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wok vëresëna va ßalëlehniha g'ayërën; vëres va mbalëk.

³² Yijëla wacëwëhni vësatah; mac vëwën yijëbu soñe nkwëcëtahnëni vankeya vantëw hni va.»

Yesu soñe suñ nësëd

³³ Tac wafarise wã ntehnënihawo Yesu: «VërëfalSan Ayary a gë vëlëw fu va cuñëdëni kwëlëkwël do njëfadëni, ßare vërëfal hu vi vëhni tokëdëni do cedëni kwëlëkwël.»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kodena cuñëdanini vëfay iñël va antë tokëni wati nte nkelahnëni g'ale ýëlëk a; ³⁵ wati yejëk ile nufëhnahnëdëniha ale ýëlëd a: wafac warac cuñëdëni vërëfal mën va.»

³⁶ Tac Yesu më mëntëndëlehnëk: «Ahnë citëdina cud kasëk pëhwëtahn cud cër. Ge gena umë përekanëd kasëk ña do citel ña tëfëlandina g'icër ña. ³⁷ Ahnë tawëdina ñen kasëk ña hnë waryëpët wasër*»; ge gena umë, ñen kasëk ña përekanëd waryëpët wale wok gona talënd wã; ñen ña tënkenëd do waryëpët wã përekad.

³⁸ Bare tëfëka tawï ñen kasëk hnë waryëpët wahasëk. ³⁹ Ale sek uñen ucër ñadina kasëk. Ntehnëd ucër uñi gwërënkeha.»

6

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla

* **5:37** 5.37 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëdëniho uñen ña.

¹ Hnë fac ntaŵëla hna Yesu gë vëréfal vëlëwu va ndëcëtaðëniho wëhaÿ wale lafëk vantimp. Vëréfal va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va, nŵëÿehnëni wëbák wadëw hni hna, cemëni wanjéc ña. ² Wafarise wëryampo wale yeho hnam wã më ntehnënihëhni: «Soŋe ye lidun le nkok maŵëryana sariya fu ÿa ntiyi hnë fac ntaŵëla hna?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karañëluhna bi ile ntiko David fac ryampo ante njokëhniwo inte, umë gë vëréfélëntaŵu va? ⁴ Gena bi ténkëko cery Wënu hna, nuf mburu ante kwëtëhniko Wënu ña, tok do njëðahni vëréfélëntaŵu va? Hara sariya fu ÿa, vësëna wasaðëha fo maŵëryanëko tokëni.» ⁵ Yesu mboko nkwën kat: «Ajë Ahn'a umë ye ahwëhn fac ntaŵëla ÿa.»

Yesu ale cëmëk vák njërëned

⁶ Fac ntaŵëla kawary, Yesu ténkëko caliña hna karañëndëhni vahnë va. Nkeho hnam asan ale cëmëko vák rëhw ÿi. ⁷ Vëharan sariya va gë wafarise wã njëkëðënihawo Yesu bi njërënedëha ahnë hnë fac ntaŵëla hna nuÿahnëni ile pëyahnedëni menëk pëlahni. ⁸ Bare njëtëko vinahan vidëw hni va. Më ntehnëka asan ale cëmëko vák ÿa: «Matëry, ahahn fagant.» Asan a matëlehn kahn.

⁹ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Tëyëðëmu: Ye ntehnëk sariya fu ÿa? Ntiyi ufërën fac ntaŵëla ma uŵeh? Afehëta ahnë icëm ma aryawã?»

¹⁰ Më njëkëkëhni fop tac ntehna asan a: «Yeli vák hu ÿi.» Më njelëk do vák ÿa mbokalehna

fëren fo. ¹¹ Awa vëharan sariya va gë wa-farise wã ntavëkëhniwõ dus soñe rac. Më nkwajëlëdëni bi hak tëfëka ntiniha Yesu.

Yesu tëhnadëhëhni vëfayik pëhw gë vëhi

¹² Wati rac Yesu kayëko hn'ikuñ njëfahna Wënu ña; mëd uña fop njëfako. ¹³ Ga pacëk, më macëkëhni vëréfal vëlëwu va tëhnaçhëhni pëhw gë vëhi do macëhni vëfayik. ¹⁴ Vëhni ye: Simo, ale macëko Piyer, g'aheryu Andëre, ale nkeni rëm gë hnëm; Sak gë San; Filip gë Barëtelemi; ¹⁵ Matiye gë Toma; Sak aju Alëfe gë Simo nte wacëdeho Ahahnëndak a; ¹⁶ Yuda aju Sak gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ña.

Yesu karanjëdëhëhni do njërënëdëhëhni vahnë

¹⁷ Yesu më cëlini kuñ hna gë vëréfal vëlëwu va do tëryani hnë igwac inte këñëlahnëk nkal ña. Nkeniho hnam kore sankaf vëréfal vëlëwu. Nkentiniho fëna hnam vahnë vëyabah vëhañary: vahnë vëvë vankol Yerusalem gë vankol Yude hna fop, gë wahnañ wavë tëfary wov wã, Tir gë Sidon. ¹⁸ Nëpaniha njjëniho do njërënëhni wates wadëñ hni. Njërënëkëhniwõ fëna vële pëlaniho wayine. ¹⁹ Vahnë va fop ñadëniho ñakëniha, kabi fanka sahnëdëhañwõ njërënëdëhëhniwõ fop.

Uyivah ma uñeh

²⁰ Yesu njëkëkëhniwo vëréfal vëlëwu va do ntehn:

Mbetarun wuhnë vële hañëhnek
kabi Inañ Wënu ña wuhnë hwëhnek!

²¹ Mbetarun wuhnë vële njok inte gaki vi,

kabi fac yejëk pihnëdun dus.

Mbetarun vële hod' gaki vi

kabi fac yejëk ndasëdun.

²² Mbetarun ge vahnë va ñewënihu, ge
ntadënihu, njewëdënihu, ntehnëdënihu
merun

kabi kwëtahnërunëha Ajë Ahn'a.

²³ Natëryiwu ge vahnë va aki ntidënihu kabi
icos sankaf hnapëdëhu ambin hna. Vacërakëlo
hni va fëna aki ntidënihëniwo wakila Wënu ña.

²⁴ Meku wuhnë vële vetak vi
kabi rëkërun ahnuyawu hnëñah hun ña.

²⁵ Meku wuhnë vële fihnëk gaki vi
kabi inte ña njodëhu.

Meku wuhnë vële ryasëd' gaki vi

kabi uyiwëhñah hna nkedun do kodun.

²⁶ Meku wuhnë ge vahnë va fop wapërën hun
nësëdëni,

kabi vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëniwo
vëwër vële wëcadëho wakila va.

Iña vële yewëkëfu

²⁷ Yesu mbok nës kat: «Wuhnë vële
wëryëdëho vi, lehnëdëfu: ñahnëryinëhni
vële wok vëyadiluhna va, dinëhnëryinëhni
ufërën vële yewëku va. ²⁸ Dëwanëhnëryinëhni
ufërën vële ryëwanëhnëdëhu uweh va do
ayëfanëhnënduni vële lidëhu uweh va. ²⁹ Ge
ahnë njewëki tavëryehna mbok njewi hara
gwëcagëlihahna; ge ahnë tebëki cud' cankaf
ña tavëryëryehna njoryary fatoy fa fëna.
³⁰ Yëdaryehna ale-wo-le wuntaki iñë, do ge ahnë
nufëhnëki iñë ile hwëhneru, ant'aryëñana.

31 Dinëhnëryinëhni vahnë va ile ÿadun ntinëhnënihu ÿa.

32 «Ge vële ÿahnëku fo ÿahnërun mo sëkwaryëdëhu? Wëla vëwën va ñahnënihëhni vële ÿahnëkëhni va. 33 Fëna ge vële

linëhnëdëhu fërën fo linëhnëdun fërën, mo sëkwaryëdëhu? Vëwën va fëna ntidëni koyëna.

34 Ge navehnëdunëhëhni vële liyahnëku mbësadënihu va fo, soñe ye hnapëdun icëkwary? Vëwën va fëna navehnëdënihëhni vëwën ntahni soñe mbësanihëhni ile navehnënihëhni ÿa fo. 35 Bare ant'aliwu

koyëna. Ñahnëryinëhni vële ÿewëku va, dinëhnëryinëhni fërën do ahnavehnëndu hara nahaluhna avësayiwu. Koyëna cos hun ña njabëd do tufahnëdun vutah Wën Hunte Sëpëk Fop yerun. Përënak umë dënk gë vahnë vële wok vësamehnëdëfina muk va. 36 Yabëryiwu ipërëna gante njabëka Rëmun përën aki.

Ant'ahitiñu vëyënta hun

37 «Ant'ahitiñu nkeya aÿënta hun do kitiñëdëluhna wuhnë fëna; ant'ahoyawuna aÿënta hun do koyadeluhna wuhnë fëna; tavëhnëryinëhni vëyënta hun va do tavëhnëderun wuhnë fëna. 38 Yëdahnëryin

do njëdëderun wuhnë fëna; tawëhnëderun ñañëh nte soryik do ñënkëlehni ndehëtand ki fo; ga ñëña ante ÿañëhnahnëdunëhëhni vahnë ña ñañënahnéderun wuhnë dënk.»

39 Yesu mboko mëntëndëlehnëhni: «Umëp kodina kaha mëp ntawu hara vëyona hnë hatëh vëhni vëhi tak. 40 Fakarañ fante lëbëka aharañ

alěwu gena; bare fakaraŋ fante haraŋek hafo puhna had aharaŋ alěwu nkedf.

⁴¹ «Soŋe ye yěkėdu ivėdf le ye inkėr aŷėnta hu do hara kamantihna bėrėh bėle yehi nkėr hu hna? ⁴² Wėjė, ale wok nufila bėrėh bėle yehi nkėr hu hna, hak kodu alehna aŷėnta hu ŷa: “Aŷėnta mėn, napėrye lihėti ivėdf le yehi nkėr li”? Wėjė, ale ntiyahnek catėru alėbėhni vėŷėntaŵ, dihėtary ten bėrėh bėle yehi nkėr hu hna tac nuđu đus alihėtahn ivėdf le ye nkėr aŷėnta hu ŷi.

Atėh g'ile ntėŵėdf

⁴³ «Atėh pėrėn dėŵėdfina viŵeh, atėh meh fėna dėŵėdfina vifėrėn. ⁴⁴ Atėh-wo-tėh njavėtėtėde gė vantėŵel vantėŵu va: kwėcėdfena wanuŷ hnė idėl imeh, kwėcėdfena fėna waresen hnė wadėmpėhn. ⁴⁵ Ahnė afėrėn ifėrėn nėsėdf kabi umė fėbėka ntaŵary dėwu hna; ahnė aŵeh uŵeh nėsėdf kabi umė fėbėka ntaŵary dėwu hna. Kabi ŵės ale-wo-le ile fėbėk ntaŵary dėwu ŷa nėsėdf.

Vacery vaki

⁴⁶ «Soŋe ye ŵacėdfunėho: “Ahwėhn, Ahwėhn”, do didiluhna ile lehnėdfėmu ŷa? ⁴⁷ Ale-wo-le yijėk ŷal mėn a do nėpa wanės mėn ŋa nti ile hnėsėdfėfu ŷa, ⁴⁸ had ale vėryėk cery njaŵah nke: nkabėdf hafo tėŵėn đus tac pėgwėlehn bėry iŋa. Ge tėkik uŵac ŵėnka sėn ŋa pėrėkanėdfilahna, kabi bėry yaŵah mbėryik. ⁴⁹ Bare ale-wo-le hnėpadf wanės mėn ŋa do didina ile hnėsėdfėfu ŷa had ale vėryėk cery nte

wok njawěna nke. Ga macěk wěnika sën ɲa hafo cery tac njod taɲ: përekalehn fop.»

7

Yesu njërëndëha aryokuɲëhn asankaf wasodafe wavë Rom

¹ Ga puhnak Yesu ile ñadëho nës ɲa fop tase bulunda hna, më njik nkol nte wacik Kaperënaɲum. ² Nkeho hnam kapiten wasodafe wavë Rom ale hwëhnakawo aryokuɲ ale ñadëho ðus. Aryokuɲ arac tesëko hafo ñand cëm. ³ Kapiten ɲa nkwëryëko wëba Yesu ɲa, më payëkëhni vicër wasëwif njini tëyëniha njij njërëna ares alëwu ɲi. ⁴ Vicër va, ga tékëni ðarël Yesu, më muntadëniha ndemahni ntehnatëndëniha: «Aɲi asan tëfëka aryemahna! ⁵ ɲahnëkëhni bulunda fu ɲa do umë vëryehnek cery caliɲa fu ɲi.» ⁶ Yesu më tëfëlëni gë vëhni. Ga nkëhnëk tékëni tere hna, Kapiten ɲa më payikëhni wëlawoŋu ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, ant'avërehnaj, tëfëlohna arënk tere mën hna. ⁷ Soɲe umë wobu maŋwëhnëla fëna hacaryi ɲi ami dënk. Wëla ki fo nësëru aryokuɲ mën aɲi njërëd. ⁸ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf va ŋawëhnëdëfu do kwëhnabuhëhni wasodafe wale ŋawëhnëdëho fëna. Njëtëbu rac kabi ge ntehnëbuha aryampo: “Yiryey!” njid; ge ntehnëbuha aɲëntaŋ: “Yij!” njijëd; do ge ntehnëbuha aryokuɲ mën a: “Diry aki!” ntid. Awa wëjë, aki fo nësëdu!»

⁹ Yesu, ga nkwëryëk watac, më pëmpëhnahnëka gë kapiten ɲa. Më cahëtak gë kore le rëfëdëhawo ɲa, ntehnëhni: «Paryi

pëyadëmu: kobëri nula iÿi sifa kwëtahn wëla hnë aryampo wasëwif hna.» ¹⁰ Vële payiko kapiten va, ga mbokani gë tere, tëkatënihawo aryokuñ a njërëk.

Yesu matëndëfëha aju asëval ale cëmaryëk asan

¹¹ Yesu më mbok njik nkol nte wãcik Nayin do vërëfal vëlëwu va gë vahnë vëyabah vëhawary tëfëlëdëniho. ¹² Wati nte tëkëdëho nkol ña njiry-eryëdeho asëm ibañ: facan fatac fo kwëhnako hnëmu. Asëval, ale cëmaryëk asan, hnagëkawo. Vahnë vëyabah vëvë nkol va tëfëlëniho. ¹³ Yesu, ga nuka asëval arac, më kaÿëhnahnëka ðus g'umë, më ntehnëka: «Bok aho!»

¹⁴ Yesu më tëhak ñak pad nte njohahnik asëm a; vële yoka va kahnëlehnëni. Më ntehnëka asëm a: «Jar, ntehnëdëmi, matëry!» ¹⁵ Asëm a matëlehn ntaña, pëgw nësënd. Tac Yesu më mbësaka hnëmu.

¹⁶ Vahnë va fop ntakëkëhniwo; umë cëmbëdëniha Wënu ña ntehnatëndëni: «Kila sankaf rëkik ÿal fu li! Wënu ña njijëk ndemahni bulunda lëwu ÿa.» ¹⁷ Hnë nkal Yude hna fop gë wayal wayëntaŵ wavë caharab wã nësëdeho ile ntiko Yesu ÿa.

Vëfay San Ayary a

¹⁸ VërëfalSan va më tëfëtanëniha fop ile ryëcëtako ÿa ¹⁹ do San më macëkëhni vëhi hnë vëhni. Payëkëhni g'Ahwëhn tëyëniha: «Arëhnayik Wën ale yijëd ÿa bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?»

²⁰ Ga tēkēni vēhni Yesu hna, mē ntehnēniha: «San Ayary a fayikēfu arēyi: “Arēhnayik ale yijēd ŷa bi yeru ma ahaŵary hnapēdēfun?”»

²¹ Wati rac dēnk, Yesu njērēnēdēhēniwo vēres vēyabah wates wadēŵ hni do ntandēhni wayine, mēpētēndēhni vumēp vēyabah. ²² Tac mē ntēkwakēhni vēfay San va: «Yiryin afēyawuna San ile hnurun do wēryērūn ŷa: vumēp va nudēni, vēreyah va njasēdēni, vēhwēhn mbiŷ va njērēnini, vēryēṅēnkah va nkwēryēdēni, vēsēm va mbēhnēni, Wanēs Wakasēk ṅa pēyadēni vēhaŷēhnah va. ²³ Nēfaka ale wod tavēna ikwētahn dēmēn ṅa!»

²⁴ Ga mbokani vēfay va, Yesu mē nēsēndēhēhni kore ŷa soṅe San ntehnēnd: «Ye yirunēho ayēkiwu wula hna? Ale wok kwēhnana nafa had idēl mbē tēfary sēn nte ṅēnkēlend sēl bi? ²⁵ Awa, ye yirunēho ayēkiwu? Ale sudak viŷi viwamah bi? Vēle sudaf viwamah va do njabēk hnapul, cery navē asankaf hna nkeni. ²⁶ Awa, kila bi yirunēho ayēkiwu? Ha, ntehnēdēmu ntēbik dēnk kila. ²⁷ Kabi soṅe San nēsēd Vikerēh va ante ntehnēko Wēnu ṅa: « “Caṅētēryidēfuha afay mēn a haryēnkwa hu pēhwētēhni nkaŵ ṅa.”»

²⁸ Yesu mē mbok ntehnēk: «Pēyadēmu, kobēri nagina ale lēbēka San. Bare ha gaki ale ŷak mbak nafa Nawē Wēn hna lēbēka.»

²⁹ Bulunda ŷa fop gē vērēf ŷatētanke va nēpadēnihawo San do maŵēniho njaryēhni kabi njavētēniho Wēnu ṅa catēk. ³⁰ Bare wa-farise ŵa gē vēharaṅ sariya va ṅwēŷēniho ile

ñadêho Wën ntini ãa: ñwëýëniho vëwëcëtëdina vankeya vantëw hni va do ñwëýëniho fëna yaryëdîlëhnihana San.

³¹ Yesu më nkwënëk: «Mo hodëfu wëntëndëlehnëwëhni vëýi vahnë? ³² Vutah vunte lañak hn'ile nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëhni vuñëntaŵ va:

«“Njëwëhnirun hnëw sampace, gaŵëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëw wakwëy, gaŵëluhna wakwëy!”

³³ «Nësëdëfu koyëna kabi San njijëko, tokëdîlohna roka fërën, cedîlohna uñen, ntehnëdfunëho: “Yine fëlaka!” ³⁴ Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnërun: “Yëkëryina aýi asan; use gë rok roka fo nahad, lawo vërëf ýatëtanke ye do gë vëwen!” ³⁵ Bare vële rëfëk uyët va ñjavëtëdëni Wënu ña catëk.»

Yesu hnë tere Simo farise hna

³⁶ Farise ryampo wãcëkawo Yesu ñji tokëni roka tere lëwü hna. Yesu ñjik ýalu hna do ntañako roka ãa. ³⁷ Ankol tac asëval yeho ale yavëtiko liko wameh wayabah. Ante njëtako Yesu tere farise hna tokëntëdeho roka umë njojëk sëleku ðatikola hambah ntaŵi. ³⁸ Njijëk ñëw kamëhni wapary Yesu; kond cëkënatënda wapary Yesu ña gë wankwën wadëwu ña; tac pëhwëcëka g'imul dëwu ña, mbucëdëha wapary ña do tura ðatikola ãa.

³⁹ Ale wãcëkawo Yesu roka ãa, ga nuk watac, nahako: «Ge paryi kila yekënd aýi asan njëtakënd, bi mo ye aýi asëval ale ýakëdëha

do ile nke ƴa: asēval ale yavētiko liko wameh wayabah ye.»

⁴⁰ Awa Yesu ntehnēlehna farise ƴa: «Simo, iñē ƴadēmi lehni.» Simo mē ntēkwaka: «Aharaj, nēsēry.»

⁴¹ Awa, Yesu mē ntehnēka: «Vēsān vēhi yeho vēle wonanēkawo koryi ale hnavehnand. Aryampo wawuli mbēd nkonanēkaŵo. Aƴēnta ŵa wakeme mbēd. ⁴² Bare vēhnuŷalohna ile mbēsādēniha. Mē tavēhnēkēhni vēhni vēhi tak nav ija. Aƴēhne ƴahnēdēha dŷus vēƴi vahnē vēhi vēle ravēhnik vi?»

⁴³ Simo mē ntēkwak: «Ntiyahněko, ale ravēhnik koryi yabah, aƴi ye.» Yesu mē ntehnēka: «Toña hwēhnaru.»

⁴⁴ Tac mē cahētak g'asēval do ntehna Simo: «Nuruha aƴi asēval? Tēnkēbu tere hu hna yēdalihozna ŵēnka wuyētahnu wapary ŋi; bare umē nkuyētēko gē wankwēn wadēwu ŋa do pēhwēco g'imul dēwu ŋa. ⁴⁵ Kacalihohna avuco; bare kobēri ga tēnkahnekēbu umē tēryēna buc wapary mēn. ⁴⁶ Ņoñ turēlihozna nkaf li; bare umē turēko datikola hambahē ntawī wapary li. ⁴⁷ Soŋe umē pēƴadēmi: wameh wayabah wante ntiko ŋa ntavēhnik. Bare ale ravēhnik toye fo, toye fo tufahnēd iña ŋa.»

⁴⁸ Awa, Yesu mē ntehnēka asēval a: «Wameh hu ŋa tavēhniru.» ⁴⁹ Vēle tokēlahnēdēniho Yesu va mē nahadēni: «Mo ga ye aƴi asan ndēkēnak dēnk tavēhn wameh?» ⁵⁰ Tac, Yesu mē ntehnēka asēval a: «Kwētahn hu ŋa pēhētēki, arabi ayi yam!»

8

Vële lapëhnadëhawo Yesu

¹ Ga mbiyëk toye Yesu njidëho wahnaŵ hna gë vankol hna. Pëyahnedëho gante-wo-gante Wanës Wakasëk ɲa Wënu ɲa hnaŵëk. Gë pëhw gë vëhi va nkeniho. ² Nkentinio fënali vësëval vële lanëhnikëhniwo wayine do njërëni wates wadëŵ hni: Mari nte ŵaciko Mari avë nkol Magëdala (ale lanëhnikëhniwo wayine mbëd gë waki); ³ aryampo, Sanë maciko (Asanu, Susa maciko; umë yeho asankaf vëryokuŋ vëvë tere Erođ va); aÿëntaŵ a, Susan maciko, do gë vësëval viyabah vëhawary vële yëdahnëdëho hnapul lëŵ hni ndemahnëniha Yesu gë vërëfal vëlëŵu.

Uhnës uryindaryindan ayam ale fahnëd uhnëda

⁴ Kore yabah yijëdëho vëhni Yesu hna, matindëni vankol hna fop. Më nantanëhnikëhni uŵi uhnës uryindaryindan: ⁵ «Ayam yeho. Ayam arac njiko ipahn uhnëda kaÿ dëŵu hna. Wati le pahnëdëho ŷa waŋëc wëdampo fagant nkaŵ hna njoko. Nkëñiko do wusëry ŵa kohnëniho fop. ⁶ Wëdampo, nkal kwëhn wëraka njoko. Ante pëhnëko ɲa kankëlehnëko kabi wëraka yeho gëd, cëkëlohna dus. ⁷ Wëdampo, fagant wadëmpëhn njoko do gë wadëmpëhn ɲa pëhnëlahnëniho. Umë ryawëkawo. ⁸ Wëdampo, nkal përen hna njoko. Waŋëc ɲa pëhnëlehn ulewo-le, ntëŵëko dus.»

Tac Yesu më nkwënëk gë fanka: «Nëparyin dus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soŋe ile nēsēd Yesu gē uhnēs uryindaryindan

⁹ Vērēfal va mē tēyēniha Yesu bi ye nēsēd?
¹⁰ Mē ntēkwakēhni: «Maŋwēryanirun ayētu vi-
 soŋik Inaŋ Wēn va, bare vēyēntaŋ vi wahnēs
 waŋindaryindan ŋi fo nkwēryēdēni.
 «“Kod njēkēni hara vēhnudīna, kod nkwēryēni,
 bare hara vēyētēna ile hnēsik.”✧

Yesu nkabahnēd uhnēs uryindaryindan ŋa

¹¹ «Wēlin ile nēsēd uŋi uhnēs uryindaryindan
 ŋa: Uhnēda ŋa, umē ye wanēs Wēnu ŋa.
¹² Vēryampo, had fagant nkaŋ nkeni hn'ile
 njod waŋec: nkwēryēdēni, bare Sintani njijēd
 tebēhni wanēs ŋa walaŋary walēŋ hni hna soŋe
 antē kwētahnēni do pehētini. ¹³ Vēryampo,
 had nkal kwēhn wēraka nkeni: nkwēryēdēni
 wanēs ŋa do g'uhnatah maŋadēni. Bare
 vēhwētadīna hafo mbiŋ kabi vēravēdīna wanēs
 ŋa kwēhna vēnkahn walaŋary walēŋ hni hna.
 Ge waŋēnah ŋa tēkik tavēdēni. ¹⁴ Uhnēda
 ule yod waŋēmpēhn hna, umē ye vēle wēryēd
 wanēs do ravēhēd g'ankaŋ tēfahnēni wēbal
 waŋēŋ hni, uvetak do hnēŋah ntaŋary iŋi
 duniŋa. Umē dēwēdīna. ¹⁵ Uhnēda ule yod nkal
 pērēn ŋa umē ye vēle hnēpad wanēs do hwētad
 ntaŋary pacah, nte hamēnad kwēlēkwēl hafo
 ntēŋ dūs.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe lampu

¹⁶ Yesu nkwēnēko: «Ahnē pēdēdīna lampu
 tac kob ma kuyēt hn'ipad. Ge pēdik kaŋēde

yaŋ pētēnhahnēhni vēle rēnkid va. ¹⁷ Ile-wo-le soŋik ŷa nuđe, ile-wo-le soŋik ŷa njētēđe do kwētēđe humpen hna. ¹⁸ Pēcētaryin đus gante nēpađun wanēs ki! Kabi ale hwēhnaŋ ŷa nkwēnēnde, bare ale wok kwēhnana ŷa tebēđe wēla toye ile liyahnēka tēk nuŷa ŷa.»

Hnēmu Yesu gē vēheryu

¹⁹ Hnēmu Yesu gē vēheryu njijēniho njēkēniha, bare vēholēlohna tēhaniha kabi vahnē va njabēniho. ²⁰ Mē pēyayik Yesu: «Hnēmuh gē vēhery hu, pēr hna nkeni. Ņadēni nunihi.»

²¹ Bare Yesu mē ntēkwakēhni: «Vēle wēryēđ wanēs Wēnu va do lid ile tēyēk ŷa vēhni ye hnēm mēn ŷa gē vēhery mēn va.»

Yesu tēryēđ sēl sankaf

²² Fac ryampo, Yesu gē vērēfal vēlēwu va kayēniho hnē kulu sankaf do ntehnēhni: «Danētanēfu gē cape nēntaŋ lant hađi.» Njilehnēni. ²³ Ga njidēni, Yesu ndakēko wakwēđ. Pēgwēlehn cēlēnd sēl hwēhn fanka hafo nēnkēđ lant ŷa. Wēnka ŋa tēmpēlehn kulu hna hafo űand nkēya.

²⁴ Vērēfal va tēhalehnēniha Yesu nēgētēniha ntehnēni: «Aharan, Aharan, cēm iŋa yeyinēk!»

Yesu nēgalehn, űaűēnahna wēnka ŋa gē sēl ŷa do gē wavonkēlo wēnka ŋa. Sēl ŷa tēryalehn, njamēlehn fop. ²⁵ Yesu mē ntehnēkēhni: «Ne nke ikwētahn hun ŋa?»

Vēhni ntakēkēhniwo, pēmpēhnahnēkēhniwo, ntehnēlēndēni: «Mo ye awa aŷi asan? Wēla sēl

ÿa gē wēnka ŋa ntehnēdfēhēhni ile ñađ ntini do maŵēhnēdfēniha!»

Yesu njērēnēdfēha asan ale nkeni gē wayine

²⁶ Yesu gē vērēfal vēlēŵu va tēkēlehnēni nkal bulunda Gerasen hna, nte ye cape ñēntaŵ lant pabēlēni gē Galile. ²⁷ Yesu, ga cēlēk kulu hna, Asan avē naŵ tac yijēdfēho pankēlēni. Asan arac gē wayine nkeniho. Mbiŷēlahnēniho diyadilohna viŷi do dēdfēlohna hnē tere, bare hnē wayag ntēdfēko. ²⁸ Ga nuka Yesu, umē ndekak ndēkwēhnēlehn karyēnkŵ lēŵu ntehn: «Ye ye yēbēlan fu Yesu, Ajē Wēn Hunte Sēpēk Fop? Muntami, nt'aliwo ŵeh!» ²⁹ Asan a nēsēk watac kabi Yesu ntehnēkawo yine ŷa cahna. Yine rac pēladēhawo kwēlēkwēl asan arac; ñabēdeho wēbāk ŋi gē wapary ŋi gē vankēnca antē ŋi, bare mbēkētēdfēho viŷēba va do yine ŷa yodēhawo gante njirēk.

³⁰ Yesu mē tēyēka: «Hak maciru?»

Yine ŷa mē ntēkwaka: «Ŵac mēn ŵa “Njabēbun” ye.» Nēsēko koyēna kabi wayine wayabah fēlakawo asan arac. ³¹ Wayine watac muntadēnihawo Yesu antē cañētēhni ga nkēdf hatēh hatēŵah.

³² Awa, kore sankaf vampēhēmpēh ryavēdfēho hnam vambamb kuŋ hna. Wayine ŋa mē muntaniha Yesu maŵēryanēhni tēnkēnihēhni vampēhēmpēh vatac. Mē maŵēryanēkēhni. ³³ Wayine ŋa cahnēlehnēniha asan a njini tēnkēnihēhni vampēhēmpēh va cēpētalehnēni kuŋ hna njini ntēbani lant hna cēmēlehnēni fop.

³⁴ Vëhery vampëhëmpëh va, ga nuni ile ryëcëtako ÿa, ntakëlehnëhni më nkaryëni pëyahni watac gë vankol do gë wëhaÿ. ³⁵ Vahnë va njijëniho njëkëni ile ryëcëtak ÿa. Ga tëkini ðarël Yesu më tëkatëniha asan ale cahnëni wayine ña: haryënkw Yesu ntañako, ntiyako viÿë do hakili ÿa mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëhni tañ. ³⁶ Vële hnuko ile ryëcëtako ÿa fop më pëyanihëhni vëÿëntaÿ va gante njërënik asan ka. ³⁷ Tac vëvë vankol va fop më ntehnëniha Yesu cahn nkol ntëÿ hni hna, kabi ntakëkëhni ðus.

Yesu më kayëk kulu hna ñand nji. ³⁸ Ale cahnëniho wayine ña më muntaka tava tëfëlënti gë vëhni ðare Yesu më payëka ntehna: ³⁹ «Bokary gë ÿal hu do afëyahn fop ile ntinëhñëki Wënu ña.» Awa asan a njilehn do pëyahn naÿ hna fop ile ntinëhñëkawo Yesu ÿa.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ÿakëd' viÿi Yesu

⁴⁰ Ga mbokak Yesu gë cape ñëntaÿ mbë lant ña, vahnë va fop napëdënihawo, do ga tëkik kacanihawo. ⁴¹ Wati rac tëkiko asan ale wäciko Yayërus. Asankaf caliña ÿa yeho. Ndëkwëhñëko karyënkw Yesu do këlahna nji ÿalu. ⁴² Fatah facëval fëndampo fo kwëhnako, wabëhn pëhw gë waki kwëhnako. Tesëko ðus hafo ñand cëm.

Wati nte njidëho Yesu ña kore ÿa peñëlëdëniho caharaß lëÿu. ⁴³ Nkeho hnam asëval ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. Canëko fop ile kwëhnako ÿa vëyehn hna, ðare wëla aryampo kolëlohna njërëna.

44 Umë tëhaka Yesu kamëhni, ñak sëmët cud ntëwu ña. Tëryalehna tañ yi sat ña.

45 Yesu më tëyëk: «Mo ñakëko?»

Njahëtalehnëni fop, Piyer më ntehnëka: «Aharañ, fop ñakëdënihi. Kore ña kwërënihi do peñëlëdëni vacape va fop.»

46 Bare Yesu më ntehnëk: «Ahnë ñakëko wakwëhn ampër njërahn, kabi njëtabu fanka sahnëko.»

47 Asëval a, ga njëtëk kodina coña, më njijëk mbalatënd ndëkwëhn karyënkw Yesu. Më pëyahnek tase vahnë fop soñe ile ñakahnëka ña do gante njërëk tañ ka. 48 Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërënihi. Arabi ayi gë yam.»

49 Wati nte nësëdëho Yesu watac ña, ahnë rëkiko mati gë tere asankaf caliña ña ntehna: «Yayërus, aryag hu cëmëk. Bokawo avërehna Aharañ a.»

50 Yesu, ga nkwëryëk, më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tañ, do njërëd.»

51 Ga tëkëni tere hna Yesu, Piyer, San, gë Sak, do rëmu gë hnëmu fandag fa fo mañëko tënkëni. 52 Vahnë va fop kodëniho njahnandëni soñe fandag fa. Awa, Yesu më ntehnëk: «Mboka howu, cëmëna, wakwëd fo ndakëk.»

53 Bare njafañëdënihawo, kabi njëtëniho cëmëk. 54 Yesu më pëlaka fandag fa vák ñi do maca: «Fandag, matëry!» 55 Njënëlehn tañ matëlehn. Yesu më ntehnëkëhni rëmu gë hnëmu: «Yëdaryina ile tokëd.»

56 Pëmpëhnahnëkëhniwo dus vëhni. Bare Yesu më ntehnëkëhni antë pëyahneni watac.

9

Yesu payëdëhëhni vërëfal pëhw gë vëhi va

¹ Yesu mbarëkëhniwo vërëfal pëhw gë vëhi va njëdakëhni fanka g'ucankaf ida wayine fop do g'iyërën vëres. ² Tac payëkëhni pëyahnëni Wënu ña hnaŵëk do njërënëndënihëhni vëres. ³ Më ntehnëkëhni: «Ge njidun ant'ayowu ñoñ: ryoko, kufa, rokëtok, koryi, do ant'ayowu viyi vile hnëmpëtahnedun. ⁴ Ge tëkërun hnë tere, ñëwëryin hnam fo hafo hale ndëcalëdun nkol kawary. ⁵ Ge dëvayiluhna hnë nkol tac, dëcalëryin avankatëndu ivëd wapary hun ña. Umë njëtëdëni vëlinahna fërën do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.» ⁶ Vërëfal va njilehnëni, tëfëni nkol g'ankol, pëyahnëni Wanës Wakasëk ña do njërënëndënihëhni vëres gante-wo-gante.

Erod tëyad bi mo ye Yesu

⁷ Wati rac, Erod, asankaf avë Galile ya, ga nkwëryëk wanës wante ryëcëtaf ña fop, yëtëlohna ile nahad, kabi vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik.» ⁸ Vëhaŵary ntehnëdëniho: «Eli vokajëk*.» Vëhaŵary kat ntehnëdëniho: «Aryampo wakila wabë kobëri ña vëhnik.» ⁹ Erod nahadëho watac, më ntehnëk: «Bare San ami dënk lëpëtehnëka nkaf ña. Mo ye asan ale lid iyï sifa viyë vifërën vile hnësëde vi?» do njëkëlendëho nuhna Yesu, njëtëlëni.

* **9:8** 9.8 Eli vokajëk Eli cëmëna muk. Wënu ña kajëndëka g'ambin. Mbokajëd pëyahn soñe Arëhnaŵik a. (2 Vëhnaŵ 2.11; Malasi 3.23)

Yesu ndavēdēhēhni vēsan wawuli mbēd

¹⁰ Vēfayik va mbokajēniho do pēyaniha Yesu ile ntijēni ŷa fop. Mē njokēhni, gē cape nkol nte wacik Betēsayida. Vēhni fo yeho hnam. ¹¹ Bare vahnē va njētaniho hn'ile nkeni hna mē tēfalēhēhni. Yesu kacakēhniwo nēsēhēhni soje ucankaf Naw Wēnu ŷa do njērēdēhēhniwo vēle ŷadēho va.

¹² G'anēka ga vērēfal pēhw gē vēhi va mē tēhaniha Yesu ntehnēniha: «Koyaryihni kore ŷi njini gē vankol vamb caharab hēdī kodēni njēkēhnanī ile tokēdēni gē hn'ile ndakēdēni kabi hnē fēk nkeyinēk.»

¹³ Bare Yesu mē ntēkwakēhni: «Yēdaryinēhni wūhnē dēnk ile tokēdēni ŷa!»

Mē ntēkwani: «Vamburu mbēd fo hwēhnabun g'uwis wuhi. Afo ge njibun lawēhnifuni ŷi kore fop?» ¹⁴ Mpēd wawuli mbēd nkeniho hnam vēsan va†.

Yesu mē ntehnēkēhni vērēfal va: «Dehnēryinēhni ntañani kore kore, wafēhw imbēd (50), wafēhw imbēd (50).» ¹⁵ Vērēfal va mawēlehnēni ntañēdēhēhni vahnē va fop.

¹⁶ Yesu mē nufēk vamburu mbēd va g'uwis wuhi wā. Kaṅēk g'ambin, camehna Wēnu ŷa soje iṷi rokētok. Tac, nkubēlehnēk do njēdahni vērēfal va, cahēlehnēhēhni bulunda ŷa. ¹⁷ Ale-wo-le tokēko hafo pih; tac vēkankel pēhw gē vaki mbarēpēniho vamburu vante woko va g'uwis wā.

Piyer pēyahnēd Yesu ye arēhnayik a

† **9:14** 9.14 Wawuli mbēd nkeniho hnam vēsan va: Vutah va gē vēsēval va vēryēkwaryina.

¹⁸ Fac ryampo Yesu cahët njëfadëho. Vëréfal vëlëwu va hnam nkentiniho. Më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yebu?»

¹⁹ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, kila vë kobëri ile vëhnik vësëm hna yeru.»

²⁰ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhnë lë mo lehnërun yebu?»

Piyer më ntëkwaka: «Këris ŷa yeru, Arëhnayik Wën ŷa.»

²¹ Yesu më ŷañënahnekëhni ntehnëhni: «Ant'afëyawuna ñoñ ahnë.» ²² Më nkwënëk: «Ajë Ahn'a afo korot dŷus; vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ŷwëyëdëniha. Ndaŵëhnëniha, do fac rarëna hna mbëhnëd vësëm hna.»

Hak tëfëde Yesu?

²³ Tac Yesu më ntehnëkëhni fop: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo antë nko nahand soŷe lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ŷa fac-wo-fac tëfatëndo.

²⁴ Ale ŷad iŷi dŷuniŷa ŷi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iŷi dŷuniŷa, soŷe lëmën ŷa, nkoryaryëd ntaŵary dëwu ŷa hafo arayen hna.

²⁵ Ye nëfadëha ahnë ge nuŷak dŷuniŷa ŷi fop tac cëvehn ntaŵary dëwu ŷa? ²⁶ Ge ahnë cëfëhnëka g'ami, gë wanës mën ŷa, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'ahnë arac, ge mbokajëk g'idanc dëwu ŷa fop gë hn'idanc Rëm hna do g'idanc wamëleka wadëwu hna. ²⁷ Toña fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuhnahna Naŵ Wënu ŷa.»

Piyer gë San do gë Sak nudëniha Yesu g'idanc Wënu ña

²⁸ Wafac mbëd ge wahi ryëcëko ga nësëk watac, Yesu kayëdëho hn'ikuñ soñe njëfa. Umë njokëhni vëhni Piyer, gë San do gë Sak. ²⁹ Wati ante njëfadëho Yesu ña, yëka lëwu ña mbaciko, do viyi vilëwu va njerëko had ambin wilëbilëk. ³⁰ Vësan vëhi nësëlëdëniho g'umë. Wakila wabë kobëri ña yeho, Moyis gë Eli. ³¹ Idanc Wënu ña penëkëhniwo. Gë Yesu nësëlëdëniho gante puhnad doku lëwu ña cëmahnënd Yerusalem hna. ³² Piyer gë vërfëlëntawu wakwëd yokëhniwo d'us. Ga tisëkëhni, nuniho idanc Yesu ña do gë vësan vëhi vële nkeniwo va. ³³ Wati ante ñadëniho pitëlëni Yesu gë vësan vërac va, Piyer më ntehnëka: «Aharan, njivëk nkeyin hnani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» Bare Piyer aki fo nësarëdëho. Yëtëlohna ile nësëd.

³⁴ Wati ante nësëdëho Piyer koyëna ña, anar njilehni cankëhni. Ante tënkëdëniho ñar ña vërfëfal Yesu va ntakëkëhniwo d'us, ³⁵ do nkwëryëlehnëni kopa ñar hna ntehn: «Ayi Ajë mën ye ale ñahnëbu d'us; umë rëhna bu. Umë rëfëka ahnëpawu!» ³⁶ Wanës ña, ga teryak, Yesu fo woko nunde. Vërfëfal va ndemëhnaniho do, hnë wafac warac, ahnë vëfëyalawohna ile nuniho ña.

Yesu njërëndëha fatah fante pëlak yine

³⁷ Ga pacëk cëlëniho kuñ hna do kore sankaf hacakawo Yesu. ³⁸ Kore hna, asan ryekadëho: «Aharan, këlami, yërëneryehna ajë mën ayi;

umë fo hwëhnabu! ³⁹ Kwëlëkwël, yine fëladëha do ndekayehndëha taŋ, ñënkëdëha gë fanka, iguhnahn rëkëd cahnënda wës li. Mbërendëha ðus do tavënkadilahna. ⁴⁰ Tëyëbuhëhni vërëfal hu va ntaniha iŋi yine, bare vëwëkëlahna.»

⁴¹ Yesu më ntehnëk: «Wühnë vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko ñëwëlahnin do ryuñënanëhnu?» Tac më ntehnëka asan arac: «Yinenëhninoŋa ajë hu ani!»

⁴² Wati ante tëhajëdëho fatah ŋa, yine ŋa këfëkawo ñënkëlehn gë fanka. Bare Yesu ŋañënahnekawo yine ŋa, njërëlehn fatah fa do mbësahna rëmu.

⁴³ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo. Ntehnëdëniho: «Paryi nke Wënu ŋa naŋëk!»

Yesu pëyahned cëm dëwü ŋa

Ante nkonihö nësëndëni ile ntidëho Yesu ŋa fop, më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va:

⁴⁴ «Nëparyin ðus aryënkwëtahnëndu ile ŋadëmu lehnu ŋi. Ajë Ahn'a njëdadëniha vahnë va do ntidëniha gante ñadëni ka.»

⁴⁵ Bare vërëfal va vëyëtëlohna ile nësëdëho ŋa, pacënhënhliwohna, vëhnulohna ile nësëdëho. Vëryëkëlohna fëna tëyëniha: «Ye ŋadu ahnës?»

Mo ye ale ñak njabëk nafa

⁴⁶ Vërëfal va nkwajëlëdëniho njëtahnëni bi mo lëbëkëhni vëyëntaŋ va? ⁴⁷ Yesu njëtëko nahan dëw hni ŋa. Umë macëka fatah kahnëndëka ðarël lëwu ⁴⁸ do më ntehnëkëhni: «Ale hacaka fatah gë faŋi ki soŋe lëmën, kacako ami dënk; do ale hacako kacaka fëna ale fayiko ŋa. Koyëna ale

ñak mbak nafa hnë w̃uhnë ÿa, umë ye ale lëbëku d̃us ÿa.»

Ale wok ñew̃ëluhna w̃uhnë ÿa ndemaďëhu

⁴⁹ Awa, San më tebak wanës ña ntehn: «Aharan, nubunëhawo asan ale ladëhëhniwo wayine g'uw̃ac hu, njëkëhnahnëbunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuhnë.»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ant'aravëtehnuna kabi ale wok ñew̃ëluhna ÿa ndemaďëhu.»

Ankol mbë nkal Samari w̃ëỹëko kacad̃ilahna Yesu

⁵¹ Tac kahnëndako Yesu nji Yerusalem kabi wati ile rëfëkawo ntihtëti d̃uniÿa li ÿa, mboka g'ambin ña, rëhajëko. ⁵² Më payëkëhni vahnë karyënk̃w lëw̃u. Vërac më njini tëkëni hn'ankol ndampo ambë Samari soje pëhwëtani tëk dëw̃u ña. ⁵³ Bare vëvë ankol tac va vëw̃aw̃ëlaŵohna‡ kabi Yerusalem njidëho. ⁵⁴ San, gë Sak, vëréfal Yesu va, ga nuni koyëna nke, më ntehnëniha: «Ahwëhn, ge ñadu, ntehnëdëfunëha hwëdëh ha cëli g'ambin pëdëhni hafo mbëvëni vëỹi vahnë!» ⁵⁵ Bare Yesu më cahëtanëkëhni ñañënahnekëhni ntehnëhni: [«Yëtluhna bi injëhne yir yëdäďëhu iÿi sifa nahan! Ajë Ahn'a yijëna ryaw̃ vahnë, pëhët dëw̃ hni njijëk.»] ⁵⁶ Njilehnëni hn'ankol kaw̃ary.

Vële fëhnak tēfëlehnëndëniha Yesu

‡ **9:53** 9.53 Vëvë ankol tac va vëw̃aw̃ëlaŵohna: Vëvë Samari va kwëhnaniho hn'ile cënadëni wasadëha walëw̃ hni w̃a do vëw̃aw̃ëliŵohna vëvë Yerusalem va gë Cery Cankaf Wën ntëw̃ hni ña.

57 Ante njidëniho ña, asan aryampo lehnëkawo Yesu: «Tëfëlehnëdëmi hn'ile-wole njidu hna.»

58 Yesu më ntehnëka: «Vuntadaŵ va kwëhnani wahatëh wale njinëgahnëdëni do wusëry ŵa kwëhnani wahof, ßare Ajë Ahn'a kwëhnana hn'ile njinëgad.»

59 Yesu më ntehnëka aÿëntaŵ: «Tëfe.»

Bare asan a më ntëkwak: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

60 Yesu më ntëkwaka: «Tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëŵ hni va! Bare wëjë, yiry afëyahna Naŵ Wënu ña!»

61 Ahaŵary kat më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, tëfëdëmi ßare yëdërye ten yiwu tere mën hna rëyëŵëhni hafo maŵëni rëfëlehnëndi.»

62 Yesu më ntëkwaka: «Ale ryokuñëd had asan ale yaryëd yary ntañat iñë kamëhni, arac mëkëdina ndokuñ doku fërën soñe Naŵ Wënu ña, kwëhnana yëŵa hnam.»

10

Yesu payëdëhëhni vësan 72 pëyahneni Wënu ña hnaŵëk

¹ Ga ndëcëk wafac, Ahwëhn a më mbok tahnëkëhni vërefal wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).^{*} Payëkëhni vëhi vëhi karyënkwa lëŵu, vankol hna fop gë hn'ile tëfëka nji umë hna dënk.

² Më ntehnëkëhni: «Barëp roka yabah yehëhna,

^{*} **10:1** 10.1 Wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi: Vikerëh vindaŵ ntehnëk wafëhw imbëd gë wahi (70) do viñëntaŵ va wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).

bare vëryokun va vëyabëna. Muntaryina ahwëhn kaŷ a nkwënihni vëhaŷary. ³ Yiryin! Payëdëmu had vupe vunte wok wëyëtëna ŷayah fagant waŷin. ⁴ Ant'ayowu koryi, kufa viŷi hun, wapary wante hnëmpëtahnëdun. Ant'ahahnu nkaŷ hna simpaŷi vahnë.

⁵ «Ge tënkërun hna tere dehnëryin ten: “Arabi yam ŷa nke hnë ŷi tere.” ⁶ Ge ahwëhn yam nke hnë tere rac dëwan hun inja nuŷad; ge gena më yam ŷa gë ŷal hun mbokajëd. ⁷ Ge ahnë kacaku, nëŷwëryin tere rac tokëryin, ceryin ile yëdayirun ŷa, kabi aryokun tëfëka cosi. Ant'aryapu watere.

⁸ «Nkol nte-wo-nte rëkahnëdun ŷa kacatënihu vëvë nkol tac va, tokëryin ile-wo-le njëdanihu ŷa. ⁹ Yërënëryinëhni vëres vële yehëhna hnam va do dehnëryinëhni vëhni fop: “Tame Naŷ Wënu ŷa tëhajëku!” ¹⁰ Bare ge tëkërun hn'ankol ŷwëŷatëni vëvë hnam va vëhacadiluhna, njiryin gë waŷëŷa walëŷ hni alehnuni vahnë va fop: ¹¹ “Cawëhnëdërun wëla ivëd vëŷal hun ile ŷëmakëfu wapary fu ŷi pitëlahnin. Yëtëryin dūs: Naŷ Wënu ŷa tëhajëk.” ¹² Paryi pëyadëmu: Fac kiti hna vëvë Sodom[☆] vi vëyapënanëhnëdëna dūs gë vëvë inŷi nkol ki.

Wahnaŷ wale ŷëŷëd wahwëtahnëdëna

¹³ «Meku ŷuhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! ŷal hun hna ntik Wënu ŷa viŷë vifëmpëhnahnah va dina Tir gë Sidon. Ge hnam ntikënd viŷë virac, vëvë hnam vi mbiŷëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëŷ hni va.

☆ **10:12** 10.12: Wapëgwala 19.24-28

Cudakëndëni viyi icëm do nëvakëndëni ifëhn vimbahn hna tufahnahnëni gante njiwëhnëni ka soje ile ntidëniho kobëri ña. ¹⁴ Soje umë ye fac kiti hna, vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnëdëna ðus gë wuhnë ki. Piniñ hun iña yawëd ntëbi dëw hni ña. ¹⁵ Wuhnë vëvë Kaperënaÿum ntiyahnëku bi njihnëdërun hafo ambin hn'ani? Gefina koyëna. Ñoyëdërun hafo janáma hna.»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Ale hnëpaku nëpako, ale wëyëku ñwëyëko, ale wëyëko ñwëyëka ale fayiko ÿa fëna.»

*Vësan wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va (72)
mbokajëdëni*

¹⁷ Vëréfal wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va mbokajëniho g'uhnatah fëbah. Umë ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, wëla wayine ña mawëhnëdënihëfu ge ntehnëdëfunëhëhni g'uwëac hu!»

¹⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ante mëkërunëhëhniwo wayine ña nkeho had Sintani hnuðëfuho yojëd g'ambin had kol vëkëtak. ¹⁹ Nëparyin: njëdamu imëk ayëñënduni walën gë wafawëry do awëkuna Sintani; ñoñ gena ile hod ntiwu wëh. ²⁰ Bare antë natu ile mawëhnëdënihu wayine ñi. Ile herik wamac hun ambin hna ñi rëfëka natu ðus.»

Yesu ntik njëti rëmu

²¹ Wati rac dënk Iyir Ipacah iña pëbënëkawo Yesu uhnatah më ndekak: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile sowëhnëruhëhni vëhwëhn

hakili g'uyët. Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac ÿadu.»

²² Tac Yesu më ntehnëkëhni vahnë va: «Rëm mën ÿa njëdëko fop. Ahnë yëtëlahna Aj'a, ge gena Rëm ÿa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ÿa ge gena ami, Aju ÿa do gë vahnë vële rëhnabu rufëwuhni Rëm mën va.»

²³ Tac Yesu më cahëtak gë vërëfal vëlëwu ka do më ntehnëkëhni vëhni fo: «Mbetarun wuhnë vële hnuď ile hnuďun ÿi! ²⁴ Kabi paryi pëyaďëmu, wakila wayabah gë vëhnaŵ vëyabah wavë kobëri ŵa ñaďëniho nuni do nkwëryëni ile hnuďun do wëryëďun ÿi, bare vëhnulohna do vëwëryëlohna fëna.»

Nahnëryina Wënu űa do gë vëyënta hun va

²⁵ Asan ale yëtëk ďus sariya matëlehn ntehna Yesu, tëndëhna urënd: «Aharan, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ye herik sariya fu hna? Hak nkwëryëďu?»

²⁷ Asan a më ntëkwaka: «űahnëryehna Ahwëhn a Wën hu űa gë sakahn hu ÿa fop, g'intawary hu fop, gë fanka hu fa fop, do gë hakili hu ÿa fop do űahnëryehna aŵënta hu had wëjë dënk.✧»

²⁸ Yesu më ntehnëka: «Toña lëkwaru. Diry watac tënkëďu arayen hna.»

Uhnës uryindaryindan soűe avë nkal Samari ale hwëhnaď nëf

²⁹ Bare aharan sariya ÿa ñaďëho tufahn catëk. Më tëyëka Yesu: «Mo lë ye aŵënta mën a?»

✧ **10:27** 10.27: Divëta Sariya 6.5; Soűe Walevi 19.18

³⁰ Yesu më ntëkwaka gë uhnës uryindaryindan, nteha: «Nkeho asan ale w̄atiko naŵ b̄ë Yerusalem cëlëndand g'ankol mbë Seriko. Më kasëniha vële tebëniha fop ile njoko ŷa gë vëyi vële ntiyako va, ndafëniha had cëm, tavëlehnëniha, njini. ³¹ Hara, nkehëhna asëna wasadëha wasëwif ale sëlëndagidëho nkaŵ tac, më cahnahnëka. Ga nuka asan ale sërehnik a, më ndarëka njilehn. ³² Ahnë ahaw̄ary ale ryokujëdëho hnë Acery Wën Cankaf hna fëna tēfëgëlehni nkaŵ tac. Ga nugëka, ndarëgëlehna nji, umë fëna. ³³ Avë nkal Samari, vële ñëw̄ëni wasëwif, tēfëgëlehni umë fëna nkaŵ tac hafo tēki ale sërehnik hna. Bare nunda tuŋ kayëhnahnëlehna d̄us g'umë. ³⁴ Më tēhaka, njehnëka gë vëlo hn'ile cërehnikëhna tēmpëlehna. Tac kayëndëka fali falëw̄u hna njohna cery vëhneh hna, hn'ile njiko njehna d̄us. ³⁵ Fac le rëfiko ŷa më canëk koryi†, njëdahna ahwëhn cery a nteha: “Pabëryehna aŷi asan. Ile-wo-le wënëdu ayehnahna ŷa mbokajëdëfu vësaŷi ami dënk.”»

³⁶ Awa, Yesu më tēyëka asan a: «Hnë vëyi vërar mo liyahnëki ye aŷënta ale ryafika ŷi?»

³⁷ Asan a më ntëkwak: «Ale haŷëhnahnëka ŷi ye.»

Yesu më ntehnëka: «Yirye wëjë fëna ali koyëna!»

Yesu vëhni Mari gë Marët

³⁸ Yesu nkok njind gë vëréfal vëlëw̄u va, tēkatëni hnë nkol. Asëval, ale w̄acik Marët,

† **10:35** 10.35 Koryi: cos soŋe d̄oku wafac wahi ye.

hacakawo tere lëw̃u hna. ³⁹ Mari maciko aheryu ÿa. Mari ntañako ðarël Yesu nëpanda wante nësëd̃ ña. ⁴⁰ Bare Marët njabëkawo ðoku ÿa. Më njik ðarël vëhni Yesu hna ntehna: «Ahwëhn, gehahnahnëlihna bi ahery mën a taveryëko ðoku ÿa fop; dehnëryehna ndemaŵo!»

⁴¹ Yesu më ntëkwak: «Marët, Marët, ndëñëru do njabëki nahan inja, ⁴² ðare ryampo fo ye ile rëfëka ÿa. Mari rac tëhna do tavëtehnëdëna muk.»

11

Yesu ñañëndëdëhëhni iyëfa vërëfal vëlëw̃u va

¹ Fac ryampo calinëdëho Yesu sëñ. Ga puhnak arëfal aryampo alëw̃u më ntehnëka: «Ahwëhn, ñañëndëryifu gante njëfade, had gante ñañëndëkëhni San Ayary a vërëfal vëlëw̃u ki.»

² Yesu më ntehnëkëhni: «Ge njëfadun, dehnëryin: “Apa, arabi vahnë va fop njavëtëni Wën husëvah yeru; arabi naw̃ hu ña njij. ³ Yëdëryifu fac-wo-fac ile rokëdëfun. ⁴ Tavëhnëryifu ile wënëbun ÿa kabi tavëhnëdëfunëhëhni fop vële lëntahnëdëhëfu va. Ant'aŵaŵ aravëfu yëkëhnahnifu gë wameh.”»

⁵ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Mpëd aryampo hnë w̃uhnë hwëhnaka lawo do nji g'andëcak ga ntehna: “Lawo, ñëgëhnërye ile rokëde. ⁶ Lawo mën yid̃ uyas sabik tameki tere mën hna do ñoñ kwëhnala ile yëdadëfuha tok.”

⁷ «Ntiyahnëki bi lawo hu ÿa ntëkwajëdëhi ðambëry cery hna: “Tavërye yam! Tëkëbu

fidu rënka ŷa. Ami gë vutah mën va ndakëbun. Koda w̃atu yëd̃aŷi ile rokëde.”»

⁸ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Pëyadëmu, wëla matëna njëd̃ahna soŷe ile nkeni lawo ŷi, matëd̃ njëd̃ahna fop ile valëka ŷa kabi ñad̃ina cëfëhna*.

⁹ «Awa, umë lehnahnëdëmu ami: Tëyëryindën njëd̃aderun, yëkëlehnëryindën nudun, bankëryindën rënka ŷa pidëtëhnëderun.

¹⁰ Paryi pëyadëmu, ale-wo-le rëyëka njëd̃ade, ale yëkëlehnëka nud̃ do pidëtëhnëde rënka ŷa ale vankëd̃ a.

¹¹ Naharyin ge aryampo hnë w̃uhnë hwëhnaka fatah muntata igis, lën bi njëd̃adëha?

¹² Ma ge inihn muntaka, fawëry bi njëd̃adëha?

¹³ Mama w̃uhnë mehahnërun bare viŷë vifëren yëd̃adunëhëhni vutah hun va do kas Rëm ile ye g'ambin ŷi njëd̃adëhëhni Iyir Ipacah iŷa vële rëyëdëha va!» Koyëna karanëkëhniwo Yesu vëréfal vëlëwu va iyëfa ŷa.

Yesu ma Belësebul?

¹⁴ Fac ryampo Yesu yine ntadëho hn'asan.

Yine rac lidëhawo asan a kod̃ina nës. Ga ntaka yine ŷa ahnë arac, asan a pëgwëlehn nësënd do kore ŷa pëmpëhnahnëkëhniwo.

¹⁵ Bare vëryampo kore hna ntehnëdëniho: «Asankaf wayine, ale w̃acik Belësebul, yëd̃adëha imëk ntahnëndëhni waŷi wayine!»

¹⁶ Vëryampo ñadëniho njëkëhnahnëniha: më tëyëniha tu-fahn dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah ile ru-fahnëd̃ paryi nke Wënu ŷa fayika.

* **11:8** 11.8 Kabi ñad̃ina cëfëhna: Kode nkwëryi usëfëhnah asan aŷëntaw̃ ŷa ye.

17 Bare Yesu njëtëko nahan dëw̃ hni ɲa. Më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw̃ mëtëdëni vëhni fo, naw̃ tac campëd, do ge vële vankëk tere fëna mëtëdëni, tere rac campëd. 18 Awa, ge Sintani mëtëdëni g'ucankaf ntëwu ɲa hak kod nko kahn ucankaf tac? Tëkwëd! Hara ntehnërun fëna g'imëk Belësebul ntadëfuhëhni wayine ɲi. 19 Ge Belësebul yëdako imëk ɲa, awa, vahnë hun vële lantëdehëhni wayine ɲi, mo yëdakhëhni imëk ntahahnëdënihëni? Tufahnëdëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! 20 Ge paryi g'imëk Wënu ɲa ntadëfuhëhni wayine ɲi, paryi nke fëna Inaw̃ Wënu ɲa tëkik yal hun hna.

21 «Ge asan, ale njabëk imëk gë viwëta, njëkad tere lëwu ya, hnapul lëwu ya ahnë nufëdina.

22 Bare ge ale lëbëka fanka rëkik, do mëka, awa tebëdëha viwëta vile tamahnëko va do cahahnëd ile nufëhnëka ya fop.

23 «Ale wok gentina gë ami ya ayew̃ mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë ya campehnëdëhëhni.»

Iboka wayine

24 Yesu mboko nës: «Ge yine ntayik hnë ahnë, hn'ile nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wahankah hna njëkëlehnand hn'ile ñëwëd. Ge nuɣana, ntehnad: “Awa mbokadëfu cery mën hn'ile matibu hna”, 25 do ge tëkatëka asan a had cery nte facënik, fëhwëtik hafo njiv.

26 Njid njojëhni wayine ntawu mbëd gë wahi wante lëbëka wayap, njijëni ñëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ya ntëbëde gë kobëri ka.»

Ndëwanini vële hnëpad wanës Wën

²⁷ Ante nėsėdėho Yesu watac ŋa, asėval aryampo mē ndekajėk ɓambery kore hna ntehna: «Asėval ale ryonkėki do yiwėndėki ŋa ndėwanik!»

²⁸ Yesu mē ntėkwaka: «Tėfakėha ahnės: “Ndėwanini vėle hnėpaɗ wanės Wėnu ŋa do ntindėni watac va.”»

Yesu ntėkwaɗėhėhni vėle rėyėdėha dahėse

²⁹ Vahnė vėyaɓah yijėdėho caharaɓ Yesu, mē ntehnėdėhėhni: «Vahnė vėvė gaki vi meni. Dahėse vė g'ambin fėmpėhnahnah tėyėdėni ɓare vėhnuɣadina. Sifa dahėse ile yehawo kila ile waciko Yonas ŋi fo nuɣadėni. ³⁰ Yonas yeho dahėse† vėvė nkol Niniv✧ va do Ajė Ahn'a yegėɗ dahėse soŋe vahnė vėvė gaki vi. ³¹ Do fėna, fac ile kitiŋdėhėhni Wėnu ŋa vahnė va, asėval ale hnaŋėko hn'inkal Saba nkentėde gė vahnė vėvė gaki vi, do tufahnėɗ vahnė vėvė gaki vi ntėntėni. Umė hn'ile tėkwik nkal hna matik njij nėpa usery Salomo wã‡ do nkehėhna hnani ale lėbėka Salomo ɓare nėpaɗilunahna! ³² Fac kitiŋ hna vėvė Niniv va nkentėdeni gė vėvė gaki vi, do tufahnėdėhni vahnė vėvė gaki vi ntėntėni. Vėvė Niniv va vėhni nkwėcėtani vankeya va ante nkwėryėniho wanės Yonas ŋa do nkehėhna hnani ale lėbėka Yonas ɓare wũhnė gwėcėtaluhna vankeya va.»

† **11:30** 11.30 Yonas yeho dahėse: Dahėse Yonas ŋa ye wafac warar wale ntik ɗonk gis hna, rac wėntėlėk gė wafac warar wale ntid Yesu yag hna. ✧ **11:30** 11.30: Yonas 3.3-5 ‡ **11:31** 11.31 Salomo aju David yeho, ahnaŋ Isėrayel had rėmu. Umė vėryehnėko Cery Wėn Cankaf ŋa do njėtiko soŋe yasery ŋalėwu (1 Vėhnaŋ 5.9-14; 6; 10.1-10).

Humpen Wën r'imbahn hna

³³ Yesu mboko nës: «Ahnë pëdfëdina lampu soŋe coŵ ma koŋ g'ancëhn. Yaŋ kaŋëde pëtënëhnahnëhni vēle rënkid va. ³⁴ Vinkër hu va ye lampu mbahn hu ŋa. Ge nudu wapacëk mbahn hu ŋa fop kwëhnaŋ humpen. Bare ge nudila wapacëk mbahn hu ŋa hn'umëhwëry nked. ³⁵ Awa nahary dŋus ayëtahn humpen hunte hwëhnaru ŋi bi gena umëhwëry. ³⁶ Ge mbahn hu ŋa fop kwëhnaŋ humpen, kwëhnana cape nte wëhwëryëka, had gë lampu peniru fop nkedëhi.»

Yesu ŋañënandehëhni wafarise wã gë vēharan sariya

³⁷ Ga puhnaŋ Yesu wanës ŋa, farise ryampo më macëka ŋji tokëni roka tere lëwŋu hna. Yesu tënkëko tere hna ntañalehn hn'ile tokëde hna. ³⁸ Farise ŷa pëmpëhnahnëkawo g'umë ante kamahnëko pacënana wëbák ŋa gante nke namu lëw hni ka do ntañat roka ŷa. ³⁹ Awa, më ntehnëka Ahwëhn a Yesu: «Wëhnë wafarise wï, pacënëdun kamëhni ankëlëwã ŋa gë mpan ŋa bare bambery walaŵary hun hna ule gë li wameh fo fëbëku. ⁴⁰ Nënkwerun! Gena bi Wënu ŋa lik kamëhni gë bambery per? ⁴¹ Yëdaryinëhni vēhaŷëhnaŋ va uyivah ule ye bambery vanëhëta hun va fop, tac pacëdun fop.

⁴² «Meku wëhnë wafarise wï! Njëdaŋunëha Wënu ŋa ŷëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ŷa, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde do gë vihnëga sifa-wo, bare kwëtahnëluhna nëf icat g'iña Wënu ŋa: umë ye ile rëfakëha aliwu ŷa,

hara d'ënkwëluhna fëna yëdahn yëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ŷa.

⁴³ «Meku w'uhnë wafarise w'i! Wëlaña wale hnuhanderun ŷadun vacaliŋa hna do ñadun ayaŷiwu g'untënah waŷëwa bulunda hna.

⁴⁴ «Meku w'uhnë! Had wayag wale yasandeŠ do wok kamahnëdëna nkerun!»

⁴⁵ Aharan sariya aryampo më ntehnëka Yesu: «Aharan, gante nësëdu ki njewëd'uhëfu fuhnë fëna!»

⁴⁶ Yesu më ntëkwaka: «Meku w'uhnë fëna, vēharan sariya vi! Njahëndëhnëdunëhëhni vahnë va lënah, do wëla rufa ŷi yeladiluhna aryemahnuni d'ib inji.

⁴⁷ «Meku w'uhnë! Mbëryëdun nkwam wayag wakila wante ndawëniho vicër hun ŋa!

⁴⁸ Koyëna tufahnëdun njëtërun do caŋahnëku ile ntini ŷa. Ha, vicër hun va ndawënihëhni wakila ŋa do w'uhnë avëryu wayag walëw hni w'a!

⁴⁹ Soŋe umë ntehnahnëk Wënu ŋa g'uyët lëwu w'a: "Payëdëfuhëhni wakila ŋa gë vēfëyahn wanës mën va. Ndawëdënihëhni vēryaw, vēyëntaw va mbërehnëdënihëhni." ⁵⁰ Kobëri wapëgwa d'uniŷa hna ndawënihëhni wakila wayabah do vahnë vēvë gaki vi kitinëd Wënu ŋa had vēhni dënk ryawëkëhni vahnë vērac.

⁵¹ Abel yeho ale ryënkwiko ndaw'i ŷa hafo arëkwa ŷa, Sakari. Umë selele Cery Wën Cankaf hna ndaw'iko yëbëlan hn'ile cënade sadëha hna

Š **11:44** 11.44 Had wayag wale yasande: Age yag ŋa diyina dahëse ayasahnat yëtëru ma yëtëlihna, sariya Moyis ŷa ntehnëk tonkëru. (Vaker 19)

gë Cery Wën Cankaf ɲa hn'ile ñak cëvak hna.✠
Ha, pëyadëmu Wënu ɲa kitinjëdëhëhni vahnë
vëvë gaki vi soɲe waɲi fop!

⁵² «Meku ðus wũhnë, vëharan sariya vi!
Nkëdërun nkaw nte njëtande Wënu ɲa.
Tondafiluhna wũhnë dënk nkaw tac, do
memaÿehnëdunëhëhni vële ÿaɗ tondani va,
vëhodina ndëcëni!»

⁵³ Ga cahnëk Yesu tere hna, vëharan
sariya va gë wafarise wã ntavëkëhniwo ðus
g'umë, më tëyëdëniha wayabah. ⁵⁴ Warënd
tëndëhnëdënihawo, ñadëniho nës inë ile kodëni
ntehnëni ntëntëk gena toña nuÿahnëni ile
nësëdëni menëk pëlahnëniha.

12

Wanira soɲe nkeya meh

¹ Wati rac vahnë wawuli wayabah hwërako
caharaɓ Yesu. Aki fo nkëñëlëdëniho kabi
njabëniho ðus. Yesu më pëgwëk ntehnëdëhëhni
ten vëréfal vëlëwu va: «Keharyin levirwafarise
ÿa: namu lëw hni ÿa, nës ile nkoni vëlidina
ye. ² Pëyadëmu, ile-wo-le soŵik ÿa nude do
ile sëvak ÿa njëtëde. ³ Ile-wo-le hnësëdun
g'umëd ÿa, nkwëryëde ge pacëk do ile-wo-le
ÿakëÿakëhnerunëha ahnë hn'acery pidik hna
ndekaɗe bulunda hna.

Ale rëfëka ntakuna

⁴ «Ntehnëdëmu wũhnë, wëlawo mën: antë
ntakuni vële ryawëd mbahn do hara vëhodina
ntini ile lëbëk umë. ⁵ Pëyadëmuna ale rëfëka

✠ **11:51** 11.51: Wapëgwala 4.8; 2 Itëfëta 24.20-22

ntakuna ŷa: dakeryiŷuna Wēnu ŋa, umē ale ye ge ndawēk mbahn kod ntabu gē janáma. Ha, toña hnēsēhnēdēmu, umē rēfēka ntakuna! ⁶ Gena bi nkwaŷēdeni vuñer mbēd gē koryi toye fo? Bare Wēnu ŋa dēnkwēlahna wēla fēndampo hnē vutac. ⁷ Wēla mul bē vankaf hun ŋi ndēkwēk. Ńoñ antē ntaku: ŷuhnē lēbēkēhni nafa ŷa kore vuñer vujabah!

Imawā ma iŋwēŷ Yesu

⁸ «Pēyadēmu, ale-wo-le hnēsēk bulunda hna ami hwēhnēka, ami Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwa wamēleka Wēn hna, ami hwēhnēka aŷi; ⁹ bare ge ahnē nēsēk bulunda hna kwēhnēlēwāhna, ami, Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwa wamēleka hna, kwēhnēlēwāhna. ¹⁰ Ale-wo-le hnēsēd wanēs wameh soŋe ami, Ajē Ahn'a, kode tavēhni; bare ge Iyir Ipacah iŋa karanēdēhu hnē wati le rēfēka hna ile hnēsēdun ŷa.»

¹¹ «Ge njiryeryirun soŋe ahitiŋiwu vacaliŋa wasēwif hna, ma vēsankaf hna, antē nkehah-nahnu g'ile lēkwadun, ¹² kabi Iyir Ipacah iŋa karanēdēhu hnē wati le rēfēka hna ile hnēsēdun ŷa.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe avetak ahnēnkwah

¹³ Hnē wati rac dēnk, nkeho bulunda hna ale lehnēkawo Yesu: «Aharan, dehnēryehna acēr mēn a caho ile lēwēbun ŷa.»

¹⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ami bi hwētik ahitiŋ hun ma asahēlehnēhun?» ¹⁵ Tac mē ntehnēkēhni fop: «Gasery, keharyin ayēkēlehnēndu kantēm njabu viŷē kabi uwám

ahnë gena hn'ile kwëhñak hna, lakënde mbeta ðus.»

¹⁶ Yesu tēfētanēlehnēhni iŷi uhnēs uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Kwëhñako wëhaŷ wale lëwëko ðus vantimp. ¹⁷ Nahadëho do tēyadëho: “Bi ye lidëfu? Kwëhñala igwac ryanahnu vantimp mën vi fop.”

¹⁸ «Më ntehnak: “Awa, wëli ile lidëfu ŷa; ntihtëdëfu vandank mën vi tac vokaryu liwu vante hnaŷëk ðus. Hnam kwëtëdëfu vantimp mën va gë vile hwëhñabu va fop. ¹⁹ Tac ntehnëdëfuhä ntaŷary mën iŷa: ‘Ntaŷary mën, kwëtaru ani hnapul yabah soŷe wabëhn wayabah; yinëgary, tokëry, cery do nëhëry!’ ”

²⁰ «Bare Wënu ŷa më ntehnëka: “Ahnëkwah! Uŷi mëd dënk mbidë ntaŷary hu ŷi. Awa, mo lëwëd? Gena bi, hnapul ile varëpëru ŷi, ahnë ahaŷary rokëd?”»

²¹ Yesu më nkwënëk: «Koyëna nkedëha ale varëpëd hnapul soŷe umë fo ŷa do betana viŷë Wën hna.»

Ikwëtahn Wën

²² Tac Yesu umë ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Soŷe umë lehnahnëdëmu: Ant'ahnahandu ile rokëdun ma viŷi vile liyadun. ²³ Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn iŷa yabëk fëna gë viŷi vi? ²⁴ Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, wafëhnadina, wahwëhñana vandank, bare Wënu ŷa ndavëdëhëhni. Kas wühñë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëndiluhna bi ntëbini vëhni ðus? ²⁵ Ge ahnë hnë wühñë nahad uryëñah lëwu wä kod bi koyëna nkwën iyary

wafac walëwu ŵa? ²⁶ Ge kodiluhna aliwu wëla viyë viroy virac soje ye ryëñëdun viyëntaŵ hna?

²⁷ «Yëkëryin gante pëhnëd wapëtel wabë fëk ki: dokuñëdina do bahnëdina wafand. Bare wëla ahnaŵ a Salomo, g'uvetak lëwu ŵa fop, nuŷalohna viyi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ²⁸ Wënu ŷa koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntonji gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas ŵuhnë cudëdëhu ntëbi dël inji! Ikwëtahn hun inja yabëna! ²⁹ Ant'avërandu soje ile rokëdun g'ile sedun fo do ant'aryënu. ³⁰ Ŷin fop vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soje rac. Bare ŵuhnë kwëhnarunëha rëm ile yëtëk mbalëku. ³¹ Yëkëlehnëryin Naŵ dëwu ŷa tac njëdadëhu fëna ile valëku ŷa fop.»

Uvetak uvë g'ambin

³² «Antë ntaku, ŵuhnë fakore fatoy wape! Rëmun hnatah lëwu ye njëdaŵu Naŵ inja. ³³ Gwafëryin ile hwëhnarun ŷa ayëdawuni vëhaŷëhnah va koryi ŷa. Age ntirun koyëna mbarëpadun hnapul ile wok përekadina, had ðarël Wën hna kwëtarun mbin hna. Hnam pudina. Vële va vëhodina tékëneni, do vamaŷ va wahodina përekanëni. ³⁴ Hn'ile nke hnapul hun hna, nkeð iña hun inja kwëlëkwël.

Ipëhwëta kaca Ajë Wën

³⁵ «Këbënyin do afëdu walampu hun ŵa kwëlëkwël. ³⁶ Tëfëka ayewu had ale hnapëdëha ale ndokuñënd ge mëncik iñël do ge tékik mbankat rënka ŷa pidëtëhna taŷ. ³⁷ Mbetani

vëryokuŋ vële tëkatëd ale ndokuŋëhnëdëni ÿa hara vëryakëna wakwëd! Toña fëyadëmu: ahwëhn tere arac pëhwëtaď soŋe nëhëtëhnëhni, ntehnëdëhëhni ntañani hn'ile tokëde hna do nëhëtëhnëhni umë dënk roka ÿa tokëni. ³⁸ Age fagant hn'umëd hna ma kob gë fac mëncik do njij tëkatëhni vëryakëna wakwëd vërac, mbe-tani! ³⁹ Yëtëryin dus waŋi: ge ahwëhn tere ÿa njëtakënd wati le njijëd ale ÿa, tavakëndilahna tënk tere lëwü hna. ⁴⁰ Pëhwëтарыin wühnë fëna, kabi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati ile worun nahaluhna.»

Aryokuŋ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴¹ Piyer më tëyëka Yesu: «Ahwëhn, fuhnë fo bi hnantanëhnëru iÿi uhnës uryindaryindan ma vahnë vi fop ye?»

⁴² Ahwëhn a më ntëkwaka: «Mo ga ye aryokuŋ, ale hahnëndak do ritëka? Ahwëhn a kwëtehnañdëha vëryokuŋ vëÿëntaŵ va fop, yëdahnëhni sah lëwü hni roka wati ile rëfëka ÿa. ⁴³ Mbetak aÿi aryokuŋ ge ahwëhn tere ÿa mëncik do tëkata ga ntid' doku lëwü ÿa! ⁴⁴ Toña ÿa fëyadëmu: ahwëhn tere ÿa kwëtehnañdëha hnapul lëwü ÿa fop. ⁴⁵ Bare ge aryokuŋ arac a ntehnad ahwëhn tere ÿa mëncënkajëdina, do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuŋ va vësan gë vësëval per, tokënd do cend hafo ndëwënd njakaryëdëha! ⁴⁶ Awa, ahwëhn tere ÿa mëncid hnë fac ile nkok yëkadilahna aryokuŋ arac, wati le nkok yëtëna, ndafëdëha ďaf ntavah do

gante ntideni vële wok vëwëtahnelahna Wën ka ntidëha.

⁴⁷ «Aryokun ale yëtëk ile ñad ahwëhn tere ÿa do pëhwëtana nti rac ndafëde dus. ⁴⁸ Do ale wok yëtëna ile ñad ahwëhn tere ÿa do nti ile rëfëka ndafahni, toye fo ndafëde. Ge ahnë yabah nuÿak, yabah tëyëde; ale hwëtehnañik yabah tëyëde ntëbi waÿëntaŵ ŵa.

Yesu yiryejëna yam bare pitëndëlehn njojëk

⁴⁹ «Njijëbu ðuniÿa li soŋe yondu hwëdëh hnani. Ñankahnëko pëla taŋ! ⁵⁰ Wënu ña ñad njaryehno* do ndëñëbu dus ani gë nkehahnënd ÿa! ⁵¹ Ntiyahnëku bi njijëbu ðuniÿa li soŋe yoju yam? Hali, pëyadëmu pitëndëlehn yijëbu. ⁵² Pëgw dol, ge vahnë mbëd mbankëni tere, vërar va takëlëdëhëhni gë vëhi va, do vëhi va takëlëdëhëhni gë vërar va. ⁵³ Rëm ÿa vësañëdina g'aju do aj'a vësañëdina gë rëmu; hnëm ÿa vësañëdina g'aryagu do aryag a vësañëdina gë hnëmu; hnëm jar ña vësañëdina g'asëval aju do asëval a gë hnëm asanu.»

Diryin saŋah ÿa wati ile rëfëka

⁵⁴ Yesu nkoko nësëhnëndëni kore ÿa, ge nuni ambin ña ga mbahnik, ntehnëdëni taŋ tëvëd, gë paryi tëvëd. ⁵⁵ Ge nuni sël le wätid gë cape rëhw gë pëhna lav ka ga cëlëd ntehnëdëni njakëd, gë paryi njakëd. ⁵⁶ «Ŵuhnë vële wok ñadiluhna toña! Mëkëdun awëryu ile liyađ nkal li gë

* **12:50** 12.50 Wënu ña ñad njaryehno: Yesu gena soŋe yary nësëd, bare paŋare ile rëfëka nti nësëd.

g'ambin; awa soŋe ye ye gwëryëdïluhna wati ile ye gaki ŷi?

⁵⁷ «Soŋe ye pitëndëlehnëdïluhna wïuhnë dënk ile satëk? ⁵⁸ Age takëlëku g'ahnë njiryeryatëndi hn'ahitiŋ hna diry fere awëryëlu nkaŵ hna. Age gena umë njodëhi hn'ahitiŋ hna do ahiti ŋa njëdahnëdëhi asëdï. ⁵⁹ Tac pëyaďëmu ge koyëna nkehu cahnëdïluhna hnam ge gena cosahnërun nav iŋa hafo pu.»

13

Nafa gwëcët vankeya

¹ Wati rac, vahnë yijëko tëfëtanëhnëniha Yesu gante ndaŵëhnëkëhniŵo Pilat, asankaf nkal, vëvë nkal Galile ka wati nte cënadëniho sadëha Wënu ŋa. ² Yesu më ntëkwakëhni: «Naharun bi vëyi ndaŵini aki kabi vëhni lidëho wameh wacankaf ntëbini vëyëntaŵ vi fop? ³ Pëyaďëmu, gena koyëna! Do ge gwëcëtaluhna vankeya va fop, cëmëdun gë vëhni ki. ⁴ Vahnë pëhw g'imbed gë vërar vële njohahnëko cery jihnah Silowe hna do cëmëlehnëni, ntiyahnëku bi vëhni lidëho wameh ntëbini vëyëntaŵ vëvë Yerusalem vi fop? ⁵ Pëyaďëmu, gena koyëna do, ge gwëcëtaluhna vankeya va gë vëhni ki, cëmëdun fop.»

Anuŷ ante wok dëwëdïna

⁶ Tac Yesu më hnantanëhnëkëhni iŷi uhnës uryindaryindan: «Anuŷ yeŋo hnë sarëdïŋ. Asan ale hnadëko atëh tac ŷa njijëko kwëc, bare tëkatëlohna ga ntëŵëk. ⁷ Awa më ntehnëka aryokuŋ a lëwu ŷa: “Nuru! Wabëhn watar ye ga

pëlahnëbu anj anuỹ do dëwëdina. Awa, ȳosëry!
Nula nafa ile kwëhnak hn'ani.”

⁸ «Aryokuŋ a më ntëkwaka: “Tavëry hnëwël
fo; nkabëdëfu caharaß dëp inji do hovu ile
wufëdëha. ⁹ Mpëd ntëwëd bëhn. Ge dëwëna,
ȳosëdëfu.”»

Yesu njërënëdëha asëval ares fac ntawëla hna

¹⁰ Hnë fac ntawëla Yesu karanjëdëhëhniwo
vahnë hnë calija wasëwif hna. ¹¹ Asëval
ares yentiko hnam, yine huyëkawo. Hnë
wabëhn pëhw g'imbëd gë watar kodilohna
catëna. ¹² Yesu, ga nuka asëval arac, më macëka
njij do nteha: «Asëval, ntihëtik urey hu wã.»
¹³ Ante nësëdëho ȳa tindëkawo wëbák ȳa asëval
a matëndalehn taŋ, pëgw cëmbënda Wënu ȳa!

¹⁴ Bare asankaf calija ȳa ntavëkawo dŋs gë
Yesu kabi fac ntawëla njërënëkawo ahnë. Më
ntehnekëhni kore ȳa: «Wafac mbëd gë ryawë ye
wale rëfëka ndokuŋahni wã; yijën ayëreniwo
wafac warac hara gena fac ntawëla!»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntëkwaka: «Wuhnë vële
wok didiluhna ile lehnëdunëhëhni vëyëntawë
ntini, ale-wo-le pokëtëdilahna bi ryahni lëwu
ma fali njohna pëdëhna wënka wëla hnë fac
ntawëla hna? ¹⁶ Gena bi kobëri wabëhn pëhw
g'imbëd gë warar, aỹi asëval, ale yentik hnënk
Abëraham, pëlak Sintani? Tëfëlahna bi ntihëti
ures lëwu wã hnë fac ntawëla?»

¹⁷ Ante nësëdëho Yesu watac ȳa vëyëw vëlëwu
va cëfëhnëlehnëkëhniwo. Bare vëyëntawë vëvë
kore va fop natëkëhniwo gë dŋku wamah ile
ntidëho ȳa.

Ile mēntēndēlehnahnēdēni Inaw̃ Wēnu ŋa

¹⁸ Tac Yesu mē ntehnēk: «Ye mēntēlēni Naw̃ Wēnu ŋa? Ye hodēfu wētēndēlehnēwēhni?

¹⁹ Uyēc tēh mutarēd* mēntēlēni, ule pahnek asan hnē sarēdiŋ lēwu: pēhnēd, naŋ, nke had ankēhn, wusēry w̃a kod kofēni hnam.

²⁰ «Ye hodēfu voku wētēlehnēwēhni Naw̃ Wēnu ŋa? ²¹ Nke had levir ile nufēk asēval nēgw gē farin fayabah, tac cis fop.»

Mo rēnkēd Naw̃ Wēn hna

²² Yesu Yerusalem nkoko njind karanjehatēndēhni vahnē va vankol vacankaf hna gē vatoy hna per. ²³ Ahnē mē tēyēka: «Ahwēhn, njabēdēni bi vēle fehētēde va?»

Yesu mē ntehnēkēhni fop: ²⁴ «Kamēnaryin arēnku rēnka suyah hna; pēyadēmu, vēyabah njēkēlehnēdēni tēnkēni hnē rēnka rac bare vēhodina. ²⁵ Age ahwēhn tere ŋa cēdēk rēnka ŋa, awotu g'ipēr, tēkēdun avankēndu alehnatēndu: “Ahwēhn, pidētēndifu!”

«Bare ntēkwadēhu: “Yētēla bi vēhni mo yerun!”

²⁶ «Awa ntehnēdunēha: “Gena bi tokēlahninēk do celahninēk? Karanjēruhēhni vahnē va wēwac vankol fu hna.”

²⁷ «Mbokēd ntehnū fēna: “Yētēla bi ne nkejērun. Tavēryino, w̃uhnē vēle wok vēsatēna vi, wēnēd vi fop!”

²⁸ «Hnam rēkēd kondēni do cemēlehnandēni wabeŋ ŋa, ge nurunēhēhni vēhni Abēraham gē

* **13:19** 13.19 Mutarēd: Ile w̃acik mutarēd ŋa waŋēc atēh nte rokēde ye do fehēk w̃irēk. Waŋēc wadēwu ŋa nēhnēmēk d̃us bare dēp dēwu ŋa naŋēk d̃us.

Isak, Sakob do gë wakila ɲa fop Naŵ Wën hna aravatewu wũhnë g'ipër! ²⁹ Matidëni vahnë va vacape vanah tak. Ntañadëni laña lëw hni hna Naŵ Wën hna soɲe ambënt ɲa. ³⁰ Vële ye gaki vërëkwa vi yed vëryënkwëryënkwa va do vëryampo hnë vële ye vëryënkwëryënkwa vi yed vërëkwa.»

Yesu tēfēka cēm Yerusalem hna

³¹ Wati rac dënk wafarise wëryampo tēhanihawo Yesu ntehnëniha: «Yiryeyi, ɲaŵëtary ani; Erođ ñad ndaŵi.»

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin alehnëhnunoŵa ayi, avora vahnë ye had yin: “Dol g'acahn wayine ladëfu do yërënëdëwëhni vahnë, fac rarëna hna puhnadëfu doku mën ya.” ³³ Bare dol, g'acahn do gë yini tēfëko ryëcalu kabi kila ya Yerusalem rēfëka nji soɲe ndaŵi.

³⁴ «Wũhnë vëvë Yerusalem vi, wũhnë vële ryawëdëhëhni wakila do ryawëdëhëhni gë wëraka vële payik Wën yal hun va! Gante ñadëfuhö dŵs varëpu darël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu vampaw vantëwu, bare maŵëluhna. ³⁵ Awa wëli Wënu ɲa tavëd cery hun ɲa: pëyadëmu bokëdilu hna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdun: “Arabi Wënu ɲa njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!”»

14

Yesu njërënëdëha ares hnë fac ntaŵëla hna

¹ Hnë fac ntaŵëla hna Yesu njiko hnë tere asankaf wafarise rok roka. Vële yeho hnam va

njėkėdėnihawo Yesu gė hakili. ² Asan ale cėnkėk mbahn inji fop hahnėko haryėnkw lėwu. ³ Yesu mė tėyėkėhni vėharan sariya va gė wafarise w̄a: «Sariya fu ŷa mawėryak bi, ma mbañėk bi njėrėni ahnė fac ntawėla hna?» ⁴ Bare vėlėkwalohna. Yesu mė ñakėka njėrėnėlehna areasa do ntehnėlehna mėnc.

⁵ Tac mė ntehnėkėhni: «Ge aryampo hnė w̄uhnė ntėbaryėka aju ma ryahni hnė kolomba, dabėtidilahn bi taŋ wėlakėnde nke fac ntawėla?» ⁶ Vėholėlohna ntėkwani wanės watac fėna.

Yesu nirađėhėhni vahnė va soŋe vilaña

⁷ Yesu kamahnėko vėhneh va tėhnađėni wėlaña wale ŷak hnėfak w̄a. Awa mė nėsėhnėkėhni waŋi: ⁸ «Age ahnė macehnėk rok roka ambėnt cankaŋ, ant'ayi alaña ile ŷak hnėfak. Kod nke ale lėbėki ntėnah fayehnaryik. ⁹ Ale w̄acehnėku w̄uhnė ŷa kod njij ntehni: “Yėđaryehna aŷi iŷi laña.” Awa, g'usėfėhnaŋ fo matėđu ayi alaña hafo laña rėkwa hna. ¹⁰ Age ahnė macehnėki, yirye alaña laña rėkwa hna. Koyėna ge tėkik ale w̄acehnėki ŷa, mpėd kod ntehni: “Lawo, yij alaña laña hnėfak li.” Untėnah hu ŋa yed koyėna tase vėle lañalahnėrun va fop. ¹¹ Pėyadėmu, ale-wo-le hnaŷėnaka mbanėđe, do ale vanaka naŷėnėđe.»

Yesu nirađėhėhni vahnė va macėnihėhni vėhaŷėhnaŋ rok roka

¹² Tac Yesu mė ntehnėka ale w̄acėkėhniwo ŷa: «Age macehnėđu roka vė g'anent ma vė g'anėka, ant'aŷacėhni wėlawo hu ma vėhery

hu, hnënk hu ma vësaryënt hu vëvetak, kabi kod macëgënihi vëhni fëna do cosënihi ile yëdaruhëhniwo ÿa. ¹³ Bare ge macehnëdu roka ambënt, macëryihni vëhaÿëhnah, vële nkojëk iñë ryampo mbahn hna, vële radëd do gë vumëp. ¹⁴ Koyëna nëfadëhi, kabi vëhodina mbësanihi. Wënu ña vësadëhi ntëbi ile yëdaruhëhni ÿa ante mbëhnëdëni vële satëk va.»

Wanës vële wëacehnik roka sankaf ambënt

¹⁵ Ga nkwëryëni watac aryampo hnë vële ntañalahnëniho hna më ntehnëka Yesu: «Mbëtak ale hnuÿad laña Naw Wën hna!» ¹⁶ Yesu më ntëkwaka gë iÿi uhnës uryindaryindan: «Asan wëacehnëkëhniwo vahnë vëyabah roka ambënt cankaf. ¹⁷ Ga puhnayik roka ÿa më payëka aryokuñ a macihni vëfay va: “Yijën, puhnayik.”

¹⁸ «Bare vëfay va fop muntadëniho tavëhnini, vëhodina njini roka. Asan a aryampo më ntehnëka aryokuñ a: “Kaÿ lawëbu takan, umë ñadëfu yëkiwu; muntami tavënde.”

¹⁹ «Aÿëntaw më ntehnëka: “Waper wuhni mbëd lawëbu, vëhni yidëfu yëkëhnanhu; muntami tavënde.”

²⁰ «Ahaÿary kat më ntehnëk: “Takan ñëlëbu, umë wobu koda yihahnu.”

²¹ «Aryokuñ a më mbokak g'ale ndokuñënd pëyahna fop wade ntëkwajik ña. Awa ahwëhn tere ÿa ntavëkawo dus ntehnëlehna aryokuñ alëwu ÿa: “Yiryeyi ñap waÿëwa hna gë vankaw vambë nkol vi, ayojëhni vëhaÿëhnah va gë vële ye vorovoro va, vumëp va do gë vële radëd va.”

22 «Ga mbiyëk toye, aryokuŋ a më njijëk ntehna ahwëhn tere yã: “Ntifu ile lehnakuho yã ßare ha gaki nkok vilaña va.”

23 «Ahwëhn tere yã më mbok ntehnëka aryokuŋ a lëwu yã: “Yiryeyi vankawë wëhaÿ hna gë fop haryënkwa wakece ña do ali fere ayojëhni vële fankëlëdun va fop njijëni, pëbahn tere mën yi. 24 Toña yã fëyadëmu, wëla aryampo hnë vële ryënkwakëbu wacu vi tokëdina roka mën yi!”»

Ale yad nke arëfal Yesu tavëd fop

25 Yesu nkoko njind do kore yabah rëfëdëhawo. Më cahëtak ntehnëhni fop: 26 «Ale yijëd yal mën, ami rëfëka ñahno ntëbi rëmu, hnëmu, asëvalu, vutahu, vëheryu, vicëru, ntëbi umë dënk. Ge gena umë, kodina nke arëfal mën. 27 Ale wok mañana tëfëndo hafo paki cëm hnë kërëwa hna kodina nke arëfal mën.

28 «Ge aryampo hnë wuhne ñad mbëry cery cankañ njihnañ dañadina bi njëk ten koryi lëwu yã bi gwër puhnañ doku yã! 29 Ge aki fo pëgwëk mëkëna puhna vële hnuñ va tëkëd ndasëhnëdëniha.

30 «Ntehnëde: “Ayi asan pëgwëk mbëryënd ßare mëkëna puhna doku yã!” 31 Ndampo fo nke ge ahnañ njinëhniñdëha ahnañantawu uwët, kwëhnatëhni vësan wawuli pëhw (10,000) do aÿentañ a njijatënd gë vësan wawuli wafëhw wahi (20,000). Dañadina bi ten njëk bi kod mëtëni? 32 Ge kodina, payëdëhëhni vahnë ahnañantawu hna, wati ante nkok ñawëk ña, nkwëryëlëni antë mëtëni.» 33 Awa, më ntehnëk Yesu: «Koyëna nke: wëla aryampo hnë wuhne

kodina nke arēfal mēn ge maŵēna tav ile kwēhnaŋk ŷa fop.

³⁴ «Waŋiry ŋa iñē fērēn ye, bare ge gona ŋaŋ, hak kode mbokaryi ŋaŋēni; nkufahni nkal iŋi ma uhnēda ŵa? ³⁵ Nafa goryaryēdina waŋiry wante wok gona ŋaŋ; canēde. Nēparyin dŵs ge kwēhnaŋkun vanēf awēryahnu!»

15

Ife ile sēvēko hnuyik

¹ Vērēf ŷatētanke gē vahnē vēŵeh vēhaŵary tēhadēnihawo Yesu soŋe nēpaniha. ² Wafarise ŵa gē vēharan sariya va umē mēhnadēni ntehnēndēni: «Aŷi asan maŵēk kacahni vēli wameh do tokēlahnēndēni gē vēhni!»

³ Awa Yesu mē nēsēhnēkēhni aki: ⁴ «Hnē ŵuhnē, ge ahnē kwēhnaŋkēhni wape keme do cēvaryata ryampo, tavēdīlihna bi waŋēntaŵ ŋa fop hn'ile keryēdēhēhni hna nŷihahn nŷekēlehna ile sēvēk ŷa hafo nuja? ⁵ Do ge nujēka natidēha, ndafidēha vankus hna mēnceryehn. ⁶ Age tēkēk tere lēŵu hna macēdēhēhni wēlawoŵu ŵa gē vēsaryēntaŵu va fop do ntehnēhni: “Yijēn nēhin kabi nujēbuha ife mēn ile sēvēko ŷa!” ⁷ Paryi pēyadēmu, ambin hna fēna koyēna dēnk nkef: ge ali wameh aryampo fo nkwēcetak vankeya va, uhnatah ŵa njabēf dŵs hn'ambin hna ntēbini vēsatah vēyabah vēle nkok balēna gwēcēt vankeya vantēŵ hni.»

Uŷēc koryi ule sēvēko hnuyik

⁸ Yesu mē mbok ntehnēk: «Ge asēval hwēhnaŋk waŋēc koryi ipēhw, cēvaryata

uryampo, pëdëdina bi lampu ÿa, pahëc cery ña do njëhër wajira fo hafo nu? ⁹ Do ge nuk, macëdëhëhni wëlawoŵu wã gë vësaryëntaŵu va ntehnëhni: “Nëhëñëfu kabi nubu uÿëc koryi ule hnambëbuho wã!” ¹⁰ Toña ÿa fëyadëmu, ge aŵen aryampo fo nkwëcëtak vankeya vameh vantëŵu va wamëleka Wënu ña natëdëhëhni ðus.»

Rëm le hnuka fatah fantëŵu fante sëvëko

¹¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Asan hwëhnakëhniwo vutah vucan vuki. ¹² Fatoy fa më ntehnëka rëmu: “Apa, yëdarye hnapul ile lëwë ðëfu ÿa.” Awa rëm ÿa më cahëlehnëkëhni vutahu hnapul lëŵu ÿa.

¹³ «Hnë wafac toye, fatah fatoy fa më nkwafëk ile ceharyiko ÿa, njilehn hn'inkal ñaŵah ðus gë koryi lëŵu ÿa fop. Umë njik tokëk koryi lëŵu ÿa hnam hafo puhn. ¹⁴ Ga puhnëk koryi ÿa, inte cankaŵ yeho nkal tac, pëgwëlehn njëkëlehnand ile rëfëka ÿa. ¹⁵ Njilehn ndokuñëhnënda asan avë nkal tac. Asan arac, umë njoka gë wëhaÿ walëŵu njëkandëhni vampëhëmpëh*.
¹⁶ Fatah fa ñadëho ðus pihñënantu wëla g'uryav vampëhëmpëh wã fo, bare ahñë yëdadilawohna.

¹⁷ «Awa ndënkwëtalehn ntehna: “Vëryokuñ Apa va fop tokëdëni gante ñadëni ka bare ami, inte ÿad ndaŵo ani! ¹⁸ Mbokadëfu gë vëhni Apa lehnëŵa: ‘Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. ¹⁹ Gona tëfo yewu fatah

* **15:15** 15.15 Vampëhëmpëh: Vampëhëmpëh va wafacëna haryënkŵ wasëwif wã.

hu. Pëlarye had aryampo gë vëryokuŋ hu ki.' ”
 20 Kahnëtahehn mbokand gë vëhni rëmu. Fatah fa nkoko ɲaŵ təkahn tere hna nujata rëmu ɲa ga ɲijjed, umë kaŷëhnahnëka dʒus g'aju do nkary kacahna g'uhnatah.

21 «Tac fatah fa më ntehnëka rëmu: “Apa, ntëntahnëbuha Wënu ɲa do ntëntahnëmi wëjê fëna. Gona tëfo yewu fatah hu.”

22 «Bare rëmu më ntekëhni taŋ vëryokuŋ vëlëŵu va: “Dëfëryin ayoju acudʒ ante ɲak wamëk ɲa asudʒuna ajê mën aŷi; diryina nënk fëmbak hna†, do afaryuna wapary. 23 Yojëna fañihni fante ɲak hniryëkëfa aryawuna; tok-inëhna ntihahnina ambënt. 24 Aŷi ajê mën had ale sëmëk nkeho do tame mbëhnik, cëvëko do nubuha.” Pëgwëlehnëni ambënt ɲa.

25 «Wati rac, fatah fandënkwëryënk w asan arac fa g'ikaŷ nkeho. Ga mëncid tēhat tere ɲa, umë nkwëryëkëhni vahnë ga nkawëdëni. 26 Më macëka aryokuŋ aryampo tēja bi ye ye tere hna. 27 Aryokuŋ a më ntëkwaka: “Ahery hu wëncik, rëmu h më ndawëhnëka fañihni fante hniryëk fa, kabi yam fo mëncik.”

28 «Ntavëlehna fatah fandënkwëryënk w fa do ɲwëŷëko tēnkëdina tere hna. Rëmu më cahnik muntahna tēnk. 29 Bare umë ntëkwaka: “Nëpary, Apa, wabëhn wayabah ye kobëri ga ndokuŋëhnahnëdëmi, hara gwajëhnëlihna wëla uhnës ryampo. Bare wëla fanankal yëdalihoŵahna lihahnëfuna ambënt gë wëlawo

† 15:22 15.22 Diryina anënk fëmbak hna: Anënk ɲa ru-fahnëdëha fatah fa tere hna nkentahnik.

mën wã. ³⁰ Aÿi ajë hu ale wëncik aÿi, umë gë vësëval tokëni koryi hu ÿa fop bare umë ryawëhnëruha fañihni faniryah fa alinëhnahna ambënt!”

³¹ «Rëmu më ntëkwaka: “Fatah mën, wëjë g'ami nkelahnik kwëlëkwël, do fop ile hwëhnëbu ÿa wëjë hwëhnëk. ³² Tëfëka natëfu ntiyin ambënt kabi aÿi ahery hu, ale wëncik aÿi, had ale sëmëk nkeho, mbëhnaryëkoŵa, cëvëko do nuyik.”»

16

Aryokuŋ ale ritëk

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Ahwëhn hnapul yabah yeho. Asan arac hwëhnakawo aryokuŋ ale kwëtahnëko dŵs. Fac ryampo umë njjik pëyayik: “Aryokuŋ hu ÿa përekanëd hnapul hu ÿa fop.” ² Asan a më macëka aryokuŋ a ntehna: “Awa, ye wëryëdëfu hnësëde soje hu? Pëyarye gante ndokuŋahnëru hnapul mën ka: kodila awo aye aryokuŋ mën.”

³ «Aryokuŋ a më ntehnak: “Ale ryokuŋëhnëdëfu ÿa daŋa nkeho. Hak ga ntiyadëfu? Age ntehnëbu yiwu yam, kwëhnala fanka. Age ntehnëbu fëna yiwu wûnta, cëfëndëho. ⁴ Njëtëbu ile lidëfu ÿa wëla layiwu doku li nuÿadëfu hn'ile ñëwëdëfu!”

⁵ «Umë macëkëhni aryampo aryampo fop vële hnavëkawo ale ndokuŋënd va. Më ntehnëka aryënkwëryënkw a: “Wayëhw wonanëruha ale ryokuŋëhnëdëfu aÿi?”»

⁶ «Asan a më ntëkwak: “Wabido keme (100) wacankaf wagu wonanëbuha.”»

«Aryokuᅇ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ᅇa. Daᅇary ᅇap aher wafëhw imbëd (50).”»

⁷ «Më mbok ntehnëka ahaᅇary: “Wëjë lë, wayëhw wonanëruha?”»

«Më ntëkwak: “Wësaku keme (100) vantimp.”»

«Aryokuᅇ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ᅇa; kerëry wafëhw mbëd gë warar (80).”»
Koyëna ntikëhniwo fop.

⁸ «Awa, ahwëhn hnapul a, ga nuko gante kamënaکو ka, nësëko wapërën soᅇe warit aᅇi aryokuᅇ a mama tokahnëkawo. Toᅇa ᅇa fëyadëmu, vële fabëk vëᅇi ᅇi duniᅇa vi fo ᅇak ritëk yëbëlan lëw hni ntëbënihëhni vëvë hnë humpen Wëᅇn vi. Vëvë hnë humpen Wëᅇn vi vëyëtëna gante nkedëni gë iᅇi duniᅇa.»

⁹ «Ami ntehnëdëmu: Yëdahnëryindën iᅇi hnapul vë duniᅇa ile rokad gante tëfëka ka. Koyëna, ge puryaryëku, Wënu ᅇa kacadëhu tere lëwü hna do nuᅇadunëhëhni wëlawo.

¹⁰ «Ale facënak viᅇë vile ᅇak vak hna pacënad visankaf hna fëna; ale ronkënak viᅇë vile ᅇak vak hna tonkënad visankaf hna fëna. ¹¹ Awa, ge pacënaluhna hnë hnapul vë duniᅇa li, Wënu ᅇa kwëtehnahnëdëhu bi hnapul paryi ᅇa? ¹² Do ge pacënaluhna hnapul vëᅇëntaᅇ hna Wënu ᅇa njëdadëhu bi hnapul ile hwëhnerun paryi ᅇa?»

¹³ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaᅇary dëwü ᅇa fop: caᅇëdëni g'aryampo do ᅇahnëdëha; ᅇewëdëha aᅇëntaᅇ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ᅇa do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

¹⁴ Wafarise, wale wëryëko waŋi wanës fop ŋa, njafaŋëdënihawo Yesu, kabi koryi ŷa yeho lawo lëw̄ hni ŷa. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Wuhnë ntiyađun had vësatah tase vahnë hna, bare Wënu ŋa njëtëk ile ye ntaŵary hun hna. Toña ŷa fëyađëmu, ile naŷënëni vahnë ŷa Wënu ŋa ñađina rac.

¹⁶ «Sariya Moyis ŷa gë vëkayëte wakila va kwëhnako fanka hafo ante tëkiko San Ayary a do kobëri tac, pëyahniko Wanës Wakasëk itëk Naw̄ Wënu ŋa do ale-wo-le ntid fere fop tënkahn.

¹⁷ Dehnëla sariya ŷa goryeryëna fanka. Ambin ŋi g'inkal inji yancëk nambi gë fakerëh fëndampo fatiy famb sariya cëvëđina muk.

¹⁸ «Sariya ŷa tufahnëđ, ale vambëka asëvalu do ñëla ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ŋa, do ale ŷëlëka asëval ale mbambëka asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ŋa.»

Uhnës uryindaryindan soŋe Lasar g'asan ave-tak

¹⁹ Awa Yesu nantanëhnëkëhniwo iŷi uhnës uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Asan arac viŷi viwamah ntiyađëho vilakah ntaŵi do tokëdëho had ambënt ye tere lëw̄u hna fac-wo-fac. ²⁰ Asan ahaŷëhnah yeho fëna, Lasar maciko. Rënka tere avetak hna ntañëdeho, wahajëhn fo nkehawo mbahn inji fop. ²¹ Vacaŵel ile tokëdëho avetak va ñađëho đus tok; bare ñoñ yëdađelohna. Ile ŷak siyamëk ŷa wabe ŋa fo yijëdëho ndaŷëndëniha wahajëhn w̄a.

²² «Awa, fac ryampo ahaŷëhnah a cëmëko do wamëleka ŋa më njonihä đarël vëhni Abëraham

hna. Tac avetak a fëna cëmëko, më mbañik,
²³ janáma hna ntabiko, hnam korotëdëho d'us.
 Ga njëkalend më nuka ñawët Abëraham gë
 Lasar ga kakëni. ²⁴ Avetak a pëgwëlehn
 ndekand: “Apa Abëraham, kaÿëhnahnëryiÿi
 g'ami! Payehna Lasar koyi wëla sëmët ir-
 ufa lëwu ÿi fo wënka hna njij njamënahno
 ryëw ÿi, korotëdëfu d'us hnë huñi hwëdëh.”
²⁵ Bare Abëraham më ntëkwaka: “Fatah mën,
 dënkwëtary fop ile ÿaduho ÿa nuÿaruho ante
 nkoruho cëmëlihna ña, bare Lasar mbër ña
 nuÿako umë. Tame, ani mbosëvosehnëde wako
 wadëwu hna, hara wëjë mbër ña yehahnëru.
²⁶ Do fëna hatëh hacankaf yehëhna yëbëlan fu
 soñe vële ÿad njiryini va vëhodina, do kodena
 ndaniji fëna hatëh hi njihahniji hn'ile nkebun li.”

²⁷ «Avetak a umë ntehnëka: “Apa, këlami,
 payëryehna awa Lasar tere apa hna. ²⁸ Vukery
 imbëd hwëhnabu hnam. Nji njëtëndanëhni
 soñe antë njijëni vëhni fëna hnë iÿi ÿëwë hwëhn
 mbër.”

²⁹ «Abëraham më ntëkwaka: “Vikerëh
 Moyis gë wakila ña ye ile yëtëndanëdëhëhni
 vëhery hu va: arabi nëpanihëhni do
 maÿëhnëndënihëhni!”

³⁰ «Avetak a më ntehnëk: “Umë gedina gwër,
 Apa Abëraham. Bare ge ahnë mbëhnëk vësëm
 hna nji tëkatëhni, nkwëcëtafëni vankeya va.”

³¹ «Bare Abëraham më ntëkwaka:
 “Vëhnëpana vikerëh Moyis va wakila ña; gena
 ge ahnë vëhnëk vësëm hna maÿëhnëdëni.”»

17

Wameh g'itavëhn

¹ Yesu më lenëkëhniwo vëréfal vëlëwu va: «Nked kwëlëkwël ile rëkëd ntiyehnëndëhni vahnë va wameh. Bare meka ale liyehnéka aÿëntaŵu wameh! ² Soŋe sifa ahnë arac pecek nkwaki bëraka gëb li tac ntabi hnë wov, ani gë ntiyehnahnënda ahnë wameh lakënde fatah Wën fëndampo fo.» ³ Yesu më mbok ntehnëk: «Keharyin dŵus!

«Ge aÿënta hu ntëntahnëki niraryehna; ge maŵëk ntëntëk do nkwëcëta vankeya va tavëhnëryehna. ⁴ Lakënde ntëntahni wahwënta mbëd gë wahi fac hna do nte-wonte ŋa mbokaj ntehni: “Tavëhnërye, ntëntëbu”, tavëhnëryehna.»

Fanka ikwëtahn

⁵ Tac vëfayik va ntehnënihawo Ahwëhn a: «Gwënëry ikwëtahn dëŵ fu ŋa!» ⁶ Ahwëhn a më ntëkwakëhni: «Ge kwëhnarun ikwëtahn nte vak had uÿëc mutarëd, kodun alehnuna aŋ'atëh, “Gëcary ani ayi afëla wov hna”, do maŵëndëhu.»

Aryokuŋ ale lid' d'oku lëwu

⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ahnë hnë ŵuhnë kwëhnaka aramp ale yamëd wëhaÿ ma heryëdëhëhni wusaŵ, gena bi dehnëdilahna ge mëncik: “Yij alaŋa arok roka ŷa.” ⁸ Bare ntehnëdëha: “Ge pëhwëtaru ahnëgëhno roku do sewu, tac g'arok g'ase, wëjë fëna.” ⁹ Tëfëlahna camehni aramp arac kabi d'oku lëwu ŷa fo ntik. ¹⁰ Koyëna nke soŋe hun ŷa fëna, ge ntirun fop

ile ntehnëku Wën ÿa, dehnëryin: “Vëryokuŋ fo yebun vële wok vëwonëhnanina iñë. Doku lëw̃ fu ÿa fo libun.”»

Yesu vëhwëhn mbiÿ pëhw njërënëd

¹¹ Ante nkoko njind Yesu Yerusalem ña, yëbëlan resiÿo Samari gë Galile tëfëko. ¹² Ante ntënkëdëho ankol ña tëhaniahawo vëhwëhn ambiÿ ipëhw. Umë kahnëni ñawët ¹³ pëgwëlehnëni këlandëniha ndekandëni: «Yesu, Asankaf, kaÿëhnahnëryiÿi gë fuhnë!» ¹⁴ Yesu, ga nukëhni, më ntehnëkëhni: «Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va.*» Wati nte njidëniho ña, njërëniho.

¹⁵ Aryampo hnë vëhni, ga nuk njërëk, mbokajëko ndekajatënd icëmb Wënu ña. ¹⁶ Ga tëkik darël Yesu, ndënkwëhnëlehn haryënk w lëwu yëka ÿi nkal li, do camehnënda. Asan arac avë Samari yeho.

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Gena bi pëhw iña fop yërënik? Ne nkehëhni mbëd gë vëhna vëÿëntaÿ va? ¹⁸ Vëhnahana bi mbokajëni camehnëniha Wënu ña? Ahneh ale wok gena sëwif, aÿi fo vokajëk?»

¹⁹ Tac Yesu më ntehnëka asan a: «Matëry, ayi; kwëtahnëhu ña njërëneki.»

Naÿ Wënu ña rëk tëki

²⁰ Fac ryampo wafarise wã tëyënihawo Yesu bi guve tëkid Naÿ Wënu ña. Umë ntëkwakëhni:

* **17:14** 17.14 Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va fëhnëtanëk vësëna wasadëha va nunihëhni do pëyahnehni vëhwëhn mbiÿ va njërëni. (Sone Walevi 14)

«Naŵ Wënu ŋa yijëdina had iñë ile hnuðe.
²¹ Dehnëdena: “Ani nke”, ma “Hnani nke”, ami pëyaðëmu, Naŵ Wënu ŋa hnë wũhnë tèk nke lakënde nudiluhna.»

²² Tac më ntekëhni vërëfal va: «Wati yejêk ile përedëhu ahnuŵuna Ajë Ahn'a wëla fac ryampo fo, bare nudilunahna. ²³ Ntehnëðerun: “Ani nke!” ma “Hnani nke!” Ant'aŵaŵu, ant'arëfuni.
²⁴ Yëtëryin, fac Ajë Ahn'a, ge tèkik, nkeð had mbilëbilik ambin hn'ani penëlehn ðuniŷa ŷi fop.
²⁵ Bare afo korot ten ðus, do vahnë vëvë dol vi ŋwëŷëðëniha.

²⁶ «Wafac wale njihahnið Ajë Ahn'a nkeð had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka.
²⁷ Vahnë va tokëðëniho, ceðëniho, ñëlëlëðëniho, do njëðahnëðënihehniwo vëryag hni va ñëlini, hafo fac hn'ile ténkahnëko Nowe sisikulu hna. Awa ŵac sankaf yijëko nkal hna ndaŵëhni fop.✠

²⁸ «Nkeho fëna had yamani Lot ŷa: vahnë va tokëðëniho, ceðëniho, ntaŵëðëniho do nkwaðëðëniho, njamëðëniho do mbëryëðëniho watere, ²⁹ hafo fac hn'ile cahnëko Lot Sodom hna: Wënu ŋa tëviko g'ambin rëv hwëðëh do gë wëraka hwëðëh ndaŵëkëhniwo vahnë va fop†.

³⁰ «Koyëna nkeð fac le tufëhnað Ajë Ahn'a: vahnë va ðoku lëŵ hni fo ntidëni, vëfëhwëtaðina ikaca mën.

³¹ «Fac rac ale yeð karyënkwa cery ntëŵu ŋa, antë ténk bambëry nuf viŷë vilëŵu; do ale ye hn'ikaŷ ðëŵu ŷa fëna antë mënc gë ŷalu.

✠ **17:27** 17.27: Wapëgwala 6.9; 7.24 † **17:29** 17.29
 Ndaŵëkëhniwo vahnë va fop afo tere Lot ŷa. (Wapëgwala 19.29)

³² Ndënkwëtaryin ile yehawo asëval Lot ÿa‡.
³³ Ale ÿad iÿi duniÿa ÿa cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi duniÿa ÿa pehëtađ umë dënk. ³⁴ Pëyađëmu, hnë umëđ tac vahnë vëhi ryakëđ hn'ipad ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁵ Vësëval vëhi rëkëđ ndawëndëni ryëŵa ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁶ [Vësan vëhi yed hn'ikaÿ; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a.]

³⁷ Vërëfal va më tëyëniha: «Ahwëhn, ne nkeđ watac?»

Yesu më ntëkwakëhni: «Hn'ile nkeđ waÿas hna mbarëpëlëđëni wahuy ŵa.»

18

Uhnës uryindaryindan soŵe ahitiŵ ayapah

¹ Yesu më mbok nësëhnëkëhni kat vërëfal vëlëwu va tufahnëhni tëfëkëhni njëfandëni kwëlëkwël hara vësilëtana: ² «Nkeho hn'ankol ndampo ahitiŵ ale woko dakëđilahna gë Wënu ŵa do dënënedfilëhniwohna vahnë va. ³ Nkeho fëna hn'ankol tac asëval ale cëmaryëko asan. Asëval arac njidëho kwëlëkwël ahitiŵ hna ntehnënda kitiŵëhni g'ale nkelëkëhni ÿa.

⁴ «Ahitiŵ a ŵwëyëđëho kwëlëkwël, tac më ntehnak: “Dakëđilohna gë Wënu ŵa do dënënedëwëhniha vahnë va, ⁵ bare kabi aÿi asëval mbërehnëko, kitiŵëđëfuhëhni, soŵe antë mbok nij njankëndo gë wanës.”»

⁶ Tac Ahwëhn a më mbok ntehnëk: «Nëparyin wante nësëk ahitiŵ ayapah arac!

‡ **17:32** 17.32 Asëval Lot ÿa mbacik nke had apahn waŵjiry. (Wapëgwala 19.26)

⁷ Awa, Wënu ña lë gwëcanëdïlihna bi vële kwëhnëk va age muntadëniha g'umëd gë g'anent? Demankëdïlihna bi? ⁸ Pëyađëmu, nkwëcanëdëhëhni wati le rëfëka ÿa. Bare ge Ajë Ahn'a mbokajëk tëkatëdëhëhni bi vële hwëtahnëka nkal li?»

Farise gë arëf ÿatëtanke

⁹ Yesu mboko nanta iÿi uhnës uryindaryindan soñe vële ntiyahnëk satëk do yafëkëhni vëÿëntaŵ va fop: ¹⁰ «Nkeho farise g'arëf ÿatëtanke. Vësan vërac tënkëniho Cery Wën Cankaf hna imunta. ¹¹ Farise ÿa më kahnëk muntad cahët minu fo ntehnënd: “Wën, camehnëmi gante nkobu gela gë vëÿëntaŵ ki, vële led vëÿi vahnë, ŵëk do yëkélehnëd vësëval vëhaŵary; ha, camehnëmi gante nkobu gela g'aÿi arëf ÿatëtanke ki. ¹² Cujëdëfu wahwënta wahi wafac mbëd gë wahi hna, do njëdahnëdëfu Cery Wën Cankaf hna hwëhn pëhw hn'ile-wo-le hnuÿabu hna.”

¹³ «Arëf ÿatëtanke ÿa, umë, kamëhni kahnëko ñaŵët mbankatënd sakahnëha do dëkëdïlohna kañ g'ambin ntehnënd: “Wën, kaÿëhnahnëryiÿi g'amï, aravëhno kabi aŵen yebu.”»

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Paryi pëyađëmu, Wënu ña arëf ÿatëtanke ÿi, ntehnëko satëk, gena farise ÿi. Ale-wo-le hnaÿënaka mbanëde ðare ale vanaka naÿënëde.»

Naŵ Wënu ña vële ye had vutah hwëhnëk

¹⁵ Vahnë yinenëhnikawo Yesu wëla vutah vutoy va tindëhni wëbák wadëŵu ña ndëwahni. Vëréfal va, ga nuni rac, më niranihëhni.

16 Bare Yesu më tahëndakëhni vutah va do ntehn: «Tavëryinëhni njijëni vutah va, ant'awëmaÿehnuni, kabi Naw̃ Wënu ña vële ye had vëhni va hwëhnëk. 17 Toña ÿa fëyadëmu, ale wok maŵëhnëlahna Wënu ña had gante maŵëndëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkëdina muk Naw̃ Wën hna.»

Asan avetak gë Yesu

18 Hnë wati rac, asankaf wasëwif rëyëkawo Yesu: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

19 Yesu më ntëkwaka: «Soñe ye ŵacëduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ña fo. 20 Soñe ile rëyëru ÿi, gena njëtëru bi vakwëda va? “Ant'aryaw̃a ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaw̃ary; ant'ale; ant'aye sedë wamër; dënëñeryihni rëmu gë hnëmu.”»

21 Asan a më ntëkwaka: «Vanj vakwëda fop maŵëhnëbu kobëri utah mën hna.»

22 Yesu, ga nkwëryëk wanës watac, më ntehnëka: «Awa, iñë ryampo wojëki: yiry awaf fop ile hwëhnaru ÿa do ayëdahni koryi ÿa vëhaÿëhnah va, koyëna nuÿadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

23 Bare asan a, ga nkwëryëk wante ntehnëka Yesu ña, njamëlehnëko kabi mbetako dus.

24 Yesu, ga nuka gante njamëk ka, më ntehnëk: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naw̃ Wën hna! 25 Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ÿak hnëñëk g'itënk avetak Inaw̃ Wën hna.»

26 Vële hnëpadëhawo va më ntehnëni: «Mo ye awa ale hofë pehëti ÿa?»

²⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë va vëhodfina, bare Wënu ña kod.»

²⁸ Awa, Piyer më ntehnëka Yesu: «Nëpary, tavëbun ile hwëhnabun ÿa fop soñe arëfëlehnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk tere lëwu, asëvalu, vëheryu, do vicëru, rëmu gë hnëmu gë vutahu soñe Naw Wënu ña, ³⁰ nuÿad ntëbi ile kwëhnako kobëri ÿa do nuÿad duniÿa ile wok pudina wati ile yejëk ÿi.»

Rarëna ÿa pëyahnedf Yesu cëm dëwu ña

³¹ Yesu canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni: «Nëparyin, gë Yerusalem njiden. Hnam ntiyad fop ile kerëni wakila soñe Ajë Ahn'a. ³² Njëdahnëdëniha vële wok vëyena wasëwif, njafanjëdëniha, njewëdëniha, tëpahnëdëniha, ³³ ntampëdëniha, tac ndawëdëniha; do fac rarëna hna mbëhnëd.»

³⁴ Bare ñoñ vëyëtëlohna ile nësëd; cowiniho ile ye wanës watac ÿa do wanës Yesu watac ntëbëkëhniwo.

Yesu umëp njërënëd

³⁵ Ante tëhadëho Yesu nkol Seriko ña, umëp lañako wuntadëho ðarël nkaw hna. ³⁶ Ga nkwëryëk wëñañ kore le ryëcëdëho umë tëyëk bi ye ye. ³⁷ Më pëyayik: «Yesu vë Nasaret ryëcëd.»

³⁸ Awa, më ndekak: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

³⁹ Vële ryënkwëko va më niraniha ndemëhna, bare tac nkwënëk wafeka ña: «Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁰ Yesu kahnëko, më ntehnëk njinenëhnijihna umëp uña. Ga tëkaryijik, Yesu më tëyëka: ⁴¹ «Ye ÿadu linëhni?»

Umë ntëkwak: «Ahwëhn, vok hnundu ÿadëfu.»

⁴² Yesu më ntehnëka: «Arabi avoka ahnund; kwëtahn hu ña pehëtëki*.» ⁴³ Tañ, mbokalehn nund do tëfëlehnënda Yesu cëmbatënda Wënu ña. Kore ÿa fop nuniho watac do cëmbëntëdenihawo Wënu ña.

19

Yesu gë Yase

¹ Yesu tënkëko Seriko hna do ndëcëdëho nkol hna. ² Asan ale wacik Yase yeho hnam. Asankaf vëref ÿatëtanke yeho do mbetako ofus. ³ Ñadëho nuhna ale wacëde Yesu ÿa bare kodilohna kabi yihnëlohna do vahnë va njabëniho haryënkw lëwu. ⁴ Awa, umë nkaryëk karyënkw gë nkaÿ ante tëfëf Yesu, kay hnë tëh soje nuhna.

⁵ Ga tëkëk Yesu bay hnam më kañaka do ntehna: «Cëli ñap, Yase: dol ÿal hu hna njinëgadëfu.» ⁶ Yase cëlëlehni ñap njohna Yesu g'uhnatah gë tere lëwu.

⁷ Ga nuni watac, fop ntavëkëhniwo, më ñakëñakëdëni nësëndëni wëba Yesu: «Tere ale lid wameh cëlahnëk aÿi asan.»

* **18:42** 18.42 Kwëtahn hu ña pehëtëki: Kode nkwëryi fëna kwëtahn hu ña njërëneki.

⁸ Ga tēkēni tere hna, Yase kahnēko haryēnkwa Ahwēhn a ntehnā: «Nēpary, Ahwēhn, njēdadēfuhēhni cape ndampo hnapul mēn ŷa vēhaŷēhnah va, do ge nufēhnēbuha ahnē koryi dēcēt, mbēsādēfuha wahwēnta wahnah g'ile hnufēhnēbuha ŷa.»

⁹ Yesu mē ntehnēk: «Dol Wēnu ŋa pehētēkēhni vēvē iŷi tere vi, paryi nke, aŷi asan fēna fatah Abēraham ye. ¹⁰ Pēyadēmu, Ajē Ahn'a njijēk njēkēlehnēhni do pehētēhni vēle sēvēko va.»

Vēryokuŋ pēhw vēle hwētehnaḥnik koryi

¹¹ Yesu mē mbok nantanēkēhni uhnēs uryindaryindan soŋe vēle wēryēko takan wanēs watac va kabi tēhako Yerusalem do ntiyahnekēhniwo vahnē va tameki tēkid Naw Wēnu ŋa. ¹² Wēlin ile nēsēko ŷa: «Asan yeho ale hmagiko hnē tere lēnah, nji hn'inkal ŋawāh, soŋe nji nawēndi; tac do wavokaj. ¹³ Njihahnēnd ŷa umē macēkēhni vēryokuŋ ipēhw vēlēwu va, njēdakēhni ale-wo-le uŷēc sanu hwēhn nafa* yabah do ntehnēhni: “Dokuŋandin iŷi hnapul hafo vokaju.”

¹⁴ «Nēwēnihawo dūs asan arac; umē payēnihēhni vēfay kamēhni lēwu pēyahnēni: “Nādilēfunahna aŷi asan nawēhnēfu nkal fu li.”

¹⁵ «Bare rēkēk nawēndi. Tac mē mbokajēk nkal dēwu hna do macehnēhni vēryokuŋ vēlēwu vēle njēdako koryi va: nādēho njēt bi hak ndokuŋahnēni ale-wo-le.

* **19:13** 19.13 Uŷēc sanu hwēhn nafa kēñelahnēk gē cos soŋe wafac keme (100).

16 «Aryënkwëryënkw a më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uÿëc sanu ule yëdaruhoŵo ŵa nagëk wanëc pëhw.” 17 Ahnaŵ a më ntehnëka: “Njivëk, aryokuŋ afërën yeru; kabi pacënaru viÿë viroy hna, ntidëmi asankaf hnë vankol ipëhw.”

18 «Ahigëna ÿa më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uÿëc sanu hu ŵa wanëc imbëd nagëk.”

19 «Ahnaŵ më ntehnëka: “Awa, wëjë asankaf vankol imbëd lidëmi.”

20 «Aryokuŋ ahawary më njijëk ntehn: “Ahwëhn, wëli uÿëc sanu hu ŵa; hnë fankwëÿ ipand kwëtëbuho. 21 Ntakëkoŵo gë wëjë kabi njapëru: nufëdu ile woru kwëtëlihna do kacëdu ile woru nadëlihna.”

22 «Ahnaŵ a më ntehnëka: “Aryokuŋ aŵeh yeru, wante hnësëru ñi hwëdandëmi. Ntehnëru njëtëruho njapëbu, nufëdëfu ile wobu kwëtëla do kwëcëdëfu ile wobu nadëla. 23 Awa, ge koyëna nke, soŋe ye woru kwëtëlihna koryi mën ÿa hnë bank? Ge mëncibu kokëndëbu wënëhniwu ge mbidëfu.”

24 «Tac më ntehnëkëhni vële yeho hnam va fop: “Tëbëryina ayëdawuna ale hwëhnaŵ wanëc sanu pëhw aÿi.”

25 «Umë ntëkwaniha: “Ahwëhn, umë njabëka, tëk kwëhna wanëc ipëhw!”

26 «Toña ÿa fëyadëmu, ale hwëhnaŵ ÿa nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ÿa, tēbēde wēla ile liyahnëka rëkëk nuÿa ÿa. 27 Awa, soŋe vële wok vëÿadina yenëhnëwëhni ahnaŵ vi yojënëhni ani aryaŵuni tase mën.»

Itënk Yesu Yerusalem

28 Ga nësëk koyëna, Yesu kahnëtako ndënkwëhnëhni vahnë va nkaŵ hna njindëni Yerusalem. 29 Ante tëhako nkol Betëfase gë nkol Betani, ðarël Kuŵ Oliviye hna, umë payëkëhni vërëfal vëhi haryënkŵ, 30 më lehnëkëhniwo: «Yiryin hn'ankol ante ye haryënkŵ ni. Age tëkërun tëkatëðunëha, ga pokik, fapali fante wok kobëri kayina. Pëtina ayojuna ani.» 31 Age ahnë tëyëku bi soŵe ye fëtëðunëha, dehnëryina Ahwëhn a valëka.

32 Vërëfal va njilehnëni do tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka. 33 Wati ante pëtëðënihawo fapali ŵa vële hwëhnëka va më tëyënihëhni: «Soŵe ye fëtëðunëha fapali fi?»

34 Umë ntëkwani: «Ahwëhn a valëka.»

35 Tac më njonëhnëniha fapali fa Yesu, tindëniha vacuð vantëŵ hni va kayëndëlehnëniha hnam Yesu, 36 kore ŷa ntanëndënihawo Yesu vacuð vantëŵ hni va nkaŵ hna njitënd.

37 Ante tëhadëniho Yerusalem ŵa, gë cape cëpëta Kuŵ Oliviye ŵa, kore vërëfal ŷa fop pëbëkëhniwo uhnatah ŵa, pëgwëlehnëni ndekandëni cëmbëndëniha Wënu ŵa kabi viyë vifëmpëhnahnah viyabah nuniho.

38 Ntehnëðëniho: «Arabi Ahwëhn a Wënu ŵa njëða ale yijëð naŵ g'uŵac lëŵu ŵa! Arabi yam ŷa nke hn'ambin hna do Wën Hunte Sëpëk Fop ŵa cëmbi!✧»

✧ 19:38 19.38: Wahnëŵ 118.26

³⁹ Wafarise wëryampo yentiko kore hna më ntehnëniha Yesu: «Aharan, dehnëryihni vërefal hu vi ndemëhnani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ge ndemëhnani, wëraka wï ndekad' cëmb mën inja!»

Yesu Yerusalem konëhnëd'

⁴¹ Yesu, ante tëhako nut naw' Yerusalem na, konëhnëd'ëhawo, ⁴² ntehnatënd: «Yerusalem, kayëhnahnëko gë wëjë. Age njëtakëndu ile lidu ahnuÿahn yam ÿa, wëla dol fo, njivakëndëhi. Bare umë tame cowïru! ⁴³ Wafac yenëhniki vëÿew' hu va mbëryëdëni hëya kece hu hna tënkëhnahnënihi. Kwërëdënihi caharaß do ñayëdënihi vacape va fop. ⁴⁴ Mbëvendënihi fop, wëjë gë bulunda lëw' hu ÿa, vëravëndilihna wëla itaka d'ampo nko tinda hnë ÿëntaw'. ÿin fop nked' kabi yavëtëlihna wati ile njijëk Wënu ndemaÿi ÿa!»

Yesu ntaðëhëhni vëwaf va Cery Wën Cankaf hna

⁴⁵ Yesu tënkëko selege Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandëhni vëwaf vële yeho hnam va†. ⁴⁶ Ntehnëd'ëhëhniwo: «Vikerëh Wënu va më lek: "Cery mën na Cery iyëfa macëde."* Bare w'uhnë, soÿa vële lirun!*» ⁴⁷ Yesu karanëd'ëhëhniwo fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna. Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vëharan sariya va do gë vëvë karyënk'w bulunda va fop njëkëlehnëd'ëniho ndaÿehnëniha. ⁴⁸ Bare

† **19:45** 19.45 Vëwaf vële yeho hnam va: Tëfëlahna nkehni vëwaf Cery Wën Cankaf hna. * **19:46** 19.46: Esayi 56.7 * **19:46** 19.46: Seremi 7.11

vëyëtëlohna bi hak ntidëni pëlahnëniha, kabi bulunda ÿa fop nkok nëpanda kwëlëkwël, umë fo ndilaniho.

20

Ne matik ucankaf Yesu ñi

¹ Fac ryampo, Yesu karajëdëhëniwo bulunda ÿa Cery Wën Cankaf hna do pëyadëhëniwo Wanës Wakasëk ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharaj sariya va do gë vicër va tëhanihawo ² do tëyëniha: «Pëyaryifu, bi g'iÿëhne fanka ntidu vëÿin, mo lehnëki alind?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ami fëna tëyëdëmu iñë ryampo. Pëyaryino, ⁴ mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma bi vahnë va fayikawo?»

⁵ Bare pëgwëniho nkwajëlëndëni vëhni fo ntehnëlëndëni, ge ntëkwayinëka Wënu ña fayikawo, tëyëdëhëfu, soje ye woyinëk kwëtahnilënahna? ⁶ Ge ntehninëk, vahnë va fayikawo, bulunda ÿa fop ntutëdënihëfu gë wëraka soje ndawënihëfu, kabi kwëtahnëni San kila yeho.

⁷ Awa më ntëkwaniha: «Yëtëlëfuhna bi mo fayikawo njaryënd.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Awa njivëk, ami fëna pëyadiluhna fanka fale lihandëbu vëÿin va.»

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

⁹ Tac, Yesu pëgwëlehn nantanëhnedëhni bulunda ÿa uhnës uryindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko ikaÿ waresen do

kwëtehnahnëhni vëyam njilehn uyas ule vijëd.
¹⁰ Ante təkək wati ile kwëcëde waresen ɲa, më payëka aryokuɲ hnë vëyam hna soɲe njëdaniha sah lëwu ỹa hnë waresen wale mbarëpëni hna. Bare vëyam va ndafënihaŵo ale fayiko ỹa ntalehnëniha wëbák fo. ¹¹ Ahwëhn kaỹ a mboko paya ahaŵary kat, bare vëyam va mbok ndafëniha umë fëna, njewëniha ntalehnëniha wëbák fo. ¹² Mboko paya kat aryokuɲ ararëna alëwu ỹa; arac më cërehnëniha do canëniha g'ipër.

¹³ «Awa ahwëhn kaỹ a më ntehnak: “Ye rëfëko liwu? Payëdëfuha ajë mën ale ỹahnëbu dus aỹi: ntiyahnëko umë ntënënedëniha.”

¹⁴ «Aju njiko hnam, bare vëyam va, ga nuniha, ntehnëledëniho vëhni fo: “Wëliho ale lëwëd ikaỹ inji. Dawënéfuna, kwëhnahnin.” ¹⁵ Tac canëlehnëniha kaỹ hna do ndawëniha. Awa tëyëdëmu: Ye ntidëhëhni ahwëhn kaỹ ɲa vëyam va? ¹⁶ Pëyadëmu njijëd ndawëhni vëyi vëyam do njëdahnin kaỹ inji vëhaŵary.»

Vahnë va, ga nkwëryëni wanës watac, më ntehnëni: «Arabi Wënu ɲa antë maŵ waɲi muk!»

¹⁷ Bare Yesu ntaɲëkëhniwo do ntehnëhni: «Ye pëhnëtanëk waɲi wanës wabë vikerëh ɲi: “Itaka inte caɲëtaniho vëvëry vacery ɲa vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ɲa cery ntëwu ɲa fop”✧?»

¹⁸ Ale-wo-le yod hn'ini taka ỹa nihëd do ge taka ɲi ahnë njohahnëk, ivëd fo ntidëha.»

✧ **20:17** 20.17: Wahnëw 118.22

Soŋe ŷatētanke ile cosēde Sesar ŷa

¹⁹ Vēharaŋ sariya va gē vēsankaf vēsēna wasadēha va njēkēlehnēdēniho pēlaniha Yesu hnē wati rac dēnk, kabi njētēniho soŋe lēw hni nantahnēko iŷi uhnēs uryindaryindan, bare ntakēkēhniwo gē bulunda ŷa.

²⁰ Pēgwēlehnēni njēkandēniha Yesu. Soŋe watac, cañētēlehnēnihēhni vahnē vēle liyako had vēfērēn ye. Vahnē vērac ñadēniho pēlaniha Yesu hn'urēnd gē wanēs wadēwu ŋa, nuŷahnēni fere njēdanahnēniha gē vēsankaf.

²¹ Mē ntehnēniha aki: «Aharan, njētēbun ile hnēsēdu do haranēdu ŷa caŋēk; Kwētahnēlihna nēf ile nke ahnē, bare toña ŷa fo haranēduhēhni vahnē va. ²² Awa pēyaryifu, sariya fu ŷa fuhnē wasēwif maŷēryak bi ma maŷēryana cosi ŷatētanke ŷa asankaf a, Sesar?»

²³ Bare Yesu njavētēko urēnd lēw hni wā mē ntehnēkēhni: ²⁴ «Tufēryino ŷēc koryi.» Ga tufēniha, awa mē tēyēkēhni yēka mo g'uŷac mo liyik koryi li?

Mē ntēkwaniha: «Sesar.»

²⁵ Mē ntehnēkēhni: «Awa bēsaryina Sesar ile kwēhnēk ŷa, do Wēnu ŋa ile kwēhnēk ŷa.»

²⁶ Vēhodilohna pēlaniha hnē wanēs wante ntēkwadēho tase bulunda ŋa. Pēmpēhnahnēkēhniwo dūs ndemēhnalehnēni.

Itēy soŋe ibēhn vēsēm

²⁷ Vahnē vēvē Saduse rēhakawo Yesu. (Vēhni lehnēdēho vēsēm va vēvēhnēdina.) ²⁸ Aki ntehnēnihawo: «Aharan, Moyis njēdakēfu an'akwēda: “Age asan ŷēlēk, do cēm hara

kwëhnana vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah.” ²⁹ Awa, nkeho hwënta ryampo vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwerëyënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ³⁰ Ahigëna ÿa ñëlëgëkawo asëval a do cëm umë fëna hara tavëna vutah, ³¹ tac ararëna ÿa. Koyëna nkehëhniwo mbëd gë vëhi va fop, cëmëniho hara vëravëlëlihna vutah. ³² Tac, asëval a fëna cëmëgëlehn. ³³ Awa, mo hwëhnëdëha asëval aÿi hnë fac ile mbëhnahnëdëni vësëm hna kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan gë vësëval iÿi duniÿa vi ñëlëledëni; ³⁵ bare vësan gë vësëval vële hitinik catëni tëfëka mbëhnëni vësëm hna do nkentini duniÿa ile yejëk. Hnam vëÿëlëledëna. ³⁶ Vëhodëna mbok cëmëni: gë wamëleka ki nkedëni. Ibëhn inte mbëhnëdëni ña rufahnëd vutah Wën paryi ye. ³⁷ Moyis pëyahnek wapacëk vësëm va mbëhnëdëni. Hnë vikerëh vinte hnësëndëhawo Ahwëhn a haryënkwa fatëh fante ÿagëd hna, Moyis macëkawo “Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” ³⁸ Awa, Wënu ña gena Wën vësëm. Wën vële wok vësëmëna ye, kabi vutah vuntëwu va fop mbëhnëdëni.»

³⁹ Awa, vëharañ sariya vëryampo më tebani wanës ña do ntehnëniha: «Toña hnësëru, Aharañ.» ⁴⁰ Do vëryëkëdëlohna mbok tëÿëniha wakawary.

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Hak kofe ntehni Arëhnayik a Aju David ye? ⁴² David hnësëk Kayëte Wahnëw hna:

«Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a: Yij alaña g'irëhw mën, ⁴³ hafo hale këfëdëfuhëhni vële ÿewëki va haryënkwa hu.✧

⁴⁴ Awa, age David “Ahwëhn” macëdëha, hak kod Arëhnayik a fëna nke aju David?»

Antë ntinde had vëharan sariya ki

⁴⁵ Ante nëpadënihawo Yesu kore ña, ntehnëkëhniwo vëréfal vëlëwu va:

⁴⁶ «Keharyinëhni vëharan sariya vi. Vëhni nëñahnëkëhni gwërëtalesn gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah wayëwëa bulunda hna; tëhnadëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna.

⁴⁷ Tëbëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va fop ile kwëhnani ÿa, do tan munta yaryah muntadëni, ntehnahni vahnë vëfërën ye. Soñe umë, Wënu ña kwëdëdëhëhni ntëbini vëÿëntaw vi fop.»

21

Ile njëdahnëd asëval ahaÿëhna

¹ Yesu njëkëko caharaß lëwu do nukëhniwo vëvetak hwëtëdëho uyëdahn lëw hni hn'ile kwëtëdeho Cery Wën Cankaf hna. ² Nukawo fëna asëval, ale cëmaryëk asan, ahaÿëhna

dus, ga kwëtëd vunjëc vuki koryi vunte wok

✧ **20:43** 20.43: Wahnëw 110.1

yabëlahna nafa. ³ Yesu më ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: ile kwëtëk asëval aÿi yabëk ntëbini vëÿëntaŵ vi fop, ⁴ kabi vëÿëntaŵ vi fop njëdahnëni koryi ile wok balëlēhnhna, bare umë, hn'uhayëhnhah lëŵu hna, njëdahnëk le kwëhnhak ÿa fop ile rëfëkawo kwëta soſe lëŵu ÿa dënk.»

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ſa pëyahned

⁵ Tac vëryampo nësëdëniho soſe Cery Wën Cankaf ſa ntehnëndëni: «Nkwamëk, gë wëraka wawamah walëŵu wï gë vile wamënahnik vi!» ⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ile hnuďun ſi, wafac yejëk le nkoď gona ani wëla itaka ďampo tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëďe.»

⁷ Më tëÿëniha: «Aharan, awa guve ntiyaď watac? Ye yed dahëse ile rufahnëď ante tëkiď vëÿin ſa?»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aŵaŵu arokayiwu. Vahnë vëyabah njijëdëni mëceni uŵac mën do ntehnëndëni vërehnayik ye do wati ÿa tëkik, bare ant'arëfuni. ⁹ Ge nkwëryëďun ga nësëďe soſe wamët nkal g'inkal, gë inkal inte ÿañënak, antë ntaku; afo watac tëki ten, bare geďina tameki wapuya iÿi ďuniÿa.»

¹⁰ Tac më nkwënëk: «Bulunda rëkëď mëtëndëni gë bulunda ÿëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëďëha ahnaŵ aÿëntaŵ; ¹¹ nkeď iñënka nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ſa. Nkeď fëna viÿë viÿayah ambin hna do vahnë va ntakëďëhëhni ďus.

¹² «Bare tëkahnind waſi fop, pëladerun, ko-rotehnëďerun, njëdahnëďerun soſe ahitiſiwu

vacaliŋa hna do cēdēderun. Wati rac njiry-eryēderun hnē vēhnaŵ do gē waguverēner soŋe lēmēn. ¹³ Awa wati rac nkedun wasede mēn. ¹⁴ Kwētaryin watac vankaf hna: ant'afēhwētawu ile rēfēka ahnēsu, ¹⁵ kabi ami dēnk njēdađēmu hakili, vēle ŷēwēku va, vēhodina nkwajēni. ¹⁶ Wēla vēle hnagēku va dēnk tokadēnihu vēhitiŋ hna gē vēle vankērun tere, wahnēnk hun do gē wēlawo hun, vēryampo hnē wūhnē ndawēdēni. ¹⁷ Vahnē va fop ñēwēdēnihu soŋe lēmēn. ¹⁸ Bare wēla imul ndampo ifē nkaf hun cēvēdina.» ¹⁹ Yaŵēnaryin: koyēna pehētēdun ntaŵary hun iŋa.

Yesu inih Yerusalem ŋa pēyahnēd'

²⁰ Yesu mē nkwēnēk ntehn: «Ante nudun Yerusalem ga kwērēdēni wasodade ŋa, njētēdun, wati rac, biŷēdina nihēde. ²¹ Awa, vēle yed Yude va tēfēka nkaryēni gē wahuŋ, vēle yed bambery Yerusalem va tēfēka ŋaŵētani, do vēle yed wēhaŷ va tēfēlahna mēncini g'ankol. ²² Wafac wale korotehnēdēhēhni Wēnu ŋa vahnē va yed, ile ntiyađ fop ile nēsēk Vikerēh ŷa. ²³ Mekēhni vēsēval vēryonkah va gē vēle yēwēndēdēhēhni vutah vuntēw hni vahnē wafac warac! Horot sankaf yed hn'iŋi nkal kabi ntavah Wēnu ŋa cēlid hnē bulunda rac. ²⁴ Gē sēlame ndawēdēni, vēramp njodeni wayal hna fop. Vahnē vēle wok vēyena wasēwif ŵa nihēdēni Yerusalem hafo ante puđ wati le mawēryanini ŷa.»

Itēk Ajē Ahn'a

²⁵ «Ulav hna, ulepera hna do gë wahol hna nude wëdahëse gë viyë vifëmpëhnahnah do nkal li wahnënk wî fop mpaÿëmpaÿadëhëhni do pëmpëhnahnëdëhëhni d'us soje wëñaŵ gë fanka wavonkëlo wënka ñi. ²⁶ Wati rac vahnë va cëmëdëni ntakah ge nahani iÿayah ile ÿad ntiya nkal ÿa. Pëyaðëmu, Wënu ña ñënkëd fop ile ye g'ambin ÿa. ²⁷ Tac nude Ajë Ahn'a ga tëkid hn'anar, gë fanka do gë icëmb cankaf. ²⁸ Ge vëÿin pëgwëk ntiyand, matëndaryin do ahanu, kabi pehët hun inja tëhajëk.»

Imëntëndëlehn anuÿ ña

²⁹ Tac Yesu më njëdahnëk inji mëntëndëlehn: «Yëkëryin anuÿ inji gë vatëh vañëntaŵ vi fop: ³⁰ ge nurun ga pëgwëk nëpënd, njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk. ³¹ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkid, yëtëryin Naŵ Wënu ña tëhajëk.

³² «Toña ÿa fëyaðëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëÿin fop. ³³ Ambin ñi g'inkal inji godina, bare wanës mën ñi nkod kwëlëkwël.»

Ajë Ahn'a ante nkode napëdëna ña tëkid

³⁴ «Diryin wajira: ant'afabu li vambënt fo, g'uryëŵ, ma ahnahandu soje wadëñah ÿi duniÿa; ge gena umë, fac ile njihahnid Ajë Ahnë nanjëtëdëhu, ³⁵ had urënd: pëyaðëmu, pëladëhëhni fop vële lëdëk nkal vi. ³⁶ Ant'ahnamawu! Yëfaryindën kwëlëkwël! Koyëna nuÿadun fanka ayawñënahnu hnë fop ile rëkid hna do aholu arufëhnawu haryënkwa Ajë Ahnë hna.»

³⁷ G'anent ga, Yesu karanĕdĕhĕhniwo vahnĕ va Cery Wĕn Cankaf hna, do g'anĕka ga, hn'ikuŋ nte wacik Oliviye hna njidĕho ndakind. ³⁸ Do bulunda ŷa fop kobĕri fo g'acahnĕfĕd ga njjedĕniho Cery Wĕn Cankaf hna soŋe nĕpandĕniha.

22

Yuda pĕhnaĕ njĕdahna Yesu

¹ Ambĕnt mburu kwĕhn levir kĕm, ante wacaryik Pak ŋa fĕna, tĕhajĕko. ² Vĕsankaf vĕsĕna wasadĕha va gĕ vĕharan sariya va njĕkĕlendĕniho ndawĕhnĕniha Yesu, bare ntakĕkĕhniwo gĕ bulunda ŷa antĕ ŋaŋĕnani.

Yuda pĕhwĕtak njĕdahna Yesu

³ Awa Sintani tĕnkĕkawo Yuda, nte wacĕdĕho Isĕkariyot ŋa, ale yentiko hnĕ vĕrĕfal Pĕhw gĕ Vĕhi hna. ⁴ Yuda njiko nĕsĕlini gĕ vĕsankaf vĕsĕna wasadĕha va do gĕ vĕvĕ karyĕnkw Cery Wĕn Cankaf va gante tĕfĕka njĕdahni Yesu ka. ⁵ Nĕjĕkĕhniwo dŷus do mĕ ntehnĕniha cosĕdĕniha koryi. ⁶ Yuda mawĕlehn do pĕgwĕlehn njĕkĕlehnand fere fale rĕfĕka njĕdahnehni Yesu hara bulunda ŷa vĕyĕtana.

Yesu nĕgehnĕd roka Pak ŷa

⁷ Tĕkiko wati ambĕnt mburu kwĕhn levir kĕm ŋa do hale ndawĕdĕni vupe soŋe roka Pak ŷa. ⁸ Awa Yesu mĕ payĕkĕhni Piyer gĕ San ntehnĕni: «Yiryin afĕhwĕtanĕhnĕhĕndunĕfu roka Pak ŷa.»

⁹ Mĕ ntĕkwaniha: «Ne ŋadu fĕhwĕtafu?»

¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Nëparyin: ge tëkërun nawñ hna, nufunëha asan ale ryibëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina hafo tere hn'ile tënkëd hna. ¹¹ Ntehnëdunëha ale hwëhnëk tere ÿa: "Aharan a tëyëdëhi: 'Ne nke cery nte rokahnëdëfun roka Pak ÿa gë vërëfal mën va?' " ¹² Tufëdëhu cery cankaf yan etas hna g'ile valëdëhu ÿa fop. Hnam pëhwëtafun soje roka ÿa.»

¹³ Awa njilehnëni, tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka do pëhwëtani soje roka ÿa.

Roka Ahwëhn a

¹⁴ Wati ÿa, ga tëkëk, Yesu gë vëfayik vëlëwu va mbarëpëlëniho soje roka ÿa. ¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Ñadëfuho dus tokëlahnini ÿi roka Pak gë wuhnë ani gë horotahnëndu ÿa! ¹⁶ Toña ÿa fëyadëmu dol, bokëda roku muk iÿi roka hafo hale padëd nafa iÿi roka na Nawñ Wën hna.»

¹⁷ Awa, më nufëk nkëlëwa uñen, camehnëka Wënu na do ntehnëhni: «Nufëryin anji nkëlëwa, asehelu wuhnë fop. ¹⁸ Pëyadëmu, tëk pëgw iÿi wati, bokëda sewu uñen waresen hafo tëki Inawñ Wënu na.»

¹⁹ Tac më mbok nufëk mburu, camehnëka Wënu na, do më nkubëlehnëk njëdahn ntehnëhni: «Iÿin mbahn mën na ye nte yëdahnik soje hun na. Diryindën aki, aryënkwëtahnduno.»

²⁰ Ga tokëni, Yesu më mbok njëdakëhni anji nkëlëwa ñen, do ntehnëhni: «Anji nkëlëwa ñen sat mën ile ryehëtëde soje lëw hun ÿa ye do

ÿabahnik kwëtëla kasëk nte ntik Wën bulunda lëwũ ÿa. ²¹ Bare nëparyin: ale rokadëho ÿa ani nke, tokëlandëbun! ²² Ajë Ahn'a cëmëd' gante pëhnaK Wën ka bare ale rokadëha ÿa korotëd' d'us!» ²³ Awa pëgwëlehnëni tëyëlëndëni bi mo ye hnë vëhni ale ÿad' nti rac a.

Mo ye ale lëbëkëhni nafa hnë vërëfal hna

²⁴ Tac vërëfal va pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni njëtahnëni bi mo ye ale lëbëkëhni nafa vëyëntaŵ va. ²⁵ Awa, Yesu më ntehnëkëhni: «Vëhnaŵ vëvë d'uniŷa vi ndëcëtëni cankaK ntëw' hni ŷa, do vële hwëhnaK fanka ucankaK va mëcadëni "vëli fërën". ²⁶ Bare w'uhnë, ant'aliwu had vëhni! Ale ÿak hnaŷëk a tëfëka nke had umë ÿak vak hnë w'uhnë, do ale ryokunëhned'ëhëhni vëyëntaŵ va nke had aryokun. ²⁷ Awa mo ye ale ñak njabëk nafa ÿa? Ale rokëd' roka ŷi gë ale hnëhëtëd' aŷi? Gena bi ale rokëd' roka ŷi? Ha, bare ami had ale hnëhëtëd' nkebu fagant lëw' hun! ²⁸ W'uhnë, g'ami nkentirunëho kwëlëkwël hn'uryëñah mën hna fop, ²⁹ do gante njëd'ako ucankaK rëm mën ki, koyëna njëd'adëmu ami fëna: ³⁰ tëkëdëna tokënden do celahnënden Naw' hna, do ntañad'un hnë watinki vësankaK soŷe ahitiŷuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel w'i.»

Yesu pëyahnëd' Piyer njahëtafëha

³¹ Yesu më ntehnëka Simo Piyer: «Simo, Simo, nëpary: Sintani këlaka Wënu ŷa maŵëryana kolahn paryi gante paryëde pitëndëlehnahni vantimp gë vaparyel ki. ³² Bare ami, muntanëmi, soŷe antë ntihtëtaŷi kwëtahn

ija kwëlëkwël. Do wëjë, ge mbokajëru gë ÿal mën yaŵëñëryihni vëÿënta hu va.»

³³ Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, pëhwëtabu wëlakënde ntehni sëdaryiwu gë wëjë do sëmëntiwu gë wëjë.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Pëyaðëmi, Piyer, hnë unji mëf dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtaðu wahwënta warar yëtëlihojna.»

³⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Ante payëmuno koryi këm, kufa këm, wapary wante hnëpëtandun këm ña, iñë bi wojëkuno?»

Më ntëkwani: «Ñoñ gojëlëfunojna.»

³⁶ Awa më ntehnëkëhni: «Bare tame, ale hwëhna koryi tëfëka nuf, ale hwëhna kufa tëfëka nuf, do ale wok kwëhnana sëlame tëfëka nkwaŵ cud cankaŵ ntëŵu ña ntëŵahn ryampo.

³⁷ Pëyaðëmu, afo ntiya ile nësëk Vikërëh soje lëmën ÿa. Më lehnëk: “Aŵën ntiryaryëniha vahnë va.” Ha, soje lëmën ÿa biÿëdina, fop padëf.»

³⁸ Vërëfal va më ntehnëniha: «Ahwëhn, wëli wasëlame wahi.» Yesu më ntëkwakëhni: «Gwër nke.»

Yesu njëfað hn'ikuñ Oliviye

³⁹ Yesu më cahnëk do nji hn'ikuñ nte wëcic Oliviye hna, gante njehëka ka. Vërëfal vëlëŵu va më ntapëhnanaha. ⁴⁰ Ga tükëni hnam, më

ntehnëkëhni: «Yëfaryin kwëlëkwël soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun.»

⁴¹ Tac më ñawëtakëhni toye, ndëkwëhnëk do njëfa aki: ⁴² «Apa, ge ñaðu, ñawëtënde antë tükëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿaðëfu, diry ile ÿaðu wëjë ÿa.» ⁴³ Awa mëleka vë g'ambin ÿa

cëlëlehni njij njawënaŷehna. ⁴⁴ Yesu nkwënëko njëfa ŋa g'ahawary kabi njiwëhneko d'us hafo ŋacëŋac ntëw ŋa nke had sat yatëd.

⁴⁵ Ante puhnak njëfa ŋa, më matëk, mboka gë vëréfal vëlëwu do nji tëkatëhni ga ndakëni wakwëd, kabi njiwëhnahnëkëhniwo d'écët g'umë. ⁴⁶ Më ntehnëkëhni: «Hak kodun aryaku wakwëd? Matëryin ayëfawu soŋe gante kodun ayawënwawu ge njëkëhnahnëderun.»

Ipëla Yesu ŋa

⁴⁷ Nkoko nësënd tëketëni kore vahnë. Yuda aryampo vëréfal Pëhw gë Vëhi hna ryënkwar'yikëhniwo. Më tëhaka Yesu soŋe mbuca. ⁴⁸ Bare Yesu më ntehnëka: «Yuda, gante mbucëde ale hnëjëlërun bi tokaduha Ajë Ahn'a?»

⁴⁹ Vële tëfëlëniho Yesu va, ga nuni ile ŷad ntiya ŷa, më tëyëniha: «Ahwëhn, raŷahnëfu bi wasëlame fu wï?» ⁵⁰ Do aryampo hnë vëhni taŷëlehna aryokuŋ asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf tëhw ŋi.

⁵¹ Bare Yesu më ntehnëk: «Tavëryin! Gwër nke.» Do më ñakëka asan arac nëf ŋa njërënëlehna.

⁵² Tac Yesu më ntehnëkëhni vësankaf vësëna va, vësankaf vëyëka Cery Wën Cankaf va, do gë vicër vële yijëko pëlanaha va: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tëfakëha ay-inëhniwuno, afëlawuno had bandi yebu? ⁵³ Facwo-fac Cery Wën Cankaf hna nkelahnëdenëho do yëkëlehnëluhna afëlawuno, bare iŷi wati

wũhnë hwëhnëk gë fanka umëhwëry fa, Sintani hwëhnëk.»

Piyer njahëtaďëha Yesu

⁵⁴ Awa pëlalehnëniha Yesu njiryeryëniha ndënëniha tere asëna wasadëha asankaf hna. Piyer ñawët tëfëdëhëniwo. ⁵⁵ Hwëdëh fëdiko fagant selele hna, Piyer ntañantëlehni gë vële yeradëho hnam va. ⁵⁶ Asëval aryokuñ më nuka Piyer ga ntañantik darël hwëdëh hna; më ntañëka do ntehna: «Asan ale lañak ayi gë Yesu nkentiko!»

⁵⁷ Bare Piyer njahëtako ntehna: «Hali, yëtëlēwãhna.»

⁵⁸ Ga mbiyëk toye, ahnë ahaŵary më nuka do ntehn: «Wëjë fëna, arëfal Yesu yentiru!» Bare Piyer më ntëkwaka asan arac: «Hali, gena toña.»

⁵⁹ Ga mbok mbiyë, ahaŵary kat më mbok ntehnëgëk: «Lëk, ayi asan gë Yesu nkentiko, kabi umë fëna avë Galile ye.»

⁶⁰ Bare Piyer më ntëkwak: «Yëtëla bi ye yãdu ahnës, wëjë.» Ani gë patahnënd wanës ña dënk tarëlehn cale ña. ⁶¹ Ahwëhn a Yesu më cahëtak ntañëka Piyer. Awa Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Ahwëhn a: «Tarahnënd cale ña unji mëd njahëtaďu wahwënta warar yëtëlihohna.»

⁶² Awa Piyer cahnëlehn kond d̄us.

Yesu njewëďe do ndađi

⁶³ Vësan vële yëkadëhawo Yesu va pëgwëniho njafañëndëniha do ndafëndëniha. ⁶⁴ Më cankëniha yëka yi do tëyëniha: «Awa, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki?»

⁶⁵ Nkonihó njewëndëniha wakaw̃ary wayabah menahnëniha w̃ac.

Yesu haryënkw vëhitiŋ vësankaf hna

⁶⁶ Ga pacëk, vicër vëvë bulunda wasëwif va, vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va mbarëniho. Më ntehnëni njoji Yesu Mbara Vëhitiŋ vëlëw̃ hni hna, ⁶⁷ do, ga tëkaryijik, më tëyëniha: «Arëhnayik a bi yeru? Pëyaryifu!»

Yesu më ntëkwakëhni: «Ge pëyamu njëtëbu mawëndilunohna, ⁶⁸ do ge tëyëmu iñë, dëkwadilunohna. ⁶⁹ Bare, yëtëryin, tëk pëgw gaki Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop.»

⁷⁰ Vëhni fop ntehnëlehnëniha: «Awa wëjë ye Aju Wënu ña?»

Më ntëkwakëhni: «Wühne dënk hnësëk umë yëbu.»

⁷¹ Awa më ntehnëlëni: «Gona mbalëfu sedë: nkwëryinëk fuhnë dënk wanës wadëwu ña!»

23

Yesu haryënkw Pilat

¹ Tac matëlehnëni vëhni fop njiryeryëniha Yesu vëhni guverëner ile w̃aciko Pilat ña.

² Hnam, pëgwëlehnëni mërahnëndëniha ntehnëndëni: «Tëkatëbunëha ayi asan ga përekanëdëhëhni bulunda lëw̃ fu ña: më lehnëkëhni antë cosëniha ahnaw̃ a, Sesar, ñatëtanke ña do umë lehnëk fëna umë dënk ye Arëhnayik a, ahnaw̃ a.»

³ Awa Pilat më tëyëka: «Ahnaw̃ wasëwif w̃a bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjê hnësëk.»

⁴ Awa Pilat më ntehnëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë kore ÿa: «Nula wëh ile ntik aÿi asan.»

⁵ Bare më njawënëni wanës wadëw hni ña ntehnëni: «Përëkanëdëhëhni bulunda ÿa gante kodëni ñañënahni g'ikarañ dëwu ña. Hnë resiÿo Galile hna pëgwik, ndapëlehni Yude ÿi fop, tame nijjêk hafo Yerusalem li.»

Yesu haryënkwa Erođ

⁶ Pilat, ga nkwëryëk wanës watac, më tëyëk: «Aÿi asan avë Galile bi ye?» ⁷ Ntëkwanihawo, ha, Yesu avë Galile ye. Resiÿo rac Erođ hnawëko. Awa kabi Erođ Yerusalem hna nkeho hnë wafac warac, Pilat më ntehnëk njiryeryi Yesu ÿalu hna.

⁸ Erođ natëkawo đus ante nukawo Yesu ña kabi nkwëryëdëho ga nësëde soñe lëwu ÿa do mbiÿëk ante ñadëho nuhna ña, ntiyahnëkawo nudëha ga ntid dahëse fëmpëhnannah.

⁹ Tëyëkawo wayabah, bare Yesu dëkwadilawohna ñoñ.

¹⁰ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va hnam nkeniho mërandënihawo Yesu g'inañëna. ¹¹ Tac Erođ gë wasodafe walëwu wã nëhandënihawo njafañatëndëniha Yesu. Më cudëniha viÿi viferën had ahnañ do Erođ mbokaryëhnëkawo gë vëhni Pilat.

¹² Erođ gë Pilat vëhnëñëlëlohna kobëri ña, bare fac rac, lawo nkeniho.

Yesu mbokaryëde haryënkwa Pilat

¹³ Pilat më mbarëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va, vësankaf vëhitij va do gë bulunda ÿa, ¹⁴ do ntehnëhni: «Njinenëhnirunëhoña

aŷi asan alehnuno bulunda ŷa përekanëd. Tëyëbuha tase lëw̃ hun do ñoñ nula nkeya meh ante lehnërun ntik ɲa. ¹⁵ Erođ fëna ñoñ nuna ile menëk, kaɓi mbokënanikëfuna. Awa pacëk, aŷi asan ñoñ dina ile rëfëka ndaŷahni.

¹⁶ Ntampendëbuha tac ravëlehnëŷa.» [

¹⁷ Hn'ambënt Pak-wo, gante nkeho namu lëw̃ hni ka, Pilat tëfëkawo tavëhnëhni aramp aryampo.]

¹⁸ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni vëhni fop ndampo fo: «Daŷëhnëdehn aŷi asan! Tavëhnëryifuna Barabas!» ¹⁹ Barabas tac, hnë vahnë vële ŷañënako hna nkentiko hafo daŷi ahnë. Soɲe rac cëdahniko.

²⁰ Kabi Pilat ñadëho tava Yesu, më mbok tëyëkëhni kat. ²¹ Bare vahnë va ndekadëniho: «Pakëryehna hnë kërëwa, pakëryehna hnë kërëwa!»

²² Pilat më mbok teɓak wanës ɲa rarëna ŷa do ntehnëhni: «Aŷi asan, uweh hwëhn ye ntik? Ñoñ nula hnë umë ile rëfëka ndaŷahni. Ntampëhnëdëfuha tac do gë ravëŷa.»

²³ Bare nkonihho ndekandëni gë fanka Yesu paki hnë kërëwa, do wadëka wadëŷ hni ɲa mëkëkawo Pilat: ²⁴ më pëhnaç mawëhnëhni ile tëyëdëni ŷa. ²⁵ Më tavëka asan ale tëyëdëniho ŷa, ale sëdiko soɲe ryaw̃ ahnë ante ɲañënanihho ɲa, do njeđahni wasodafe ŷa Yesu soɲe ntiniha gante ñadëni ka.

Yesu pakëde hnë kërëwa

²⁶ Ante njiyeryëdënihawo Yesu ɲa, pankëlëniho gë Simo, asan avë Siren. Wehaŷ mëncidëho. Wasodafe ŷa më pëlanihha

ndibëndëniha kërëwa ÿa tēfaryinda Yesu kamēhni. ²⁷ Kore sankaf rēfēdēhawo Yesu, gē vēsēval vēle hodēho do yahnadēho soje lēwu ÿa. ²⁸ Mē cahētahnēkēhni do ntehnēhni: «Vēsēval vēvē Yerusalem, antē ahonēhnuno! Koryin soje lēwun gē vutah hun ²⁹ kabi wati yejēk ile lehnēde: “Mbetani vēsēval vēle wok vēhnagēdina va, wok kobēri vēhnagēna do wok kobēri vēyēwēndēna va!” ³⁰ Awa vahnē va rēkēd ntehnēndēni wahuḡ wī: “Yohahninēfu!” Do gē vukuḡ vi: “Cowēryinēfu!”[☆] ³¹ Pēyadēmu, ge aki ntiyik atēh cēkah ḡa, hak lē ntide kankah ḡa?»

³² Njoryaryinihēhniwo fēna vēsan vēhi, vēwēn, soje ndawāryini gē Yesu. ³³ Ante tēkēniho hn'ile macik «Kuḡ Hēloyoy» hna wasodāde wā pakēnihawo Yesu kērëwa hna do pakaryēnihēhniwo fēna wabandi waki, aryampo g'irēhw lēwu, aḡentaḡ a g'irahahn. ³⁴ Awa Yesu mē ntehnēk: «Apa, tavēhnēryihni, kabi vēyētēna ile ntidēni.» Tac wasodāde wā njelēniho wanjēl njētahnēni bi mo hwēhnēd cud Yesu ḡa.

³⁵ Bulunda ÿa hnam nkeniho njēkēndēnihawo. Vēsankaf wasēwif va njafaḡēdēnihawo ntehnēndēni: «Pehētēkēhni vahnē vēhawāry; ge paryi ale tēhnaḡ Wēn ÿa ye, pehēta umē dēnk!»

³⁶ Wasodāde wā fēna njafaḡēdēnihawo, tēhadēnihawo njelēhnēndēniha uñen ḡañah

☆ **23:30** 23.30: Ose 10.8

³⁷ do ntehnēdēnihawo: «Ge paryi ahnaŵ wasēwif ŷa yeru pehētary wējē dēnk!»

³⁸ Awa yaŋ lēŵu ŷa, iŷin heriko: «Aŷi ye Ahnaŵ Wasēwif ŵa.»

³⁹ Aŵen aryampo ale fakaryiko ŷa mē njewēka ntehna: «Gelihna bi Arēhnayik a? Pehētary wējē dēnk do afehētaryēfu!»

⁴⁰ Bare aŷēntaŵ a mē ŋañēnahnēka ntehna: «Dakēlinahna dēnk bi Wēnu ŋa wējē ale sēmēd hnē kērēwa ndampo fo g'umē? ⁴¹ Fuhnē iŷin caŋkēfu, kabi ile liyik ŷa sosikēfu, bare umē ŋoŋ dina ŵeh.»

⁴² Tac mē nkwēnēk: «Yesu, dēnkwētarye ante nkefu ahnaŵ ŋa.»

⁴³ Yesu mē ntēkwaka: «Toŋa ŷa fēyađēmi: dol g'ami nkeđe arayen hna.»

Icēm Yesu ŋa

⁴⁴⁻⁴⁵ Nkēhnēko tēk lav a nkaf li do kuyēko taŋ: kuyēko nkal hna fop hafo hnē wēwati warar g'anent hna. Wati rac dēnk, ipand dēndah, inte fokiko haryēnkŵ ŷēŵa le ŷak sēvak Cery Wēn Cankaf hna, citako fagant*. ⁴⁶ Yesu mē ndekak gē fanka: «Apa, kwētehahnēmi ntaŵary mēn iŋa.» Ante nēsēk waŋi ŋa, cēmēlehn.

⁴⁷ Kapiten le yeho hnam ŷa, ga nuk ile liyak ŷa, mē cēmbēka Wēnu ŋa do ntehn: «Paryi nke, aŷi asan catēko!» ⁴⁸ Kore le yijēko njantini ile ye ŷa, nuniho ile liyako ŷa. Awa mbokalehnēni gē ŷal hni g'uyiwēhnah sankaf. ⁴⁹ Wēlawo Yesu ŵa fop,

* **23:44-45** 23.44-45 Citako fagant fēhnētanēk citako pēgw yaŋ hafo gēd.

gë vësëval vële lapëhnajëkawo kobëri Galile va, ñaŵët ñëŵëniho njëkatëndëni ile ryëcëtaď ŷa.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁵⁰⁻⁵¹ Asan ale ŵaciko Yosef yeho hnam. Avë nkol wasëwif nte ŵacik Arimasi yeho. Ahitiŋ yentiko umë fëna, kitija wasëwif cankaf hna. Përënako do catëko do napëdëho Naŵ Wënu ña. Maŵëlohna ile pëhnaniho vëhitiŋ do ntiniho ŷa.

⁵² Njiko vëhni Pilat hna do tëya iñas Yesu ña. ⁵³ Tac më cëlëndëk ñas iña kërëwa hna, përyëk hn'iyarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuŋ, iyag kasëk. ⁵⁴ Arayima yeho do fac ntaŵëla ña pëgw ña nkeho.

⁵⁵ Vësëval vële lapëhnajëkawo Yesu kobëri Galile va njintiniho gë Yosef, do njëkëniho yag iña nuniho gante kwëtiko iñas Yesu ka.

⁵⁶ Tac mbokalehnëni g'ankol pëhwëtëni wagu gë đatikola soŋe ñas iña. Fac ntaŵëla hna, më njinëgani gante ntehnëk sariya Moyis ka.

24

Ibëhn Yesu

¹ Gë dimasi ŷa wakëwak fo vësëval va g'iyag njiryeryëdëniho wagu wante liyik đatikola ile pëhwëtëniho ŷa. ² Umë tëkatëni taka cankaf ña këryiŋëtiko cape ndampo yag iña pidëtako. ³ Tënkëlehnëni, bare vërëkatëlohna iñas Ahwëhn a Yesu. ⁴ Vëyëtëlohna ile nahadëni. Paco tēkēlehnini vësan vëhi vële liyako viŷi vile yerëko had ambin wilëbilëk. ⁵ Vësëval va ntakëkëhniwo më ndëkwëhnëni wayëka ŵa nkal hna. Vësan va më ntehnënihëhni:

«Soŋe ye yëkëlehnëdfunëha hnë vësëm ale wok cëmëna? ⁶ Gena ani, mbëhnëk. Dënkwëtaryin ile nësëhnëkuno ante nkoko hnë resiyo Galile hna: ⁷ afo Ajë Ahn'a njëdfayiniha vēwen va, paki hnë kërëwa do fac rarëna hna mbëhnëdf.» ⁸ Tac ndënkwëtalehnëni wanës Yesu ŋa.

⁹ Vësëval va cahnëlehnëni yag hna njini pëyanihëhni watac fop vërëfal pëhw g'aryaŵ va gë vēyëntaŵ va. ¹⁰ Mari mbë Magëdala yeho gë Yowana do gë Mari, hnëmu Sak do vësëval vēhaŵary vēle njiniho va fop tēfëtanënihëhniwo watac vēfayik va. ¹¹ Vërac ntiyahnekëhniwo vësëval vi ki fo nësarëdfëni, do vēhwëtahnëliwohna. ¹² Bare Piyer matëko nkary g'iyag. Ga tēkëk më nkuryak, bare ñoñ nulohna ge gena ile përyahniko ñas ŋa fo woko hnam. Tac mëncëlehn gë ŷalu afëmpëhnahnah fo soŋe ile liyak ŷa.

Vërëfal vēhi va nkaŵ Emawus hna

¹³ Fac rac dënk, vërëfal vēhi yidëho hn'ankol nte wacik Emawus. Soŋe wawati wahi yasëdu arëkarënd hnam ge matëru Yerusalem. ¹⁴ Soŋe wade ryëcëtak ŋa fop nësëlëdfëniho. ¹⁵ Wati nte nësëlëdfëniho do nkwa-jëlëndëniho ŋa Yesu më tēhajëkëhni tēfëlëntik gë vēhni. ¹⁶ Nudënihawo, bare iñë wëmaŷendëhëhniwo njavëtëniha.

¹⁷ Yesu më tēyëkëhni: «Ye wajëlëdfun ayasatëndu?»

Umë kahnëni do njamëlehnëni g'uhaŷëhnah wã. ¹⁸ Aryampo hnë vēhni, Këlewopas maciko, më ntëkwaka: «Wëjë fo bi ye ale yijëk Yerusalem li do wok yëtëna ile liyak ŷa hnë waŷi wafac?»

19 Yesu më tëyëkëhni: «Ye liyak?»

Umë ntëkwaniha: «Ile yeha Yesu mbë Nasaret ÿa liyak. Kila hwëhn fanka yeho: ntik viÿë vifëmpëhnahnah do wanës wadëwu ña kwëhnako fanka haryënkW Wën hna gë bulunda ÿa fop. 20 Vësankaf vësëna wasadëha fu va gë vëvë karyënkW bulunda va njëdfahnëniha soñe kitinji ndawï do pakëniha hnë kërëwa. 21 Fuhnë kwëtahnëbunëho umë ye ale rëfëkawo pehëtëhni vëvë Isërayel va hnë vële ÿewëkëhni hna, do kat gë watac fop, dol nke fac rarëna ÿa ga cëmahnëk. 22 Bare g'umë fop nkeni vësëval vëryampo vëvë kore fu va fëmpëhnahnëndanëkëfu d'us. Wakëwak ÿa dol njikëni yag hna 23 bare vërëkatëna ñas dëwu ña. Më mbokajëni pëyahneni wamëleka sankëtahnakëhëhni do pëyanihëhni mbëhnëk. 24 Vërëfëlënta fu vëryampo njikëni yag hna do tëkatëni fop gante nësakëni vësëval ka, do vëhni fëna vëhnuna ñas Yesu ña.»

25 Awa Yesu më ntekëhni: «E wuhnë, vële wok kwëhnaluhna hakili, do wasakahh hun wã yancëna kwëtahn ile pëyahneni wakila ña! 26 Tëfëlawohna bi korot aki Arëhnayik a tënkahnënd icëmb dëwu hna?» 27 Tac më nkabëkëhni ile herik Vikerëh vipacah hna fop soñe lëwu ÿa, pëgw vëkayëte Moyis hna do gë vëkayëte wakila wañëntaw hna fop.

28 Ante tëhaniho nkol nte njihahnëdfëniho ña, Yesu më ntik had ñad ndëcal. 29 Bare ñwëÿeryanihawo ntehnëniha: «Gontëryi gë fuhnë! Lav a yo ña nke.» Awa tënkëntëlehni nkol hna nkonti gë vëhni.

³⁰ Ga kwërani hn'ile tokëde roka hna, Yesu nufëk mburu ña, camehna Wënu ña, tac nkubëlehnëk, njëdahni. ³¹ Awa ile wëmaÿendëhëhniwo njavëtëniha Yesu ÿa ntihtëniho njavëtëlehnëniha tañ, bare njavëtëndëniha tañ nambëlehnëniha. ³² Umë ntehnëläni: «Gena bi njamakëhëfu sakahn fu wã ante nësëhnakëndëhëfu nkañ hna do pacënëhnatëndëfu Vikerëh va?»

³³ Matëlehnëni tañ mbokani Yerusalem. Më tëkatënihëhni vërëfal pëhw g'aryawã va ga mbarëni gë vërëfëlënta hni va, ³⁴ ntehnënihëhniwo vërëfal vëhi va: «Paryi nke Ahwëhn a mbëhnëk! Simo nuka!» ³⁵ Do vëhni fëna më tëfëtanëhnihihëhni ile yekëhëhni nkañ ÿa do gante njavëtahnënihawo Yesu ka wati nte nkubëlehnëdëho mburu ña.

Itufëhna Yesu

³⁶ Nkonihho nësëndëni tëket tañ Yesu fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë!»

³⁷ Umë mbalëni do ntakehni ðus: ntiyahnekëhniwo yine nuni. ³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Soñe ye valërun? Soñe ye wajëlehnadun?» ³⁹ Yëkëryin wëbák mën ñi* gë wapary mën ñi: paryi ami ye! Ñakëryino ayëku: yine kwëhnana imbahn gë wayëc, bare ami kwëhnaðu, nurun!»

⁴⁰ Ante nësëhnëkëhni watac ña, më tufëkëhni wëbák ña gë wapary wadëwu ña. ⁴¹ Vërëfal va natëkëhniwo do pëmpëhnahnëhni ðus,

* **24:39** 24.39 Yëkëryin wëbák mën ñi: Usër vapakel va ye.

vëwëkëlohna ten kwëtahnëni. Awa Yesu më tÿyëkëhni: «Kwëhnarun bi hnani ile rokëde?»
 42 Më njëdfaniha nkubel igis bëlik. 43 Më tebaka do cema tase lëw hni.

44 Tac mbok ntehnëhni: «Gena bi, ante nkolahninëko ña, pëyadëmuno: ile herik soñe mën sariya Moyis hna, vëkayëte wakila hna do gë Wahnëw hna, watac fop tÿfëkawo ntiya.»

45 Awa Yesu më pidëtëkëhni wahakili wã nkwëryahnëni Vikerëh vipacah va. 46 Do më ntehnëkëhni: «Wëlin ile herik ÿa: Arëhnyayik a tÿfëka korot, tac fac rarëna hna mbëhnëd, 47 do tÿfëka karanjini vahnë va g'uwãc lëwu wã d'uniÿa li fop, pëgw Yerusalem: ntehnëdëni vahnë va nkwëcëtani vankeya va do soñe Wënu ña tavëhnahnëhni wameh ña. 48 Wasede soñe watac fop yerun. 49 Do ami njëdfanahnidëmu ile ntehnëk rëm mën njëdfahnëd ÿa, Iyir Ipacah inja ye. Awa goryin naw li hafo pëbënu fanka lëwu fa.»

Ikay Yesu ña

50 Tac Yesu më cahnaryëkëhni vërefal va naw hna, njiryeryëhni ñarël Betani. Hnam umë njelëk wëbák ña g'ambin do ndëwakëhni.
 51 Wati nte ndëwanëdëhëhniwo ña, pitël inja pitëlëdëniho gë vëhni kay g'ambin ñarël Wën hna. 52 Vëhni, cëmbënihawo do mbokalehnëni Yerusalem, vëhnatah fo. 53 Hnam, Cery Wën Cankaf hna nkedëniho kwëlëkwël do cëmbëndëniha Wënu ña.

**Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New
Testament+)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e